

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ
УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ,
ОПОДАТКУВАННЯ ТА МИТНОЇ СПРАВИ
КАФЕДРА МИТНОЇ СПРАВИ

*З нагоди святкування
100-річного ювілею
Університету ДФС України !*

«МИТНИЙ FORUM»

Круглий стіл
(засідання студентського наукового
товариства кафедри митної справи)

10 листопада 2021 р.

м. Ірпінь

УДК 339.543(477)(06)
ББК 67.9(4Укр)301.143.1я431
М66

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Навчально-наукового інституту
Економічної безпеки та митної справи
Державного податкового університету
(протокол № 1 від 19 січня 2022 р.)*

«МИТНИЙ FORUM»: матеріали наук.-практ. круглого столу (засідання студентського наукового товариства кафедри митної справи), 10 листопада 2021 р. – Ірпінь: УДФСУ, 2021. – 155 с.

Збірник містить матеріали круглого столу (засідання студентського наукового товариства кафедри митної справи) «МИТНИЙ FORUM», який відбувся 06 листопада 2019 р. за ініціативи кафедри митної справи Навчально-наукового інституту економіки, оподаткування та митної справи Університету ДФС України. Розглянуто найбільш актуальні проблеми реформування митної справи за такими напрямками: проблеми та перспективи розвитку зовнішньоекономічної діяльності України; митну політику країни за умов активізації інтеграційних процесів; розвиток митного контролю з урахуванням вимог міжнародних стандартів; митне оподаткування операцій зовнішньоекономічної діяльності в Україні як важіль впливу держави на розвиток економіки країни; розвиток пост-митного аудиту як інструменту реалізації митної політики держави.

Видання розраховане на науковців, викладачів, економістів, фінансистів, юристів, працівників органів державного управління, студентів вищих навчальних закладів та господарюючих суб'єктів.

УДК 339.543(477)(06)
ББК 67.9(4Укр)301.143.1я431

Організаційний комітет:

Унінець-Ходаківська В.П. – в.о. ректора Університету ДФС України, к.е.н., професор.; **Пижова М.О.** – в.о. проректора з наукової роботи Університету ДФС України, д.ю.н., доцент; **Гурочкіна В.В.** – в.о. директора ННІ економіки, оподаткування та митної справи УДФСУ, д.е.н., доцент; **Гребельник О.П.** – завідувач кафедри митної справи УДФСУ, д.е.н., професор; **Сушкова О.Є.** – доцент кафедри митної справи УДФСУ, к.е.н., доцент; **Микитенко Т.В.** – доцент кафедри митної справи УДФСУ, к.е.н., доцент; **Борса В.В.** – старший викладач кафедри митної справи; **Лепеха М.О.** – старший викладач кафедри митної справи; **Іщук М.А.** – завідувач лабораторією кафедри митної справи УДФСУ, аспірант; **Гончарук О.В.** – методист кафедри митної справи.

© Колектив авторів, 2021
© Університет державної
фіскальної служби України,
2021

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

<i>Гевко Тетяна Ігорівна</i>	8
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ	
<i>Коломієць Діана Іванівна</i>	10
ПРОБЛЕМА ЗОВНІШНЬОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ	
<i>Макаренко Надія Юріївна</i>	14
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ	
<i>Міляр Віталія Віталіївна</i>	17
СУЧАСНИЙ СТАН ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ	
<i>Ольховик Владислав Андрійович</i>	21
ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ МИТНОЇ ЛОГІСТИКИ В РАМКАХ ЗДІЙСНЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
<i>Родина Владислав Сергійович</i>	24
ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ «СІРОГО» ІМПОРТУ ПОБУТОВОЇ ТЕХНІКИ	
<i>Самолук Віта Олександрівна</i>	27
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ	
<i>Старинець Дар'я Геннадіївна</i>	29
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ УКРАЇНИ	
<i>Струтинська Катерина Вікторівна</i>	33
АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	

<i>Тихонова Єлизавета Віталіївна</i>	37
ПРОБЛЕМИ ТАРИФНОГО КВОТУВАННЯ В УКРАЇНІ	
<i>Токар Вікторія Андріївна</i>	41
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗДІЙСНЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	

СЕКЦІЯ 2. МИТНА ПОЛІТИКА КРАЇНИ ЗА УМОВ АКТИВІЗАЦІЇ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

<i>Краснобока Вікторія Василівна</i>	45
АДМІНІСТРУВАННЯ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ	
<i>Мельніченко Софія Андріївна</i>	47
УДОСКОНАЛЕННЯ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	
<i>Мизовець Олександра Романівна</i>	51
МИТНО-ТАРИФНЕ РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ	
<i>Топтунов Денис Миколайович</i>	54
МИТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ І КОНТРОЛЬ З ПОЗИЦІЇ ТЕОРІЇ СУСПІЛЬНИХ БЛАГ ТА ЗАХИСТУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	
<i>Третіхлєб Богдана Михайлівна</i>	57
ВПЛИВ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА МИТНУ ПОЛІТИКУ УКРАЇНИ	
<i>Черепок Анастасія Володимирівна</i>	60
НЕТАРИФНЕ РЕГУЛЮВАННЯ В ЄС	
<i>Шевченко Андрій Олександрович</i>	64
МИТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	
<i>Яковчук Альона Віталіївна</i>	67
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄС	

СЕКЦІЯ 3. РОЗВИТОК МИТНОГО КОНТРОЛЮ З УРАХУВАННЯМ ВИМОГ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ

<i>Бобик Вікторія Михайлівна</i>	71
ОСОБЛИВОСТІ КОНТРОЛЮ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ, ЩО НАДАЮТЬ МИТНО-ПОСЕРЕДНИЦЬКІ ПОСЛУГИ	
<i>Василинчук Юліана Олексіївна</i>	74
ТЕХНОЛОГІЯ БЛОКЧЕЙН В МИТНІЙ ЛОГІСТИЦІ	
<i>Комаров Андрій Олександрович</i>	78
ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ МИТНОГО КОНТРОЛЮ	
<i>Кусковець Владислав Олександрович</i>	83
МЕТОДИКА ЗДІЙСНЕННЯ МИТНОГО КОНТРОЛЮ ТА МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ХАРЧОВОЇ ПРОДУКЦІЇ	
<i>Мельник Лідія Василівна</i>	85
ПРИНЦИПИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ МИТНОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ З УРАХУВАННЯМ ВИМОГ ЄС	
<i>Носова Марія Володимирівна</i>	89
ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНСТРУМЕНТІВ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ МИТНИМИ РИЗИКАМИ	
<i>Свистун Олег Віталійович</i>	91
АВТОРИЗОВАНІ ЕКОНОМІЧНІ ОПЕРАТОРИ: НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	
<i>Сущенко Ірина Михайлівна</i>	95
ОСНОВНІ ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МИТНОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ	
<i>Чепінога Дар'я Володимирівна</i>	98
УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАСОБІВ ВИБІРКОВОСТІ МИТНОГО КОНТРОЛЮ ЗЕРНОВОЇ ПРОДУКЦІЇ	
<i>Шевчук Олександра Ігорівна</i>	103
МИТНИЙ КОНТРОЛЬ В КОНТЕКСТІ ПРОТИДІЇ КОНТРАБАНДНИМ ЯВИЩАМ	

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ СПРОЩЕННЯ
ТА ГАРМОНІЗАЦІЯ МИТНИХ ПРОЦЕДУР В УКРАЇНІ

**СЕКЦІЯ 4. МИТНЕ ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ЯК ВАЖІЛЬ
ВПЛИВУ ДЕРЖАВИ НА РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ**

Конончук Катерина Олександрівна

110

ФІСКАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ В УКРАЇНІ

Корицька Ірина Анатоліївна

113

РОЛЬ РИНКУ ГАЗУ У РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Косань Андрій Валерійович

116

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ МИТНОЇ ВАРТОСТІ

Кулініч Максим

119

ОРГАНІЗАЦІЯ ПОСЕРЕДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МИТНОГО
БРОКЕРА

Соколов Микита Сергійович

124

ХАРАКТЕРИСТИКА МИТНОЇ ВАРТОСТІ ТА ЇЇ РОЛЬ У СИСТЕМІ
МИТНО-ТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Степанова Дарина Олегівна

128

АНАЛІЗ ФІСКАЛЬНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ
ВАРТІСТЬ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Черепок Анастасія Володимирівна

131

ОСОБЛИВОСТІ МИТНОГО ОПОДАТКУВАННЯ У ГАЛУЗІ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Ющишен Юрій Юрійович

134

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ РЕЖИМУ ДОДАТКОВОГО
ІМПОРТНОГО ЗБОРУ

СЕКЦІЯ 5. РОЗВИТОК ПОСТ-МИТНОГО АУДИТУ ЯК ІНСТРУМЕНТУ РЕАЛІЗАЦІЇ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

<i>Бабій Дмитро Русланович</i>	138
ОРГАНІЗАЦІЯ ДОКУМЕНТАЛЬНИХ ПЕРЕВІРОК ЯК ФОРМИ МИТНОГО КОНТРОЛЮ	
<i>Бєну Аліна В'ячеславівна</i>	144
ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ПОСТ-МИТНОГО АУДИТУ В УКРАЇНІ	
<i>Касьянова Мішель</i>	148
ПОСТ-МИТНИЙ АУДИТ: АЛЬТЕРНАТИВА ЧИ НЕОБХІДНІСТЬ?	
<i>Мойсюк Тетяна Русланівна</i>	151
ПРОБЛЕМИ ТА ПОСТУПОВИЙ РОЗВИТОК ПОСТ-МИТНОГО АУДИТУ В УКРАЇНІ	
<i>Нігачова Вікторія В'ячеславівна</i>	157
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОСТ-АУДИТУ ЯК ФОРМИ МИТНОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ	
<i>Тесленко Інна Сергіївна</i>	161
РОЗВИТОК ПОСТ-МИТНОГО АУДИТУ	
<i>Яненко Катерина Юріївна</i>	165
ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ МИТНОГО ПОСТАУДИТУ В УКРАЇНІ	

СЕКЦІЯ 1
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

Гевко Тетяна Ігорівна,

Студентка групи ОБ-19-1

Навчально-науковий інститут економіки,

оподаткування та митної справи

Науковий керівник: **Гребельник Олександр Петрович,**

к.е.н., доцент, професор кафедри митної справи

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

Зовнішньоекономічна діяльність в кожній країні має свої особливості, що зумовлені загальним економічним становищем країни, політичним спрямуванням, формою устрою, певними культурними особливостями та традиціями ведення бізнесу, що склалися протягом століть. Зовнішньоекономічна діяльність в Україні також має ряд характерних особливостей зумовлених не лише зазначеними факторами, а й проблемами постсоціалістичних перетворень.

У зв'язку з прагненням України стати повноправним членом міжнародного співробітництва та товарообміну, налагодити економічне співробітництво з іноземними партнерами обсяги здійснення зовнішньоекономічних операцій досить сильно зросли за останні роки. Крім того, багато національних підприємств розширили масштаби своєї діяльності, вийшли на нові рівні, в тому числі захопили частки іноземних ринків. Звичайно, все це позитивно позначилося на економіці країни, так як сприяло зростанню національного доходу, підвищило імідж України на міжнародному ринку. Однак, світова фінансова криза сильно відбилася на зовнішньоекономічній діяльності України. Серед численної кількості проблем та перешкод на шляху розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні,

можна визначити такі [1, 2]: імпорт характеризує рівень залежності національної економіки від інших країн і відображає необхідність в продукції, яка не виробляється в країні або її виробництво неефективно; більш високий рівень державного регулювання у порівнянні з іншими країнами, що несе за собою проблеми в узгодженні різних питань у міністерствах, відомствах, місцевих адміністраціях та передбачає чималі витрати часу і зусиль суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності; нестабільність законодавства в цілому та законодавчої бази відносно здійснення зовнішньоекономічної діяльності; - політична та економічна нестабільність в державі, які є визначальними факторами розвитку міжнародних відносин, зв'язків, зовнішньоторговельної політики, які потрібно розглядати системно, так як зовнішньоекономічна діяльність є структурним елементом загальнодержавних процесів; - недостатньо розвинута система міжнародних банківських розрахунків, що гальмує рух валютних потоків українських учасників світового ринку, підвищує рівень кредитних і валютних ризиків та ін.; низький імідж українських підприємств як міжнародних партнерів на закордонних ринках; низька конкурентоспроможність продукції вітчизняного виробництва, що більшою мірою зумовлена недостатнім рівнем якості в порівнянні з іноземними товарами-аналогами; недостатня кваліфікація персоналу, зайнятого в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю. Проблеми зовнішньоекономічної діяльності в Україні, визначають необхідність здійснення певних державних перетворень та проведення прогресивних, інноваційних заходів, які б дали змогу вийти на новий рівень розвитку як міжнародних відносин так і країни в цілому.

На підставі виявлених проблем, можна сформулювати основні стратегічні заходи щодо розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні: створення гнучкої податкової, цінової, депозитної, кредитної, фінансової та валютної політики, що стимулює диверсифікацію експортно-імпортних операцій; - зміцнення та забезпечення конвертованості національної валюти; створення системи страхування та гарантування експорту; участь українських товаровиробників в зарубіжних виставках; створення конкурентного

середовища; посилення захисту інтересів українських товаровиробників на зовнішніх ринках.

Отже, подальше формування зовнішньоекономічної діяльності держави здійснюється з урахуванням виявлених проблем. Україна повинна зосередитися на підтримці вітчизняного виробника, а також експорті своєї продукції з одночасним обмеженням імпорту.

Список використаної літератури:

1. Коломацька С.П. Зовнішньоекономічна діяльність в Україні: правове регулювання та гарантії здійснення: Навч. посіб. – К.: Професіонал, 2004.
2. Прокушев Е.Ф. Внешнеэкономическая деятельность: Учебник. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2006.
3. Кириченко О.А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. – К.: Знання-Прес, 2002
4. Закон України від 16 квітня 1991 року №959-ХІІ «Про зовнішньоекономічну діяльність» із змінами і доповненнями від 23.02.2012.

Коломієць Діана Іванівна,

Студентка групи ОБ-19-1

Навчально-науковий інститут обліку,
аналізу та аудиту

Науковий керівник: **Гребельник Олександр Петрович,**

д.е.н., професор, завідувач кафедри
митної справи УДФСУ

ПРОБЛЕМА ЗОВНІШНЬОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ

В умовах посилення глобалізації світової економіки, що супроводжується підвищенням рівня міжнародної конкуренції на цільових ринках, загостренням політичного та економічного тиску на країни світу постає необхідність

використання додаткових джерел фінансування національних економік. В якості таких джерел виступає залучення іноземних коштів у формі інвестицій та кредитів.

Актуальністю статті є дослідження та оцінка стану боргової політики України. З урахуванням втрати промислових виробництв східного регіону, в якому генерувалась значна частина валютної виручки України, ще гостріше постало питання фінансової стабільності. У відповідь на це українська влада вперто продовжує курс на нарощення зовнішніх запозичень. Проте доцільність такої політики викликає серйозні сумніви, адже, як і будь-які інші кредити, їх доведеться повертати в майбутньому із відсотками, що ставить під загрозу будь-яку можливість «українського прориву».

Проблемами ефективного управління державним боргом країни займаються такі вчені як Ю. Акчуріна, С. Краснов, Л. Лондар, Н. Климаш, К. Багацька, Н. Дем'яненко, І. Федорович, В. Шевчук та інші. Проте існують значні розбіжності підходів до вимірювання боргового навантаження і платоспроможності країни та оцінювання критичності обсягів зовнішніх державних запозичень [3, с. 1].

Під зовнішнім боргом країни будемо розуміти суму непогашених боргових зобов'язань перед іноземними кредиторами та нарахованих на них відсотків, оформлених відповідно до чинного законодавства та міждержавних угод. В сучасних умовах держави вирішують питання відносно заборгованості за допомогою: визнання дефолту, коли країна відмовляється від сплати боргів; часткового списання зобов'язань, коли країні-боржнику тимчасово забороняється приймати участь у процесах обміну на міжнародному ринку капіталів; реструктуризації, яка допомагає переоформити борги [2, с. 63].

Аналізуючи динаміку державного боргу України впродовж 2015 – 2021 рр., спостерігаємо зростання протягом одних років та спадання протягом інших, але в більшості спостерігається тенденція до його зростання. Якщо у 2015 році сума загального боргу держави становила 118 729,0 млн. грн. то вже у 2016 році його сума становила 113 518,0 млн. дол., тобто у відсотках відбулось зменшення на -4.4%. Проте, якщо порівнювати показники 2015 та

2021 років, то відбулось зростання зовнішнього боргу країни, який за аналізований період зріс із суми 118 729,0 млн. дол. до 125 281,0 млн. дол.

Спостерігаємо тенденцію до зростання зовнішнього боргу, що свідчить про посилення залежності України від зовнішніх позичальників та негативно впливає на економічну стійкість нашої держави.

Важливим аспектом при здійсненні аналізу державного боргу вважаємо дослідження його структури за ознакою поділу запозичень на короткострокові, середньострокові та довгострокові. Зазвичай, уряд держави намагається отримати запозичення на довгостроковий період із мінімальними відсотковими ставками. Звідси, в структурі державного боргу чітко простежується загальна тенденція до переважання довгострокового внутрішнього та зовнішнього державного боргу.

Структура зовнішнього державного боргу значно відрізняється своєю неоднорідністю та нестійкістю. Так, упродовж аналізованого періоду короткостроковий борг був відсутній. Основна частина державного боргу зосереджена в довгострокових зобов'язаннях. Таку ситуацію неможливо трактувати однозначно, адже, з одного боку, отримання кредитних ресурсів на тривалий період дає можливість для їхнього ефективного використання, отримання доходу та своєчасного повернення; з іншого боку – враховуючи нестабільність формування керівного складу органів законодавчої та виконавчої влади держави, кредити отримують одні, а боргове навантаження розподіляється на майбутні покоління.

Основними проблемами в управлінні зовнішнім боргом України є: втрата стабільного положення України у міжнародній кредитній системі; інвестування у неперспективні збиткові галузі економіки; хронічний дефіцит державного бюджету України; неконтрольований відтік капіталу за кордон; відсутність нормативно-правового забезпечення управління зовнішнім боргом [4].

Варто розробити наступні заходи з подолання визначених проблем: надання спеціальних пропозицій кредиторам щодо негайної сплати частини боргу; надання державних гарантій та підтримка економічно обґрунтованих, суспільно необхідних проектів; надання державних гарантій повернення вкладених у нові

національні проекти коштів; вдосконалення нормативно-правового забезпечення управління зовнішнім боргом; розробка довгострокової стратегії управління державним боргом, реформування бюджетно-кредитної системи. Усі ці заходи приведуть державу до наступних результатів : довірчі відносини між країнами-кредиторами та Україною; підвищення ефективності співробітництва держави з міжнародними організаціями; стабілізація внутрішньої економічної ситуації, можливість самостійного покриття витрат; покращення інвестиційного клімату в Україні, залучення іноземних інвестицій; прозорий, зрозумілий процес управління зовнішнім боргом, легкість контролю за використанням позикових коштів [1, с. 4].

Задля покращення економічної ситуації в країні та зменшення ступеню її залежності від зовнішніх запозичень необхідно збалансувати державний бюджет. Перспективним кроком уряду у цьому напрямі може стати пропозиція кредиторам негайно виплачувати окремі суми боргу. Дана практика дозволить державі показати себе як справного платника та залучати більше позик від приватних кредиторів та комерційних фінансових установ інших держав. Ще одним кроком для покращення економічного стану держави є зміцнення стосунків з іншими країнами та їх фінансовими установами, що забезпечить стимулювання потоку іноземних інвестицій, відновлення стану економіки та збільшення надходжень до державного бюджету. Урегулювання політичної ситуації також позитивно вплине на інвестиційний стан України та дозволить зменшити обсяги державних закупівель і трансфертів, стимулювати національне виробництво, розробку та реалізацію національних проектів.

Отже, ефективна система управління зовнішньою заборгованістю базується на збалансуванні державного бюджету та контролі обсягів експорту капіталу.

Список використаної літератури

1. О. І. Черевко. Фінансові механізми сталого розвитку України. Харків, 2019. – 308 с.
2. Н.І. Климаш. Бюджетна система. Навч. посіб. – Львів, 2014. – 296 с.
3. В.О. Сидорук. Проблеми заборгованості України і можливі шляхи їхнього вирішення. Вінниця, 2021. – 3 с.

4. Івашук, О. О. Оцінка впливу зовнішньої заборгованості на соціально-економічний розвиток України – 2017. – 61-71 с.

Макаренко Надія Юріївна,

Студентка групи ОПБ-19-1

Навчально-науковий інститут економіки,

оподаткування та митної справи

Науковий керівник: Гребельник Олександр Петрович,

завідувач кафедри митної справи, д.е.н., професор

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

Зовнішньоекономічна діяльність України - це діяльність суб'єктів певної господарської сфери в нашій країні та іноземних суб'єктів, яка, у свою чергу, має структуру, що складається з відносин між ними та має місце і в Україні, і за її кордоном.

Основними ознаками зовнішньоекономічної діяльності є :

- вона являється господарською діяльністю, що зорієнтована на створення та реалізацію продукції;
- вона спрямована на виконання робіт чи надання послуг;
- вона несе значення вартісного характеру;
- вона має цінову структуру;
- вона побудована на взаємовідносинах між суб'єктами господарювання.

Правовою основою реалізації зовнішньоекономічної діяльності є договір. У міжнародних договорах для визначення певного характеру цього договору використовують критерій місцезнаходження державних підприємств сторін на територіях різних держав. Це означає те, що перетин митного кордону є не обов'язковою умовою зовнішньоекономічного договору [1] .

Зовнішньоекономічній діяльності притаманні деякі ознаки господарської діяльності :

- виконання робіт;
- надання послуг;
- виготовлення продукції;
- оприлюднення прибутку.

Також зовнішньоекономічна діяльність має свої методи:

1.Метод автономних рішень – метод, що дозволяє добровільно вступати в зовнішньоекономічні зв'язки, розробляти будь-які їх види, укласти угоди та зумовлювати зобов'язання за ними в межах законодавства, що у свою чергу, слідує за ним.

2.Метод вкладних принципів – метод, який показує, що суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності підпорядковуються загальним моделям певних відносин [1] .

Зовнішньоекономічна діяльність здійснюється на валютній основі, регулюється певними заходами держави, на неї впливає рівень розвитку і стабільність національної економіки, система світових цін, а також правова система власної країни і правові системи країн, з якими підприємство здійснює зовнішньоекономічну діяльність. Для того, аби визначати головні проблеми зовнішньоекономічної діяльності, було проведено аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємств та фірм України за 2011-2015 рр. Аналізуючи дані, які являються основним об'єктом дослідження, можна зазначити, що кожного року імпорту перевищує експорт. Це означає, що даний торговельний баланс є пасивним, тобто дефіцитним. Отже, він являється негативним для розвитку зовнішньоекономічної діяльності. Звичайно ж і показники експорту, як і імпорту, зменшуються. Це приводить до того, що динаміка зовнішньоекономічної діяльності несе в собі тенденцію до зниження та, у свою чергу, може призвести до негативних наслідків, таких як: припинення діяльності підприємств, які напружені на зовнішні ринки [2] .

Основними в Україні торговельними партнерами підприємств та фірм як у в експорті, так і в імпорті є країни Європи, які, у свою чергу, перебувають практично в близькості. Внаслідок того, що почалася нестабільна політична

ситуація та конфлікт на Сході України, то більш перспективно буде розвиватися саме торгівля на Заході, іншими словами торгівля з країнами ЄС.

На основі проведеного аналізу зовнішньоекономічної діяльності зазначено, що на певній економічній сходинці розвитку, процес проникнення виробників, що виробляють свої товари на зарубіжні ринки, супроводжується значними труднощами і проблемами. Серед них є такі:

1. Високий рівень конкуренції. Західні фірми розробляють різні бар'єри при вході на їх ринок, які не дають можливість певним підприємствам конкурувати зі своїми товарами на економічних ринках.

2. Значна кількість застарілої техніки. Наприклад, у фірми «Нафтогаз України» 34% зносу основних фондів, ПАТ «Металургійний комбінат ім. Ілліча» – 52%, ПАТ Металургійний комбінат «Азовсталь» – майже 60%. Обладнання, що вже не працює, занадто низька створюваність наукових і технічних розробок.

3. Занадто високий рівень державного регулювання, що призводить до затвердження певних, різних питань в організаціях, міністерствах, місцевих адміністраціях, що зумовлює великі витрати часу і зусиль суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності [2] .

Основною перспективою розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств є формування поглибленої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС, що може стати визначним етапом спільного економічного простору, що, у свою чергу, зосереджує не тільки торгівлю товарами, але певними послугами. Впровадження певних заходів у діяльність деяких підприємств надасть можливість отримати такі переваги як:

- нові ринки збуту;
- суттєві зрушення у структурі споживчого ринку;
- запозичення досвіду для правильного ведення бізнесу;
- можливість наслідування прикладу роботи керівник-працівник.

Отже, зовнішньоекономічна діяльність в Україні відіграє досить велику роль для економіки країни в цілому. Подальший розвиток економіки України

буде зорієнтовуватись на економічну стратегію, яка буде пов'язуватись з зовнішньоекономічною діяльністю, шляхами покращення якої є:

- створення стратегії економічного формування зовнішньоекономічної діяльності;
- розвинення системи її конкретними цілей;
- оцінювання потенційних можливостей підприємства та фірм;
- розвиток державної економічної стратегії.

Тобто, це означає, що на основі вивчення кон'юнктури світових ринків, збільшення конкурентноспроможності товарів, застосування сучасних технологій можна досягти позитивного результату у зовнішньоекономічній діяльності [2] .

Список використаної літератури:

1. Пудрик Д.В. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності промислового підприємства: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.04 / Д.В. Пудрик ; НАН України. Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк, 2008. – 20 с.
2. Одягайло Б. М. Міжнародна маркетингова стратегія для українського підприємства в умовах обмеженого попиту / Б.М. Одягайло // Вісник Криворізького економічного інституту КНЕУ. – 2009. – № 3(19). – С. 7–13.

Міляр Віталія Віталіївна,

студентка групи МММ-20-1

Навчально- науковий інститут економіки ,

оподаткування та митної справи

Науковий керівник: **Сушкова Олена Євгеніївна,**

к.е.н., доцент, доцент кафедри митної справи УДФСУ

СУЧАСНИЙ СТАН ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

На сучасному етапі розвиток зовнішньоекономічної діяльності є одним із ключових чинників підвищення ефективності господарської діяльності як на рівні окремої підприємницької структури, так і всього національного

господарства. Зовнішньоекономічна діяльність стимулює залучення іноземних інвестицій, впливає на розвиток експортно-орієнтованої економіки [1].

Зовнішньоекономічна діяльність є сферою діяльності підприємства, що включає в себе виробничо-господарські, організаційно-економічні та оперативно - комерційні функції, які базуються на взаємовідносинах діяльності господарюючих суб'єктів і іноземних суб'єктів із метою виходу на зовнішній ринок. Динаміка зовнішньоекономічної торгівлі України показана у таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка зовнішньоекономічної торгівлі України (млн. дол. США)

Країни	2018			2019			2020		
	Експорт	Імпорт	Сальдо	Експорт	Імпорт	Сальдо	Експорт	Імпорт	Сальдо
Всього	47329	56875	-9547	50061	60414	-10353	49216	54219	-5003
ЄС	20152	24310	-4158	20738	25506	-4768	18618	23747	-5129
СНД	7025	13243	-6218	6756	11850	-5095	5935	8503	-2568
Інші	20152	19322	830	22567	23058	-491	24663	21968	2695

Джерело: складено автором на основі [2]

З таблиці 1 бачимо, що протягом 2018 – 2020 років імпорт переважав експорт, відповідно спостерігається від'ємне сальдо зовнішньої торгівлі товарами. Загалом сальдо за 2018 – 2020 роки має позитивну динаміку у від'ємному значенні на 4544 млн. дол. США або на 52%.

Список країн-партнерів України в контексті експортно-імпортних відносин є доволі великим. Так, найбільш активний експорт товарів протягом 2019–2020 років наша держава здійснювала у такі країни, як Єгипет, Індія, Іспанія, Італія, КНР, Нідерланди, ФРН, Польща (рис. 1). Наприклад, протягом 2020 року експорт товарів до КНР становив 3 593,1 млн. дол. США за середньої вартості товарного експорту відповідно до групи вибраних країн у 2 518,0 млн. дол. США.

Країнами-партнерами, із яких наша держава імпортує найбільші обсяги товарної продукції, також є Італія, КНР, ФРН, Польща, до яких приєднались Білорусь, США, Туреччина, Франція і Швейцарія (рис. 2). Зокрема, імпортний обсяг товарів із КНР в 2020 році становить 9 204,8 млн. дол. США, а із ФРН він перевищив 5 000 млн. дол. США із огляду на те, що середній імпортний обсяг

товарної продукції в 2019–2020 роках склав 3 894,6 і 4 099,7 млн. дол. США відповідно.

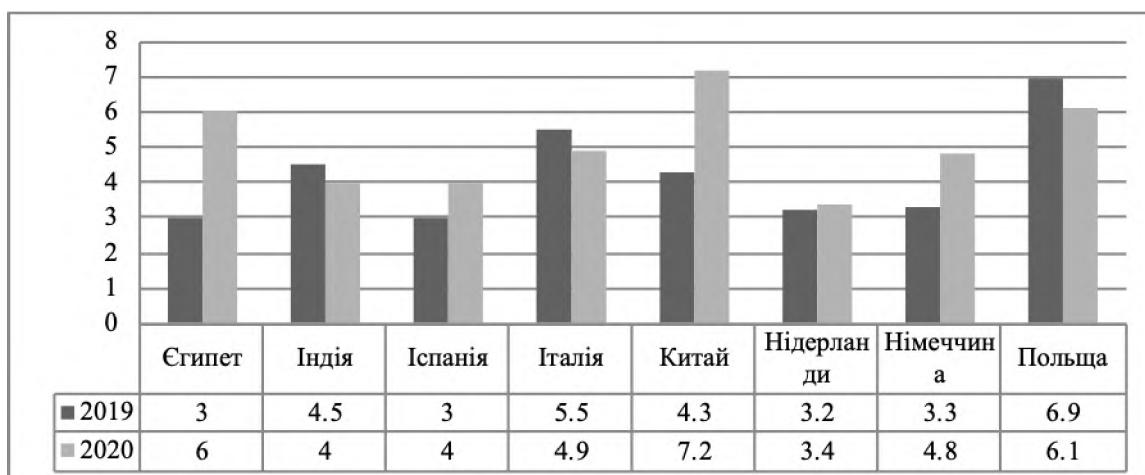

Рис 1 Основні партнери України в експорті товарів у 2019 –2020 роках (млн. дол. США)

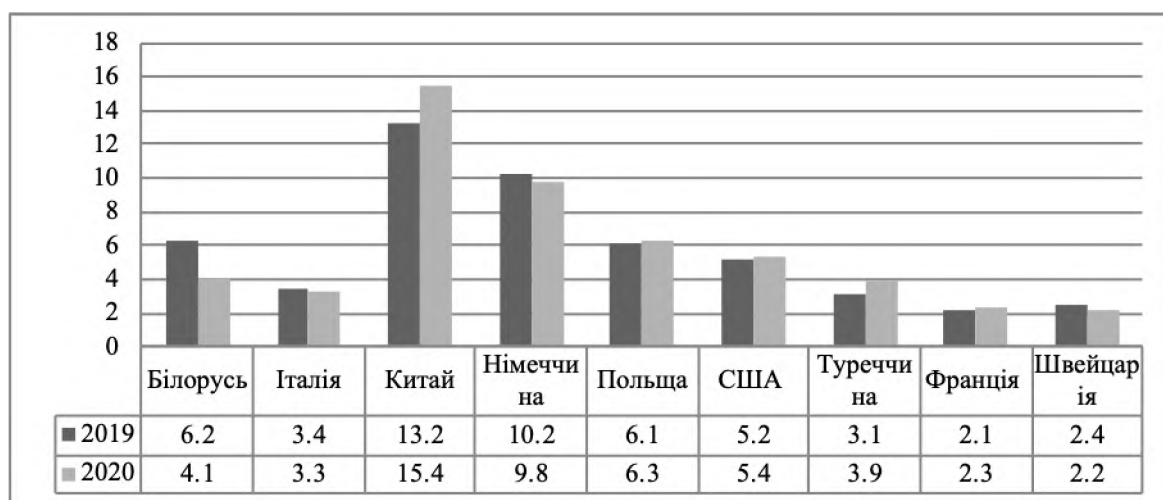

Рис 2. Основні партнери України в експорті товарів у 2019 –2020 роках (млн. дол. США)

Джерело: складено автором на основі [2]

В сучасних умовах українські суб'єкти господарської діяльності не витримують конкуренцією на ринку Євросоюзу. Першим кроком для подолання даного проблемного питання є стратегічне планування зовнішньоекономічної діяльності. Формування результативної стратегії є запорукою ефективності здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Стратегія зовнішньоекономічної діяльності має розроблятися у невідривному зв'язку із загальною стратегією функціонування підприємницької структури.

Для одержання конкурентних переваг на ринку Євросоюзу національному товаровиробнику потрібно поліпшити якість товарної продукції, котра має відповідати потребам і вимогам споживачів, стандартам якості. Вирішення даного проблемного питання має розпочатись із оновлення застарілого обладнання, ефективної організації виробництва, підвищення кваліфікації працівників. Реалізація вищезазначеного можлива тільки за умови вкладення капіталу, впровадженні інноваційних розробок [3, с. 13].

У вітчизняному законодавстві, яке стосується зовнішньоекономічної діяльності, потрібно віднайти баланс між лібералізацією і підтримкою власного виробництва. Лібералізація одних сфер та підтримка вітчизняного виробництва в інших дасть змогу раціонально використовувати конкурентні переваги країни і досягнути успіху на міжнародних ринках.

Визначення і вивчення перспективних ринків збуту є одним із найперших кроків на шляху до розширення експортної діяльності. Одним із напрямів, котрий потребує розвитку, постає розробка інформаційних матеріалів, потрібних для освоєння нових ринків. До них варто віднести дослідження міжнародних ринків, підготовку аналітичних даних щодо потенційних ринків збуту, розробку торговельних оглядів держав тощо [1].

Отже, зовнішньоекономічна діяльність на сучасному етапі відіграє ключову роль у розвитку національної економіки. Протягом звітної періоду спостерігається від'ємне сальдо зовнішньої торгівлі, хоча варто зазначити, що за 2019-2020 роки спостерігається позитивна динаміка в сторону зменшення. Все це обумовлено цілою низкою проблем у зовнішньоекономічній діяльності, які нами визначено. Вважаємо, що перелічені нами напрями їх вирішення в майбутньому призведуть загалом до додатного сальдо зовнішньої торгівлі, та розвитку національної економіки зокрема.

Список використаної літератури:

1. Тищенко А.А., Ткаченко О.Г. Сучасний стан і перспективи розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Актуальні проблеми економіки та управління: зовнішньоекономічні, інноваційні та фінансові аспекти: збірник

наукових праць за матеріалами круглого столу (м. Маріуполь, 29 травня 2020 р.). Маріуполь: Дон ДУУ, 2020.

2. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: www.ukrstat.gov.ua (дата звернення: 02. 11. 2021).

3. Манаєнко І.М., Просяник І.В. Особливості зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств в умовах євроінтеграції. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Міжнародні економічні відносини та світове господарство. Ужгород, 2018. № 18 (3). С. 11-15.

Ольховик Владислава Андрійович

студент групи МММ-20-1

Навчально-науковий інститут економіки,
оподаткування та митної справи

Науковий керівник: **Микитенко Тетяна Владиславівна**

К.е.н., доцент кафедри митної справи

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ МИТНОЇ ЛОГІСТИКИ В РАМКАХ ЗДІЙСНЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Україна знаходиться у стані активних соціально-економічних перетворень, зокрема важливою постає зовнішньоекономічна діяльність, її осмислення, реалізація на законодавчому рівні, інтеграція вітчизняної економіки у міжнародні економічні зв'язки. Постає необхідність у виробленні моделей та механізмів побудови сучасних економічних відносин, коли не тільки українські підприємства стають частиною загальноекономічних процесів, але й іноземні залучаються до діяльності в Україні. Основною умовою якісного функціонування таких моделей може бути лише правове існування усіх суб'єктів господарської діяльності, та врахування специфіки взаємовідносин як на території України, так і за її межами, зокрема закони зовнішньоекономічної діяльності.

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» окреслює основні характеристики зовнішньоекономічної діяльності, надаючи їй правового

статусу. Так, саме поняття визначається як - діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, а також діяльність державних замовників з оборонного замовлення у випадках, визначених законами України, побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами [2].

Іншим важливим законом, що регулює зовнішньоекономічну діяльність потрібно розглядати Закон України «Про підприємництво» [3], який встановлює правові межі здійснення зовнішньоекономічної діяльності фізичними особами. У момент придбання громадянської дієздатності у фізичних осіб виникає право на здійснення зовнішньоекономічної діяльності, що регламентується у питаннях порядку, термінів та інших умов законодавством України.

Загальноєкономічна діяльність регулюється багатьма органами і правовими документами, зокрема державний комітет митного контролю здійснює контроль згідно діючого законодавства. Трансформації у вітчизняній галузі управління обумовили важливість створення нової концепції управління матеріальними потоками, а саме «логістику». Остання передбачає взаємодію всіх функціональних сфер, пов'язаних з переміщенням матеріального потоку від виробників до споживача, як єдиного комплексу. Відтак реалізація митної логістики в якості сучасних методів підвищення ефективності управління матеріальними потоками є важливою для української економіки, це дозволить ефективно діяти як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках [1, с.70].

Одним з важливих аспектів реалізації митної логістики можна розглядати експортні операції, які виникають при укладанні зовнішньоторгівельної угоди як специфічного виду економічних відносин. Так, за дослідженням Домаскіної М.А., логістика таких відносин має свої особливості, зокрема у проходженні митних формальностей, регулюванні умов доставки товарів за договорами купівлі – продажу, враховуючи міжнародні правила перевезення [1, с.71].

Особливого значення реалізація митної логістики набуває під час глобальної фінансово-економічної кризи. Логістична організація процесу визначається як підґрунтя логістичної функції митної діяльності. Митна

логістика являється новітнім науково-практичним напрямком, що з'єднує логістичну і митну діяльність як дві надважливі державно-господарські галузі. Логістика, зокрема єврологістика, визначає напрями інтеграції України в європейську та світову транспортно-логістичні системи, а митна діяльність має за мету забезпечення економічної безпеки України в умовах глобалізації світового господарства. Митна логістика своїм предметом має зовнішньоторгівельні потоки під час їхнього перетину митного кордону України та їх митну обробку. Митна логістика характеризується компонентною, регіональною та функціональною структурою.

Отже, вплив логістики зовнішньоекономічної діяльності на відтворення в умовах глобальної фінансово-економічної кризи стає все більш відчутним. Значною мірою це є результатом поглиблення інтеграційних тенденцій в різних регіонах світу, суттєвого підвищення ролі зовнішніх факторів у національному відтворювальному процесі, зміні структури та обсягів світової торгівлі, появі та швидкому розповсюдженні нових фінансових інструментів. Митна логістика дозволяє легше адаптувати суб'єкти економіки до постійно мінливого ринку, управляючи матеріальними потоками по всьому ланцюгу поставок з метою досягнення максимальної ефективності.

Список використаної літератури

1. Домаскіна М.А. Формування та управління потоками зовнішньоекономічної діяльності аграрних підприємств // Інвестиції: практика та досвід. – 2015. - №18. – С.69-72.

2. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України №959- XII. Редакція від 01.08.2021 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>

3. Про підприємництво: Закон України №698-XII. Редакція від 29.01.2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12#Text>

4. Міщенко І. В. Митна логістика в Україні: поняття та перспективи розвитку // 1. В. Міщенко / Митна справа. — 2009. — № 2. — С. 26-29.

5.Сушкова О. Є. Митна логістика : навч. посібник / О. Є. Сушкова. - Ірпінь : Університет ДФС України, 2018. - 266 с. - (Серія: Податкова та митна справа в Україні, т. 109).

Родина Владислав Сергійович,

Студент групи МММз-20-1

Навчально-науковий інститут економіки,

оподаткування та митної справи

Науковий керівник: **Микитенко Тетяна Владиславівна,**

к.е.н., доцент кафедри митної справи

ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ «СІРОГО» ІМПОРТУ ПОБУТОВОЇ ТЕХНІКИ

Ринок побутової техніки й електроніки займає вагоме місце в економіці будь-якої країни світу і має двоїсту природу: відображає рівень розвитку економіки, її зовнішньоекономічних зв'язків та його розвиток відбувається під впливом певних соціально-економічних чинників, а отже, є кінцевою характеристикою рівня життя населення. У структурі товарообігу побутової техніки імпорт складає більше 85 відсотків за 2019-2020 роки. При цьому більшість компаній зіштовхнулись з тим, що розмитнювати техніку у відповідності до її реальної вартості досить дорого. В імпортерів залишилось два виходи: займатися контрабандою або ввозити побутову техніку за так званими «сірими» схемами із заниженням реальної кількості та митної вартості товарів.

Займатися контрабандою досить ризиковано, побутова техніка є лідером серед контрабандних поставок в Україну. За підрахунками Дослідницької компанії GfK, «нелегальний імпорт побутової техніки та електроніки в Україні склав 23% від загального обсягу ринку у 2019 році, відзначається, що всього в Україні нелегально ввезли товару на \$792 млн» [1]. Найчастіше поза митним контролем в Україну завозять смартфони і телевізори - по 29% на кожен

категорію. Серед шляхів потрапляння контрабанди побутової техніки найбільшого поширення набули саме «сірі» схеми. Однією з причин використання «сірих» схем є недосконалість митного контролю. Посадові особи митних органів перевіряють достовірність декларування побутової техніки та електроніки за допомогою «профілю ризику» (каталогу, в якому вказуються мінімальні ціни на групи товарів).

Запровадивши систему управління ризиками, інститут авторизованого економічного оператора, митниця намагається не тільки централізувати фінансові потоки від самого дохідного імпортного спрямування, а й припинити «сірі» схеми ввезення побутової техніки в країну. Метою таких заходів є встановлення повного контролю над імпортними потоками і ліквідація «сірих» схем митного декларування побутової техніки. Передбачається прискорення і спрощення процедури ввезення побутової техніки та електроніки, а саме 28 товарних позицій, серед яких - холодильники, електроінструменти, телефони, радіо-і телеприймачі і фотокамери. Імпорт електроніки розглядається як один з факторів підвищення надходжень коштів до бюджету. У той же час зменшується навантаження на сумлінних учасників ЗЕД. При цьому порядок митного декларування і митного контролю побутової техніки дозволяє більшою мірою контролювати цей сегмент ринку. Спрощення процедури декларування супроводжується підвищенням відповідальності за результативність цього заходу в частині надходжень коштів до бюджету. При цьому залишаються проблеми фірм-одноденок і робота в цьому напрямку проводиться в даний час, щоб перешкодити їх появі на ринку побутової техніки. З 2017 року в Україні діє постанова Кабінету Міністрів, вона зобов'язує продавців електроніки видавати фіскальні чеки при продажу техніки. Продавці техніки зобов'язані встановити реєстратори розрахункових операцій (РРО). Наявність фіскального чеку гарантує легальність ввезеної продукції і надає гарантійне обслуговування. Водночас деякі великі мережі з продажу електроніки не видають фіскальні чеки і реалізують контрабандний товар за готівку через ФОПів. В інтернеті на популярних маркетплейсах тисячі ФОПів також реалізують контрабанду техніку без сплати податків.

Державна митна служба має створити електронний реєстр одержувачів і відправників гуманітарної допомоги, адже в Україну «сірий» імпорту часто потрапляє під виглядом гуманітарної допомоги під виглядом секунд хенду. Системно вирішити питання допоможе ведення електронного реєстру одержувачів і відправників секунд хенду. Реєстр допоможе робити зв'язки з іншими країнами для виявлення не комерційних партій товарів.

Необхідно підготувати правила по визначенню виробниками та імпортерами класу енергетичної ефективності побутових пристроїв, в перелік яких включити пральні машини, холодильники, кондиціонери, телевізори та інші електропобутові прилади та зобов'язати імпортерів і виробників побутової техніки проводити випробування по визначенню класу енергетичної ефективності в спеціалізованих акредитованих лабораторіях. Крім того, учасникам асоціації торгових компаній і товаровиробників електропобутової і комп'ютерної техніки надавати митні пільги, що дозволяють імпортерам оформляти товари за прискореною і пільговою схемою.

В нагоді стане ведення рейтингу товарних груп. На ринку побутової техніки є товарні позиції, які мають 90 і більше відсотків легальності. Це холодильники і пральні машини. Але, є й такі товарні групи, де легальність менше 10 відсотків - відноситься до мобільних телефонів, плазмових панелей, деяким комп'ютерним складовим, а також до цифрових фотоапаратів. Ведення рейтингу сприятиме наданню всіма виробниками прайс-листів до ДМС, так як прайс-листи - найбільш об'єктивний критерій при визначенні митної вартості техніки, тому що там є і модель та її ціна.

Отже, Державна митна служба шукає нових шляхів боротьби з «сірим» імпортом. Шляхами вирішення проблеми можуть стати запровадження обов'язкової вимоги про наявність у торговця під час продажу товарів іноземного виробництва копії митної декларації, на підставі якої ці товари було ввезено до України. Якщо ж підприємство продає товар іноземного виробництва без копії такої митної декларації, до нього повинен застосовуватися штраф у розмірі подвійної вартості товару. Другим напрямком може стати законодавчо закріплення поняття «прямий зовнішньоекономічний

договір» і запровадження обов’язкових строків оплати товарів, що ввозяться не за прямими договорами. У разі їх порушення — пеня за кожен день прострочення у 0,3% від вартості неоплаченого товару.

Список використаної літератури:

1. Дослідницька компанія GfK підрахувала оборот нелегального імпорту техніки в Україні за 2019 рік. <https://biz.nv.ua/ukr/markets/sira-pobutova-tehnika-zaymaye-23-ukrajinskogo-rinku-novini-ukrajini-50075945.html>

Самолук Віта Олександрівна,

Студентка групи ОББ-19-3,

Навчально науковий інститут обліку, аналізу та аудиту

Науковий керівник: **Гребельник Олександр Петрович,**

завідувач кафедри митної справи, д.е.н., професор

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

В умовах світової економічної інтеграції важливим завданням є вдосконалення зовнішньоекономічної діяльності шляхом усунення аспектів у процесі її реалізації. Одним із головних аспектів розвитку держави є співвідношення імпорту та експорту товарів. Переважання експорту товарів над імпортом негативно впливає на торговельне сальдо країни. Розглянувши економічні та соціальні процеси, які тривають в Україні, слід зазначити, що зовнішньоекономічна діяльність країни потребує детального контролю та аналізу процесів. Для того, щоб знайти шляхи рішення проблем зовнішньоекономічного характеру необхідно розробляти нові напрями зовнішньоекономічної стратегії України.

Зовнішньоекономічна діяльність – це діяльність суб’єктів господарської діяльності України та іноземних суб’єктів господарської діяльності, побудована на відносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами [1].

Розвиток зовнішньоекономічної діяльності – це вирішальний чинник, який спрямований на зростання ефективності економічної діяльності як всієї країни

загалом, так і окремих підприємств.

Україне прагне стати законним та наділеним всіма необхідними правами членом міжнародного співтовариства. За останні десятиліття значна частина підприємств розширила обсяг діяльності, а також офопила незначні частки іноземних ринків.

Сьогодні Україна активізує свої зовнішньоекономічні позиції, проте їй слід ідентифікувати проблеми щодо зовнішньоекономічного розвитку.

Слід виділяти такі проблеми зовнішньоекономічного характеру в Україні :

- Залежність вітчизняних виробників від комплектуючих та імпортних операцій, оскільки виробництво обмежується нестачею стратегічних ресурсів;
- Доходи від експорту не відшкодовують витрати країни на імпорт, оскільки саме таке співвідношення може збільшити валютний запас країни. Разом з тим в нашій країні імпортозаміщення немає синергійності, що небезпечно для національної економіки;
- Незважаючи на світові тренди на енергоносії, в Україні паливні ресурси є досить коштовними, о негативно позначається на енергоємних галузях, що спричиняє скорочення експорту.

Для покращення та стабілізації зовнішньоекономічного становища України, що край важливо в сучасних умовах розвитку, необхідно здійснити ряд заходів :

- З боку держави потрібна підтримка та розроблений план розвитку та стимулювання експорту та імпорту для врівноваження сальдо зовнішньої торгівлі;
- Підвищення контролю за надходженнями сировини;
- Створення системи страхування та гарантування експорту;
- Проведення зважено цінової політики щодо експорту електроенергії;
- Посилення захисту інтересів наших виробників на зовнішніх ринках [2].

Сучасний етап розвитку України характеризується постійним зростанням обсягів міжнародної торгівлі, тому посилюються вимоги організації щодо вільного доступу іноземних товарів на внутрішній ринок. В таких умовах розвитку загострюються потреба підвищення національного митної політики у

сфері реагування на зовнішні загрози та швидкої протидії можливим негативним наслідкам таких загроз.

Однією з найголовніших проблем митної політики України є відставання митного контролю від сучасних потреб пропускну здатності та світових стандартів контролю товарів. Про це свідчать значний вміст товарів, що переміщуються контрабандним шляхом, учинення правопорушень у сфері інтелектуальної власності, особливо через канали незаконного переміщення через митний кордон України дисків для лазерних систем зчитування та іншої аудіовізуальної продукції.

Дуже важливою проблемою є поширена практика викривлення митної вартості імпортованих товарів. За даними ДФС України, зберігаються тенденції до заниження митної вартості при імпорті досить широкого асортименту товарів. Такі тенденції актуалізують для України посилення ефективності механізмів моніторингу та визначення справжньої вартості товарів, достовірності їхнього декларування.

Список використаної літератури:

1. Про зовнішньоекономічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
2. Sahaidak, M., Tepluk, M., Zhurylo, V., Rudenko, N., & Samko, O. (2021). Integrative Viewpoint for Implementing Sustainable Management Agricultural Business Excellence. TEM Journal. Volume 10, Issue 1, Pages 303-309, ISSN 2217-8309, DOI: 10.18421/TEM101-38

Старинець Дар'я Геннадіївна,

Студентка групи МСБ-18-1

Навчально-науковий інститут економіки,

оподаткування та митної справи

Науковий керівник: **Юр'єва Поліна Борисівна,**

к.е.н., доцент, завідувач кафедри міжнародної економіки

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ УКРАЇНИ

Сільське господарство України традиційно було одним з найважливіших секторів економіки і зовнішньої торгівлі. За даними Міністерства аграрної політики і продовольства України, агропромисловий комплекс забезпечує понад 15% загального обсягу ВВП України, а частка у зовнішній торгівлі становить 40%. Починаючи з 2000 року, в Україні швидкими темпами зростає експорт зерна, насіння олійних культур і рослинного масла, в результаті чого Україна перетворилася в одного з провідних світових експортерів сільськогосподарської продукції.

Дослідження проблем експорту сільськогосподарської продукції в Україні висвітлюється в роботах вітчизняних науковців, серед яких В.Г. Андрійчук, С. М. Кваші, С. В. Косторной, Ю. Ю. Ярмоленко, В. І. Власова, М. Дем'яненко, С. Дем'яненко, Л. М. Алавердян, О. В. Романенко та інші.

Для визначення основних тенденцій експортерів сільськогосподарської продукції скористаємося даними таблиці 1.

Отже, спостерігається чіткий позитивний тренд – зростання експорту сільськогосподарської продукції: за 2019 рік загальний експорт агропромислової продукції становив 22 млрд. дол. США, що на 18% більше ніж за 2018 рік. А за результатами 2020 року експорт агропромислової продукції з України становив 22,2 млрд. дол. США, що на 0,9% більше порівняно з 2019 роком. В той же час за останні 5 років частка сільськогосподарської продукції у структурі експорту України знизилась з 42% у 2016 році до 37,6% у 2020 році.

Таблиця 1

Динаміка обсягу та частка експорту сільськогосподарської продукції України у 2016-2020 рр.

Показник	2016	2017	2018	2019	2020	Відхилення, 2020 р. від 2016 р.
Обсяг експорту с/г продукції, млрд. дол. США.	15,3	17,8	18,6	22	22,2	6,9
Частка експорту с/г продукції в загальному обсязі експорту, %	42	41	39,33	34	37,6	-4,4

Джерело: розраховано та складено автором за даними [2, 4]

У товарній структурі експорту сільськогосподарської продукції найбільшу питому вагу займає категорія жири та олії, поставка яких зросла на 22% до 5,8 млрд дол., а поставки готової продукції зросли на 4% до 3,4 дол. Спостерігаються і негативні тренди - поставки продукції тваринництва скоротились на 7% і склали 1,2 млрд дол. Експорт продукції рослинництва зменшився на 8% і склав 11,9 млрд дол [5].

Основними проблемами у розвитку експорту сільськогосподарської продукції є:

- 1) зменшення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції через несприятливі погодні умови;
- 2) скорочення поголів'я тварин (якщо ситуація не буде скоригована, Україна на декілька років може перетворитися з експортера молочної продукції на імпортера);
- 3) повільні темпи впровадження інновацій;
- 4) вплив іноземних інвестицій у зв'язку із економічною та політичною кризами в Україні;
- 5) всесвітня пандемія Covid-19 [1,3].

Виходячи з перелічених проблем, можна запропонувати такі шляхи подолання проблем:

- розвиток інфраструктури та державна фінансова підтримка;
- інвестування в агропромисловість;
- відкриття ринку землі;
- збільшення в експорті частки продукції, що містить велику частку доданої вартості;
- імплементувати норми законодавства про податкові пільги для сільськогосподарських кооперативів;
- не обмежувати ціноутворення та експорт аграрної продукції;
- зменшувати ризики для галузі, зокрема, викликані сезонними стрибками цін на паливно-мастильні матеріали;
- збільшення рівня прозорості ведення аграрного бізнесу в Україні, спрощення податкової системи;

- боротьба з корупцією;
- дотримання європейських та міжнародних стандартів виробництва продукції.

З вище сказаного можна зробити висновок, що для розвитку та росту експорту сільськогосподарської продукції Україні необхідно проводити внутрішню політику стимулювання виробництва не тільки сировини, а і якісних готових продуктів харчування, продукції переробної промисловості; проводити інвестування в агропромисловість; важливо забезпечити стабільну державну фінансову підтримку; заповнити світовий ринок і покращити показники експорту загалом.

Список використаної літератури:

1. Агросектор у піке – причини падіння виробництва сільськогосподарської продукції в Україні. Економіка: веб-сайт. URL: <https://agropolit.com/spetsproekty/813-agrosector-v-pike--prichini-padinnya-virobnitstva-silskogospodarskoyi-produktsiyi-v-ukrayini> (дата звернення: 31.10.2021).
2. Основні показники зовнішньої торгівлі України [Електронний ресурс]. URL: http://ucab.ua/ua/doing_agribusiness/zovnishni_rinki/osnovni_pokazniki_zovnishnoi_torgivli_ukraini.
3. Про схвалення Стратегії розвитку експорту продукції сільського господарства, харчової та переробної промисловості України на період до 2026 року: Закон України від 10 лип. 2019 р. №588. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/588-2019-p#Text> (дата звернення: 31.10.2021).
4. Товарна структура зовнішньої торгівлі України /Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/zd/tsztt/tsztt_u/arh_tsztt2021_u.html (дата звернення 01.11.2021)
5. Україна у 2020 році збільшила імпорт агропродукції на 13%. Економіка: веб-сайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3169535-ukraina-u-2020-roci-zbilsila-import-agroprodukcii-na-13.html> (дата звернення: 04.11.2021).

Струтинська Катерина Вікторівна,

Студентка групи МММ-21-1

Навчально-науковий інститут економіки,

оподаткування та митної справи

Науковий керівник: **Сушкова Олена Євгенівна,**

к.е.н., доцент, доцент кафедри митної справи

АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

На сьогоднішній день у світі спостерігається критична ситуація, пов'язана із пандемією COVID-19. Дана проблема торкнулась майже всіх країн як у соціальному, так і в економічному планах. Україна, як держава, яка зовсім не була підготовлена до такої кризи, особливо важко наразі переживає наслідки пандемії. З початком карантину багато підприємств припинило своє функціонування, вони почали скорочувати кількість працівників, тим самим залишивши багато людей без роботи. Як внутрішня, так і зовнішня торгівля України зазнала значних труднощів, тому було необхідним втручання держави заради покращення ситуації. Якщо для внутрішньої торгівлі уряд прийняв певні, хоча і не дуже продуктивні міри у вигляді допомоги дрібному бізнесу, то міжнародна торгівля залишилась майже без уваги.

Ще рік тому в Україні очікувався поступовий розвиток економіки, зростання ВВП та покращення зовнішньоторговельного балансу. Але не було враховано, серед основних факторів впливу, загрозу стрімкого розповсюдження COVID-19, яка зумовила зміни в суспільноекономічному житті багатьох країн світу, в тому числі і України.

Тому через вимушене запровадження надзвичайного стану в багатьох країнах світу чи регіонах, переважне запровадження санітарно-епідеміологічних заходів, встановлення обмеження щодо перетину кордону, обмеження руху всіх видів транспорту, запровадження нових форм організації праці та навчання, суттєво ускладнились можливості зовнішньоекономічної

співпраці між українськими та світовими компаніями, в цілому погіршилась зовнішньоторговельна співпраця.

Зовнішня торгівля є одним з визначальним факторів розвитку економіки країни. Розвиток зовнішньої торгівлі не лише забезпечує зростання ВВП країни, доходності та прибутковості вітчизняних товаровиробників, але й відображає ставлення світової спільноти до якості вітчизняної продукції, її місце в світовому обороті товарів та послуг, конкурентоспроможність як вітчизняних товаровиробників, так і економіки загалом. Зовнішня торгівля є джерелом валютного забезпечення національної економіки, одним з ключових напрямків розвитку економіки.

Збройна війна проти України призвела до зниження як експорту, так імпорту зумовленого зниженням купівельної спроможності населення країни, суттєвим обмеженням доступу до звичних ринків збуту вітчизняних товарів та послуг, до 2019 року було відносно поживавлення та відновлення зовнішньої торгівлі (рис.1). Паралельно з вищевказаним становищем країни, після відносного поступового відновлення зовнішньої торгівлі, криза, викликана введенням карантинних обмежень, пригальмувала розвиток зовнішньої торгівлі України.

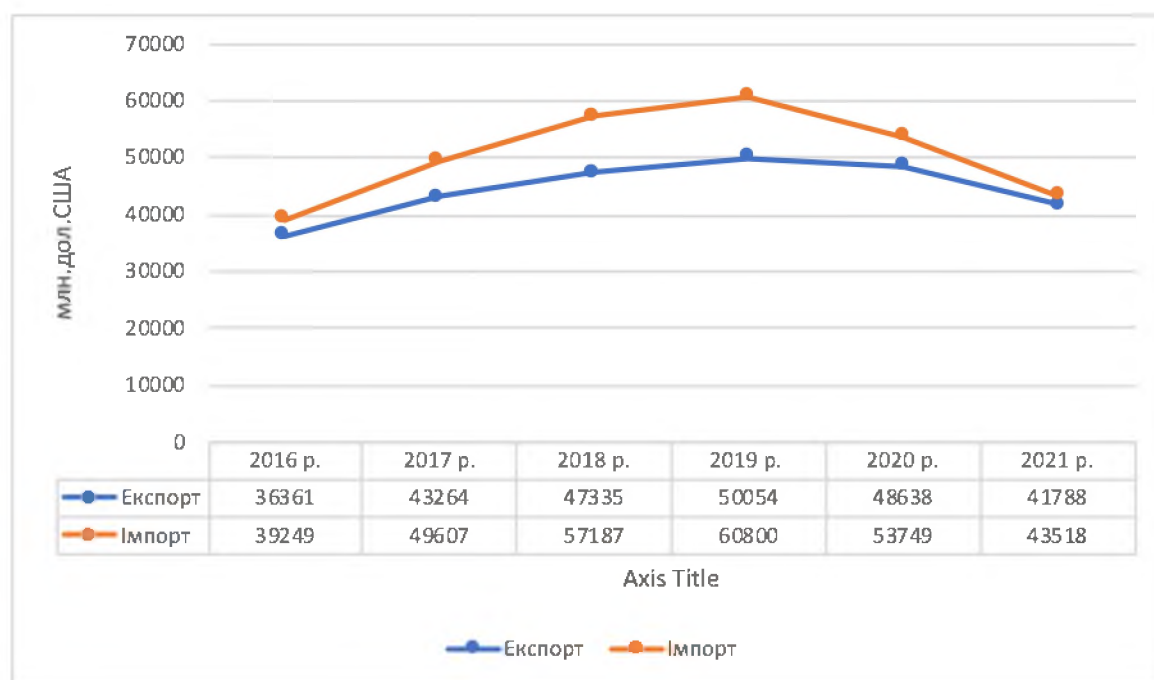

Рис. 1. Динаміка зовнішньої торгівлі товарами за 2016-2021* роки [4]

**за 2021 рік враховано показники за 8 місяців*

В умовах пандемії товарообіг України за січень — серпень 2021 року зменшився на 10,2 млрд доларів. За 8 місяців 2021 року експорт товарів скоротився на 6,9 млрд дол [4].

Через запобіжні заходи щодо занесення й поширення на території України COVID-19 урядом введено тимчасові обмеження експорту таких товарів:

- спирту 80 % або більше, спирту етилового та інших спиртових дистилятів з установленим нульовим обсягом квоти. Таке рішення зумовлено потребою забезпечення закладів охорони здоров'я та українських виробників фармацевтичної продукції необхідною сировиною [1];
- гречки та зерна гречки лущеного (без плодової оболонки) для захисту внутрішнього ринку [5];
- товарів протиепідемічного призначення [3], як виняток у рамках ГАТТ для запобігання або полегшення критичної нестачі продуктів, що мають велике значення для країни-експортера. За даними СОТ, заборону або обмеження на експорт таких товарів введено 80 країнами світу [2].

Розглянемо, які країни постраждають найбільше через падіння українського експорту та в яких країнах ситуація для експортерів може бути сприятливою. Серед країн, до яких Україна експортувала найбільше товарів у 2019 році, є Китай, Польща, Росія, Туреччина, Італія, Німеччина, Єгипет, Індія, Нідерланди, Угорщина, Білорусь та Іспанія. А за прогнозами найбільше експорт знизиться до Польщі, Росії, Італії та Угорщини, а найменше — до Китаю. До тих країн, які мають жорстокі карантинні заходи та купують в Україні переважно промислові товари, експорт постраждає найбільше. А в ті країни, до яких Україна постачає переважно аграрні товари та які мають помірні карантинні заходи (Білорусь) або вже зовсім не мають їх (Китай), експорт знизиться найменше.

У такий критичний період для всього світу є дуже важливим кооперування та взаємна підтримка держав, але навіть процес глобалізації зазнає значних змін та руйнується. Система глобалізації, яка здавалася цілком стійкою, обвалилася швидко, майже миттєво — згорання міжнародної торгівлі

і глобальних авіап перевезень відбулося всього за місяць — і від відносно невеликого поштовху. Ключові ланцюги постачань розриваються, а країни прагнуть створити запаси медикаментів і обмежити переміщення людей. Глобалізація не тільки сприяла поширенню небезпечного захворювання, а й підкреслила взаємозалежність компаній і країн: компанії будували глобальні ланцюги постачань, у результаті заплутані мережі виробництва зв'язали воедино всю світову економіку.

Наразі економічні збитки від пандемії COVID-19 ще не оцінено через подальше поширення вірусу. Дослідження заходів, що вживаються країнами світу для стимулювання економіки за умов коронавірусу, показали, що розвинені країни намагаються відновити свою економіку через мобілізацію фінансових ресурсів, запровадження масштабних програм з підтримки виробників та податкових послаблень. Проте окремі країни, що розвиваються, запроваджують тимчасові зовнішньоторговельні обмеження, аби уникнути дефіциту продукції на внутрішньому ринку, застосовують інші економічні стимули для нівелювання наслідків пандемії. В Україні впроваджують економічні заходи протидії пандемії та тимчасові торговельні обмеження. Пандемія, пов'язана з COVID-19 майже не впливає на експорт товарів, однак разом з іншими світовими тенденціями призвів до зниження критичного імпорту. Наявність системних і кризових прогалин у торговельній політиці України вимагає застосування нагальних заходів у сфері торговельно-економічного співробітництва з країнами світу.

Список використаної літератури:

1. COVID-19: тимчасово – до 01.06.2020 р. – обмежено експорт спирту. Вісник. Офіційно про податки. (дата оновлення: 25.03.2020) URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100017020-covid-19-timchasovo-do-01-06-2020-r-obmezhenno-eksport-spirtu>
2. Експорт засобів захисту від коронавірусу заборонили або обмежили 80 країн світу, що перешкоджає боротьбі з інфекцією. Інформаційне агентство «Інтерфакс-Україна». URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/economic/657397>

3. Рішення Уряду щодо тимчасового обмеження експорту товарів протиепідемічного призначення. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (дата оновлення: 11.03.2020) URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=ef2fe920-a5fa41b4-9981-bc136ed436be&title=RishenniaUriaduSchodoTimchasovogoObmezhenniaEksportuTovarivProtiepidemiologichnogoPriznachennia>.
4. Структура зовнішньої торгівлі за видами за 8 місяців 2021 року / <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Уряд ввів квотування на експорт гречки до 1 липня 2020 року. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-vviv-kvotuvannya-naeksport-grechki-do-1-lipnya-2020-roku> (дата звернення 05.06.2020).

Тихонова Єлизавета Віталіївна

Студентка групи МЕБ 19-1

Навчально-науковий інститут економіки,
оподаткування та митної справи

Науковий керівник: **Гребельник Олександр Петрович,**
д.е.н., професор кафедри, завідувач кафедри митної справи

ПРОБЛЕМИ ТАРИФНОГО КВОТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Актуальність розглянутої теми зосереджена на тому, що Україна виступає за подальше полегшення правил торгівлі з ЄС та зменшення бар'єрів для торгівлі (лібералізацію). Бар'єри можуть бути тарифні, коли за поставку якогось товару треба сплатити мито. А можуть бути нетарифні, коли потрібно надати якісь документи або пройти додаткову експертизу. Застосування квот є інструментом макроекономічного регулювання.

Проблеми митного регулювання у зв'язку з євроасоціацією досліджували: Сабадаш В., Казбан А., Плахотна К., Щербатюк Н., Чичирко С., Сібекіна А. Щодо квотування, то найбільшими є праці Мельник О. та Адамів М., Панченка Ю..

Для частини сільськогосподарської та харчової продукції ЄС і Україна застосовують безмитні тарифні квоти. Встановлення безмитних тарифних квот не означає заборону на експорт понад квоти. Зокрема, українські компанії можуть без обмежень постачати товари і понад тарифну квоту, проте ці обсяги підпадають під загальний режим імпорту в ЄС. Тобто експорт в межах квоти обкладається митом 0%, експорт понад квоту – ввізним митом, визначеним Митним тарифом ЄС. ЄС встановив безмитні тарифні квоти ЄС для 36 видів товарів, причому по 4 видах встановлено додаткові обсяги (табл. 1).

Таблиця 1

Перелік тарифних квот ЄС та ставок увізного мита в режимі в межах квот та поза межами квот

Назва квоти	Ставки увізного мита		Обсяги квот, доповнені в рамках УА, тонн.
	у межах квот	поза межами квот	
Яловичина	0	12.8+176.8 €/100кг чистої ваги	12.000
Крупи (в залежності від сорту)	0	76-189 €/тона	6.300 - 7.800
Сухе молоко	0	125.4 €/100кг чистої ваги	1.500-5.000
Мед (натуральний)	0	17.3	5-6
Цукор	0	33.9 €/100кг чистої ваги	20.070
Овес	0	89 €/тона	4.000
Томати	0	14.4	10.000
Яйця	0	30.4 €/100кг чистої ваги	1.500

Станом на 2021 рік можна зробити висновки, що обсяги квот між Україною та ЄС збільшуються. У 2019 році було внесено зміни до Додатка І-А до Угоди про асоціацію в частині зміни зобов'язань Європейського Союзу щодо обсягів тарифних квот на м'ясо птиці в бік збільшення, що зробить можливим забезпечити збереження інтересів українських виробників м'яса птиці. Так, бачимо що обсяги наведених товарів порівняно з 2019 роком зросли (графік 1). Такий характер змін відображую покращення ситуації з боку переговорів з ЄС щодо тарифного квотування, але й існує чимало проблем.

Графік 1. (зелена лінія – за 2021 рік, оранжева – 2020, синя – 2019)

Отже, у зв'язку з квотуванням експортних операцій можна виділити наступні проблеми:

1) відсутність у виробників деяких видів товарів дозволів на постачання цих товарів до країн Євросоюзу;

2) неефективна цінова політика;

3) невідповідність деяких видів українських товарів вимогам європейських стандартів;

4) низький рівень конкурентоспроможності українських виробників, який, як зазначають Мельник О. та Адамів М., пояснюється наступними причинами: непомірно високий рівень зносу основних виробничих фондів, відсутність прогресивних технологій виробництва та висококваліфікованих працівників, нераціональне використання виробничих потужностей, низький рівень розвитку систем менеджменту, нестійкий фінансовий стан, тощо.

5) відсутність налагоджених зв'язків для збуту;

б) недостатня кількість квот для деяких галузей, зокрема тих, які в повному обсязі використали усі квоти ще в першому півріччі [4].

Лише комплексні зусилля держави та бізнесу (на макро-і макрорівнях) можуть змінити ситуацію. Логічними заходами для вирішення вищенаведених проблем є наступні:

1) усестороння гармонізація національних стандартів якості технічних процедур до європейських стандартів та імплементація норм ЄС в законодавство України щодо цих питань;

2) отримання сертифікатів екологічної продукції (наприклад, для продукції бджільництва);

3) налагодження переговорів з ЄС щодо збільшення квот деяких видів продукції (зокрема, круп, соків, меду тощо);

4) зміни в принципах роботи самих підприємств: покращення якості управління, технічному переоснащенні, зміни процесів виробництва тощо [3].

Таким чином, розглянуте питання є актуальним та проблематичним. Україна має ряд проблем, таких як: відсутність у виробників дозволів на постачання цих товарів до країн ЄС; неефективна цінова політика; невідповідність європейських стандартів; низький рівень конкурентоспроможності українських виробників; відсутність налагоджених зв'язків для збуту; недостатня кількість квот для деяких галузей. Обсяги та ставки тарифного квотування залежать від результату переговорів з ЄС. Рішення ЄС виходить з їх власних інтересів, тому важливо для України змінювати принципи роботи для сприятливого розвитку і покращення умов зовнішньоекономічної діяльності.

Список використаної літератури:

1. Гребельник О. П. Митна справа: підручник / О. П. Гребельник. – 5-те вид., оновл. та допов. 2017. – 400 с.

2. Безмитні тарифні квоти та їхнє використання // Євроінтеграційний портал. – 2020. – URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/zona-vilnoi-torhivli/bezmytni-taryfni-kvoty-ta-yihnie-vykorystannia>. (дата звернення: 22.10.2021).

3. Тарифні квоти в рамках ПВЗВТ –
URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&isSpecial=True&id=f5cea3c3-d7e0-4e49-994d-f87089e3d3fc&title=TarifniKvotiVRamkakhPvzvt>. (дата звернення: 25.10.2021).

4. Тарифні квоти // Міністерство економічного розвитку і торгівлі –
URL: <https://helpdesk.epo.org.ua/rozdil/tarifni-kvoti>. (дата звернення: 17.10.2021)

Токар Вікторія Андріївна,

Студентка групи ММБ-20-1

Навчально-науковий інститут економіки,

оподаткування та митної справи

Науковий керівник: **Лепеха Марина Олександрівна,**

старший викладач кафедри митної справи

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗДІЙСНЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Перехід України до ринкової економіки, особливо її прагнення до вступу до Світової організації торгівлі, привели до розширення низки економічних зв'язків, у тому числі у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Зовнішньоекономічна діяльність сьогодні є одним із найважливіших носіїв зростання у багатьох державах, це джерело товарів, які країна не може виробляти самостійно, а частина - прибутки, отримані від імпортно-експортної діяльності.

Сьогодні розвитку зовнішньоекономічної діяльності України гальмують два чинники: внутрішній і зовнішній. За «внутрішнім» вектором ми говоримо про питання на національному рівні.

Проблема підвищення продуктивності зовнішньоекономічної діяльності країни є особливою проблемою, яка пов'язана з проблемами всередині країни:

очевидним дисбалансом національної структури є перехід до ринкового механізму управління; велика енергоємність; вітчизняне виробництво нижче від інших; відсутні інновації та розвиток, що руйнує технологічний процес та промисловий потенціал.

Щодо важливих питань і труднощів у розвитку зовнішньоекономічної діяльності України можна виділити наступні моменти:

- порівняно з іншими країнами зовнішньоекономічна діяльність країни є неефективно врегульованою, що потребує координації різних питань міністерств, місцевих адміністрацій, враховуючи величезну трату часу та енергії іноземних суб'єктів господарювання;

- нестабільна правова база;

- економічний і політичний дисбаланс країни є основним посередником процвітання відносин зовнішньоторговельної політики, тому його необхідно систематично розглядати.

Основними зовнішніми факторами, що гальмують розвиток зовнішньоекономічної діяльності підприємств є: фінанси та економіка, система і політичні фактори.

Формування та умови економічного співробітництва на міжнародному рівні вирішуються комплексним впливом різноманітних факторів, таких як:

- жорстка конкуренція на світовому ринку;
- бар'єри для входу на процвітаючі національні ринки;
- сфери та напрямки діяльності, підготовлені провідними компаніями, певною мірою розділені.

Через несприятливу інвестиційну ситуацію країна не може прийняти достатні фінансові ресурси для підвищення рівня підприємств, встановлення сучасних технологій, обладнання для технологічної трансформації, науково-дослідних та прикладних інновацій. Крім того, для багатьох видів професій характерні тривалі терміни окупності, динаміка цін, не дуже приємна інфляція.

Для вирішення проблеми зовнішньоекономічної діяльності необхідно переглянути національну політику, допомогти вітчизняним виробникам збільшити експортний потенціал, ліквідувати всі форми імпортозаміщення.

Однак здійснення зовнішньоекономічної діяльності має свої негативні сторони та деякі недоліки, зокрема:

- нормативна база України щодо здійснення зовнішньоекономічної діяльності є неповною;
- вибір надійних контрагентів при застосуванні основних умов поставки при організації зовнішньоекономічної діяльності, зовнішньоекономічних контрактів та здійсненні експортних операцій;
- недостатній розвиток надійних інструментів грошово-кредитної політики та зовнішньоторговельної кредитної системи;
- різниця в погашенні дебіторської чи кредиторської заборгованості та їх відображення в оподаткуванні та бухгалтерському обліку;

Якщо діяти за такими перспективами, то розвиток зовнішньоекономічної діяльності України буде кращим і значнішим:

- розробляти чітку стратегію реорганізації та модернізації основних конкурентоспроможних галузей промисловості, таких як металургія, машинобудування, фармацевтика, легка та харчова промисловості, і це значно підвищить їх продуктивність та конкурентоспроможність;
- фінансувати та стимулювати розвиток науки і техніки;
- з урахуванням продуктивності промислового сектору, попиту та пропозиції стратегічних партнерів у зовнішньоекономічній діяльності оптимізувати структуру імпортно-експортного бізнесу.

Проте на економічний розвиток України вплинула низка проблем, таких як низька ефективність державних інституцій та серйозна корупція. Насамперед, це пов'язано з внутрішнім процесом перетворення вектора зовнішньоекономічної стратегії України.

Основними шляхами підвищення рівня зовнішньоекономічної діяльності підприємства є створення сприятливих економічних умов для зростання вітчизняного виробництва та консалтингу шляхом удосконалення економіки, впровадження нових технологій, збільшення науково-технічних ресурсів, налагодження системи оборотного кредиту.

Отже, в Україні очікується негайна реорганізація та модернізація всіх галузей української промисловості. Без цього країна не зможе вийти на висококонкурентний світовий ринок. З огляду на насиченість товарного ринку заводи змушені працювати на потенційних споживачів. Це буде стимулювати їх здійснювати експортну діяльність та покращувати якість продукції, щоб вітчизняні підприємства могли отримати довгострокові конкурентні переваги.

Загалом, вище написані рекомендації сприятимуть подальшому розвитку зовнішньоекономічної діяльності та ефективному просуванню вітчизняних товарів, проектів та послуг на міжнародному ринку.

Список використаної літератури:

1. Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції 15-16 жовтня 2019 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологія, 2019.-230 с.

2. Саченко С., Хорунжак Н.. Проблеми розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні та шляхи їх вирішення. Галицький економічний вісник. 2018. URL:

<http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/16402/1/Проблеми%20розвитку%20зовнішньоекономічної%20діяльності%20в%20Україні%20та%20шляхи%20їх%20вирішення.pdf>

3. Проблеми системного підходу в економіці» включено до переліку наукових фахових видань України в галузі економічних наук. Збірник наукових праць (Категорія «Б») на підставі Наказу МОН України від 18 грудня 2018 р. URL:

<https://cyberleninka.ru/article/n/problemi-ta-perspektivi-rozvitku-zovnishnoekonomichnoyi-diyalnosti-pidpriemstv-v-regioni/viewer>

4. А. С. Войтюк, О. М. Петухова. Розвиток зовнішньоекономічної діяльності борошномельних підприємств України. «Ефективна економіка.» 2018 р. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2018/154.pdf

СЕКЦІЯ 2
МИТНА ПОЛІТИКА КРАЇНИ ЗА УМОВ АКТИВІЗАЦІЇ
ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Краснобока Вікторія Василівна,

Студентка групи МММ-21-1

Навчально-науковий інститут економіки,

оподаткування та митної справи

Науковий керівник: **Гребельник Олександр Петрович**

Професор, зав. каф. митної справи

АДМІНІСТРУВАННЯ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
ІНТЕГРАЦІЇ

Аналізу адміністрування митних платежів, а також їх напрямам та шляхам покращення приділяється увага науковців та практиків. Протягом останніх років здійснюється робота щодо розроблення нормативно-правових актів, спрямованих на прискорення товаро- та пасажиропотоків, спрощення митних процедур, а також процедур державного контролю та адміністрування митних платежів для обґрунтування шляхів їх вдосконалення [1].

Проблематика адміністрування митних платежів в умовах глобалізації є предметом наукових праць багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених. Зокрема, дане питання досліджено у працях С. Войтова, О. Гребельника, Т. Проценка, І. Луценко, Н. Злепка, Ф. Ткачика, Ю. Оніщика та інших.

У розділі XI статті 270 МКУ зазначено, що до складу митних платежів належать мито, акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції), податок на додану вартість із ввезених на митну територію України товарів (продукції) [4].

Головною особливістю митних платежів є те, що всі вони справляються під час переміщення товарів через митний кордон. Наука й практика доводять, що справляння митних платежів залежить від ефективності процесу їх адміністрування. Принципи адміністрування митних платежів, закладені в

чинному законодавстві України, переважно відповідають тим, що діють у багатьох країнах та напрацьовані протягом століть.

Розвиток ринку митних послуг в зарубіжних країнах тісно пов'язаний з еволюцією міжнародної торгівлі.

Зарубіжний досвід регулювання технологічних схем митного оформлення та митного контролю товарів і транспортних засобів свідчить про те, що якісна складова митних послуг вище там, де широко застосовуються передові автоматизовані технології [1].

Відзначимо також, що митний контроль та митне оформлення товарів займають провідне місце в системі інструментів здійснення митної справи. Від ефективності застосованих до товарів, що переміщують через митний кордон України, процедур митного контролю та митного оформлення залежить повнота виконання всього комплексу завдань, покладених на митні органи: виявлення контрабанди й порушень митних правил, адміністрування до Державного бюджету податків і зборів, виконання вимог державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності тощо. Також не менш важливими проблемами в контексті реалізації митної політики в Україні є:

- суттєвий вміст товарної продукції, яка переміщується контрабандним шляхом;
- присутність загрозової ситуації з контрабандним перевезення наркотичних засобів і зброї;
- здійснення правопорушень у сфері інтелектуальної власності;
- здійснення імпорتنих та експортних операцій через офшорні зони [2].

Основним етапом адміністрування митних платежів є визначення митної вартості товарів, тому що митна вартість є основною сумою, з якої вираховують основні митні платежі під час переміщення через митний кордон. Нині залишається актуальною проблема заниження вартості товарів, а також на стан надходження митних платежів впливають правильність визначення країни походження й ідентифікація коду під час переміщення товарів та інших предметів через митний кордон [3].

У зв'язку із стрімким розвитком інтеграційних процесів, внаслідок глобалізації законодавства з питань державної митної справи адміністрування митних платежів набули нових рис. На теперішній час здійснюється велика робота, що спрямована на модифікацію законодавства з питань адміністрування митних платежів. Наочним прикладом цього стало прийняття у 2017 році Стратегії управління державними фінансами на 2017–2021 роки та Концепції реформування Державної фіскальної служби України. Ці акти стосуються питань адміністрування митних платежів, що визначають, головним чином, основний напрямок державної політики у сфері державної митної справи – митне адміністрування [1].

Список використаної літератури

1. Тополенко Н.М., Субіна Д.С. Актуальні проблеми адміністрування та управління митними платежами в сучасних умовах інтеграції/Економіка і суспільство/Мукачівський державний університет/ Випуск № 19 / 2018
2. Проценко Т. Вплив соціально-економічних чинників на стан адміністрування податків і митних платежів. Вісник Академії управління правління МВС. 2008. № 3. С. 149-156
3. Костяна О. В. Проблеми ефективності адміністрування митних платежів в Україні. Бізнес Інформ. 2019. № 10. С. 2013-219.
4. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI: за станом на 21.07.2021 р. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 44-45, ст. 552

Мельніченко Софія Андріївна

Студентка групи ОПБ 19-1

Навчально-науковий інститут економіки,
оподаткування та митної справи

Науковий керівник: **Гребельник Олександр Петрович,**
д.е.н., професор кафедри, завідувач кафедри митної справи

УДОСКОНАЛЕННЯ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Природний процес інтеграції та інтернаціоналізації світового господарства вимагає нового рівня багатосторонніх економічних відносин. Інтернаціоналізація економічного життя вона сьогодні вже стала провідною тенденцією розвитку сучасної світової економіки. Однією з головних особливостей цього процесу є створення великого впливу найбільших розвинених країн. Вони створюють інтеграційні угруповання, навколо яких об'єднуються інші держави, забезпечуючи важливу роль у світовій економіці та політиці.

Наукові дослідження інститутів реалізації митної політики та здійснення митної справи зробили такі науковці як Башнянин Г.І., Бережнюк І.Г., Деркач Л.В., Додін Є.В., Іващук І.О., Карамбович І.М., Мартинюк В.П., Мостовий А.С., 10 Нурєєв Р.М., Писний П.Я., Приймаченко Д.В. та ін.

Митна політика є відображенням завдань, які держава має на меті при її реалізації, тому постійно змінюється. Митна політика характеризується не лише рядом підходів, але й різним розумінням об'єктів та суб'єктів [3].

На сьогоднішній день в державі існує розгорнута нормативно-правова база, яка надає право митним органам України встановлювати та підтримувати міжнародні зв'язки у галузі митної справи, як з митними органами зарубіжних країн, так і з міжнародними організаціями, статутна діяльність яких передбачає можливість здійснення співробітництва з митних питань. Міжнародне митне співробітництво з членами 78 міжнародного співтовариства Україною здійснюється на основі загальновизнаних принципів і норм міжнародного права. Розвиток міжнародного співробітництва у галузі митної політики в Україні було віднесено до основних завдань митних органів України [1].

Визначальне місце у подоланні внутрішніх дисбалансів європейської інтеграції України займає побудова адекватної митної політики держави, яка б дозволила мінімізувати ризики у сфері зовнішньоекономічних відносин. В результаті удосконалення митних та на їх основі інтеграційних

взаємовідносин з Європейським Союзом можуть бути досягнуті наступні результати:

- Україна отримає правове середовище, що істотно підвищить привабливість країни як економічного партнера. Воно сприятиме налагодженню більш тісних контактів з бізнес партнерами та спонукатиме до зростання закордонних та українських інвестицій, вкрай потрібних для реструктурування та модернізації української економіки;
- буде продовжуватись зовнішнє закріплення процесу реформ (Україна має у майбутньому продовжувати реформи на шляху до повноцінної ринкової економіки для того, щоб забезпечити стійке економічне зростання та нові можливості для усіх учасників ринку);
- відбудеться більше відкриття ринків (взаємне та поступове зняття бар'єрів у доступі до ринків може бути викликом для певних галузей в Україні, якщо вони не використають можливі перехідні періоди для необхідної адаптації). Водночас лібералізація імпорту з боку України надасть компаніям ліпший доступ до постачання ресурсів, товарів, в такий спосіб сприяючи модернізації процесу виробництва. З точки зору експорту, українські виробники та експортери отримають вільний доступ до ринку ЄС;
- спонукання до інвестицій в Україну (аби повернутися на шлях до стабільного економічного зростання і міцно на ньому закріпитися, Україна має підвищити обсяги інвестицій, що надасть їй змогу тісніше інтегруватися до міжнародних ринків та ланцюгів постачання, а також реструктурувати та модернізувати свою економіку;
- створені переваги для українських споживачів (поступове зменшення та усунення наявних митних тарифів та нетарифних бар'єрів підвищить розмаїття та якість продуктів та послуг, доступних для споживачів);
- зростання обсягів фінансової допомоги Європейського Союзу та міжнародних фінансових інституцій на правові та інституційні реформи в економіці України [4].

Отже, без поступу у впровадженні інституційних реформ Україна може втратити шанс скористатися своїми вирішальними порівняльними

перевагами. Угода про асоціацію допоможе створити сприятливий бізнесовий клімат та привабити інвесторів завдяки позитивному впливові на процес спрощення норм, що регулюють бізнесовий сектор. Окрім, конкурентний тиск, обумовлений лібералізацією доступу до ринків, спонукатиме до спеціалізації національних виробників, в такий спосіб знижуючи вартість виробництва та стимулюючи інновації. Ліпша якість товарів буде покращувати загальні стандарти життя, збільшиться дохідна частина державного бюджету. Досвід свідчить, що короткострокова втрата через зменшення та усунення митних тарифів, буде більше ніж компенсована за рахунок зростання інших доходів держави. Йдеться про доходи від податків, які сплачують компанії, що використовують нові ринкові можливості, та від загального імпульсу, який отримає економіка. Щодо можливостей України в міжнародних зовнішньоторговельних відносинах з іншими країнами світу, то вона вільна укласти будь-які інші угоди про вільну торгівлю відповідно до своїх економічних пріоритетів. Однак, за логікою, ці угоди не мають загрожувати зобов'язанням, взятим в рамках створення поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі з ЄС. Сучасні українські експерти вважають, що вибір Україною вектора економічної інтеграції є суто геополітичним питанням, а всі економічні розрахунки є супутнім чинником. Економічні втрати можуть бути у будь-якому випадку, але безумовним є одне: лише варіант інтеграційних взаємовідносин з ЄС залишає Україні політичну самостійність і цивілізаційну перспективу.

Список використаної літератури:

1. Войтенко І. С. Реформування митної політики та безпеки в Україні в умовах євроінтеграції / І. С. Войтенко, О. О. Мазурець // Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика). – 2018. – Вип. 1-2 (10-11). – С. 68–73.
2. Гребельник О. П. Митна справа: підручник / О. П. Гребельник. – 5-те вид., оновл. та допов. 2017. – 400 с.
3. Зайцев В. Є. Митна політика України в контексті Євроінтеграції [Електронний ресурс] / В. Є. Зайцев. – 2017. торгівлі – URL: <http://www.venu->

звернення: 31.10.2021).

4. Кобзяк Н. В. Митна політика України в контексті інтеграційних трансформацій / Кобзяк Наталія Володимирівна – Тернопіль. – 96 с. – URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/1437/1/Kobziak%20N.V.%20FMOzm-51.pdf> (дата звернення: 30.10.2021).

Мизовець Олександра Романівна,

Студентка групи МEB-19-1

Навчально-наукового інституту економіки,

оподаткування та митної справи

Науковий керівник: Гребельник Олександр Петрович,

професор, професор кафедри митної справи

МИТНО-ТАРИФНЕ РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ

Митно-тарифне регулювання є найважливішою частиною митниці та однією з основних функцій митного органу будь-якої країни. Згідно з принципами Генеральної угоди з тарифів та торгівлі Світової організації торгівлі (ГАТТ/СОТ) митно-тарифна політика держави спрямована на регулювання зовнішньої торгівлі, захист внутрішнього ринку і стимулювання експорту [1].

Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності почалося в Україні після отримання державою незалежності в 1991 році. Закон України «Про Єдиний митний тариф» від 5 лютого 1992 р. № 2098-XII визначає правові основи митно-тарифного регулювання. Саме цей закон визначив основні напрямки тарифного регулювання, ввів у законодавство України такі поняття:

- ввізне, вивізне, спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне мито;
- митна вартість товарів, країни походження товарів [2].

Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічних відносин в Україні здійснюється митними органами в межах її території. Територія України, в тому числі території штучних островів, установок та споруд, що створюються в

економічній (морській) зоні, над якими Україна має виняткову юрисдикцію щодо митної справи, становить єдину митну територію [3].

Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності є економічним методом регулювання міжнародної торгівлі, який застосовується в Україні з використанням таких інструментів: митного тарифу, класифікації товарів відповідно до товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності, визначення країни походження товару, його митної вартості, а також застосування системи митних пільг та преференцій. Митний тариф як важливий інструмент зовнішньоекономічної політики держави виконує низку функцій в економіці, серед них важливе значення для української економіки має наступні: фінансова функція, яка проявляється через надходження коштів від сплати мита до бюджету; захисна – захист національного виробника від негативних зовнішніх проявів.

У промислово розвинених країнах тарифи виконують переважно регулятивні функції, а не фінансові, доходи від імпорتنих тарифів становлять не більше 0,3% ВВП. В той час як в Україні головним завданням митних органів України є наповнення державного бюджету. Перехід українського митного органу до його фінансової структури зменшив його здатність виконувати інші функції та створив перешкоди для міжнародного співробітництва та ефективної боротьби з митними порушеннями. Тому масштаби ухилення від сплати податків продовжували розширюватися, конкурентоспроможність вітчизняних виробників знижувалася, а розвитку міжнародної кооперації не приділяється належної уваги.

За свою коротку історію митна політика України пройшла етап швидкої лібералізації імпорту на початку 1990-х років. Протекціонізм у середині 1990-х років зрештою призвів до значного збільшення митних порушень, але забезпечив позитивний торговельний баланс і був одним із факторів загального економічного зростання. 2005 рік можна назвати початком нового раунду лібералізації імпорту: тарифні ставки на товари знижені майже на 30%. Із збільшенням реальних доходів імпорту істотно зріс. Після вступу до СОТ тарифи та тарифна політика України значною мірою формуються організацією.

Для України сучасний етап характеризується сталим збільшенням обсягів та зростанням масштабів міжнародної торгівлі, проблемою динамізму торговельних процесів, підсиленням вимог міжнародних організацій щодо задоволення вільного доступу іноземних товарів на внутрішні ринки та пониженням національних торговельних бар'єрів. Відбувається посилення інтеграції міжнародних вимог у національну практику митного регулювання України. В таких умовах загострюється потреба збільшення ефективності національної митної політики в сфері реагування на зовнішні загрози та швидкої протидії можливим негативним результатам таких загроз у напрямку посилення забезпечення економічних інтересів держави й максимального врахування в національній митній системі міжнародних правил та вимог.

Основним напрямком забезпечення ефективності українського митного нагляду є легалізація та детінізація зовнішньоекономічної діяльності України з метою підвищення привабливості прозорої та серйозної зовнішньоекономічної діяльності за рахунок зменшення іноземної бюрократії, часових, технологічних та матеріальних витрат суб'єктів ЗЕД при перетині вантажами кордону України з одночасним посиленням відповідальності й санкцій за не добросовісні дії та зловживання. На цьому етапі митні органи мають бути максимально наближені до європейських стандартів тарифного нагляду. Це допоможе ефективно виконувати митні процедури в найкоротші терміни.

Україні слід звернути особливу увагу на зовнішні джерела надходжень державного бюджету, оскільки в останні роки реструктуризація економіки призвела до падіння виробництва, що зменшило базу внутрішнього оподаткування. Система митного регулювання в Україні має забезпечити сприятливі умови для адаптації національної економіки до більш гострої міжнародної конкуренції внаслідок приєднання до системи глобального регулювання і вільного переміщення ресурсів та поступове включення її економіки до глобальних та європейських економічних процесів.

Список використаних джерел

1. Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ 1947) від 15.04.1994 / [Електронний ресурс], режим доступу:

http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_264

2. Закон України «Про Єдиний митний тариф» від 05.02.1992 № 2097-XII / [Електронний ресурс], режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2097-12>
3. Гребельник О.П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. [Електронний ресурс]

Топтунов Денис Миколайович,

Студент групи МСБ-18-1

Навчально-науковий інститут економіки,

оподаткування та митної справи

Науковий керівник: Юр'єва Поліна Борисівна,

к.е.н., доцент, професор кафедри
митної справи

МИТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ І КОНТРОЛЬ З ПОЗИЦІЇ ТЕОРІЇ СУСПІЛЬНИХ БЛАГ ТА ЗАХИСТУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Організація митного регулювання та контролю у вигляді сервісу розглядається як пріоритетне загальнодержавне завдання, а терміни «митна справа», «митне регулювання» використовуються як синоніми терміну «митні послуги». Митна послуга, будучи суспільно-економічним благом у формі митної діяльності, надає послуги особливого роду, які пов'язані із захистом економічної безпеки держави, із забезпеченням інтересів національної економіки та спрямовані на розвиток зовнішньоекономічних зв'язків. Згідно з цим підходом відбувається ототожнення таких понять як «митна діяльність» і «митні послуги», а функції митних органів проявляються через цілі та завдання у сфері реалізації державних послуг.

Забезпечення регулювання зовнішньоекономічної діяльності, у тому числі через митне регулювання, є об'єктивною необхідністю і найважливішою

функцією держави [2, с. 83]. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності спрямоване на нейтралізацію негативних тенденцій у розвитку національної економіки зумовленими негативними тенденціями розвитку світової економіки.

Захист національних інтересів, забезпечення конкурентоспроможності країни, реалізація державної економічної та торговельної політики перебувають у прямій кореляційній залежності з митним регулюванням зовнішньоекономічної діяльності. Уніфікація та гармонізація митних процедур митного регулювання спрямована на підвищення прозорості митного законодавства, скорочення термінів проведення митного контролю, впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, мінімізації адміністративного втручання у процеси здійснення імпортно-експортних операцій, зниження витрат учасників ЗЕД [1].

Митний контроль будучи адміністративно-правовим методом регулювання (відносини влади та підпорядкованих сторін) одночасно є інструментом митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, і недотримання особами, які переміщують товари, законодавчих вимог тягне у собі притягнення до адміністративної чи кримінальної відповідальності [4]. Сутність ж послуги незалежно від джерела її надання виявляється у добровільності та орієнтації на кінцевого споживача з задоволення інтересу останнього.

Концепція «сервісної митниці» з позиції теорії суспільних благ вимагає суттєвого коригування у напрямі чіткого розмежування функцій митних органів, пов'язаних із здійсненням митних операцій, митним декларуванням та митним контролем товарів, контролем за особами, які здійснюють діяльність у галузі митної справи, та безпосередньо сервісних функцій, які пов'язані із підвищенням транспарентності митного законодавства, інформуванням та консультуванням юридичних та фізичних осіб [3, с. 139].

До пріоритетних напрямів розвитку системи надання послуг митними органами на сучасному етапі мають стати:

– впровадження інформаційно-комунікаційних технологій. Очікуваний результат – скорочення термінів надання послуг, автоматизації процедур надання послуг, організація міжвідомчої взаємодії;

– модернізації інформаційно-програмних засобів. Очікуваний результат – підвищення надійності єдиної автоматизованої інформаційної системи митних органів.

Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій та модернізація інформаційно-програмних засобів дозволить досягти підвищення економічної ефективності діяльності митних органів за рахунок збільшення продуктивності праці, скорочення витрат на обробку інформації, розширення доступу до інформації про діяльність митних органів, забезпечення ефективного використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Таким чином, система митної діяльності корелює свої функції з поняттям суспільних благ у сфері надання державних послуг суспільству та з урахуванням сучасних умов потребує подальшої досконалості.

Для визначення шляхів подальшого вдосконалення ефективності управління процесом надання митних послуг доцільним є вивчення зарубіжного досвіду та застосування концепції «сервісної митниці» на практиці, а також правового регулювання та координації системи надання послуг митними органами за допомогою міжнародних економічних організацій, таких як Всесвітня торгова та Всесвітня митна організація.

Список використаної літератури:

1. Ватагович М. І. Сучасні теоретичні засади митного регулювання в контексті державного регулювання національної економіки: міжнародні аспекти. Ефективна економіка. 2017. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6933>

2. Владіміров Д.В. Митний контроль у забезпеченні економічної безпеки держави. Економіка та митно-правові відносини. 2019. Вип. 11-12. С. 82–89.

3. Кривіцький В.Б. Вектори вдосконалення митного контролю в Україні у контексті забезпечення фіскальної безпеки держави. Наукові записки

Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка». 2018. № 11(39). С. 135-142.

4. Основні завдання та функції управління організації митного контролю. Державна фіскальна служба України. URL: <http://lv.sfs.gov.ua/okremi-storinki/struktura/132906.html>. (дата звернення: 26.10.2021).

Третіхлєб Богдана Михайлівна,

Студентка групи ММБ-20-1

Навчально-науковий інститут економіки,

оподаткування та митної справи

Науковий керівник: **Лепеха Марина Олександрівна,**

старший викладач кафедри митної справи

ВПЛИВ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА МИТНУ ПОЛІТИКУ УКРАЇНИ

Проголошення суверенності України та становлення її як незалежної держави зумовило необхідність здійснення кардинальних трансформацій в усіх сферах. Першочерговим завданням стала побудова цілісної нової структури компетентних органів влад, котрі б були спроможні самостійно та ефективно управляти відповідними напрямками їхньої діяльності. Митна сфера була і залишається одним із ключових векторів функціонування держави щодо забезпечення національної безпеки та економічних інтересів країни, її територіальної цілісності, захисту населення та розвитку зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання. Означені завдання є первинними базовими засадами розвитку незалежної країни, що спричинило нагальну потребу у побудові ефективної національної митної системи.

З моменту проголошення незалежності Україна перебувала на різних етапах розвитку в умовах дії глобальних і національних викликів, що значною мірою визначило її сучасний стан. Аналогічно й у митній сфері під впливом

численних зовнішніх і внутрішніх факторів відбувались масштабні різноаспектні перетворення. Таким чином, задля формування якісного комплексного бачення сучасного стану національної митної системи, з'ясування її наявних проблем і перспектив розвитку доцільно проаналізувати історію становлення вітчизняної митниці. Це дасть змогу визначити переваги і недоліки різних етапів розвитку митних органів України, ідентифікувати ключові проблеми та проаналізувати фактори впливу, що спричинили таку ситуацію. Результати цього дослідження забезпечуватимуть можливість більш глибоко обґрунтувати чинний стан національної митної системи, передумови його формування та пріоритети подальшого розвитку.

В умовах економічної інтеграції України до європейських стандартів обсяги міжнародної торгівлі значно зростають. Внаслідок цього збільшується кількість укладених торгівельних угод, тому й роль митного брокера виходить на новий рівень.

Розвиток митного брокерства в Україні розпочався з 1992 року із затвердженням «Положення про діяльність митних брокерів на території України». Відповідно до цього положення, митним брокером може бути будь-яка особа (громадянин чи іноземець), зареєстрована як суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності на території України.

Нині митні брокери здійснюють свою діяльність на підставі норм Митного кодексу України від 01 червня 2012 року. Чинний Митний кодекс України присвятив митно-брокерській діяльності чотири статті. Відповідно до Митного кодексу України митний брокер – це підприємство, що надає послуги з декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення, які переміщуються через митний кордон України.

Однак, у регулюванні митного брокерства в Україні наявні певні проблеми.

По-перше, основною проблемою є тиск збоку органів державної влади, зокрема фіскальних. Не дивлячись на факт прийняття Верховною Радою України Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності», 02 березня 2015 року, який запровадив дозвіл на здійснення митної брокерської

діяльності замість скасованих ліцензій на таку діяльність, що мало б зменшити адміністративний тиск. Але навпаки перелік органів, які зобов'язані та уповноважені надавати відповідні дозволи, розширено, що знову ж таки свідчить про наявність тиску збоку держави.

По-друге, ще однією вагомою проблемою є те, що Митний кодекс України містить нові норми, що стосуються отримання дозволів на митну брокерську діяльність підприємствами, однак відсутні вимоги до підприємств що бажають отримати такі дозволи.

По-третє існує проблема відсутності фінансових гарантій провадження діяльності митного брокера, що стосується слати ним митних платежів. Внаслідок цього може виникнути ще одна проблема – ненадходження до державного бюджету певних митних платежів у випадку порушення митного законодавства. Це тягне за собою ризик розвитку корупції в даній сфері.

В результаті проведеного дослідження можна зробити висновок, що розвиток інституту митної брокерської діяльності в Україні здійснюється досить швидкими темпами. Це робить тему дослідження особливостей такої діяльності досить актуальною. Функціонування інституту митної брокерської діяльності охоплює цілу низку невирішених проблем, які відносяться до компетенції влади, а ефективність провадження діяльності брокерів повністю залежить від нормативного-правового забезпечення митної брокерської діяльності. Отже, вирішення проблем, пов'язаних з діяльністю митних брокерів сприятиме запровадженню стандартів якості митної брокерської діяльності, що відповідатиме міжнародним вимогам та виведе державу на новий рівень в економіці

Ключовими завданнями щодо вдосконалення банківської системи в Україні мають бути відновлення економічної активності, стабільний валютний курс, зниження відсоткових ставок за депозитами, повернення коштів населення в систему, стабілізація рівня

Таким чином, незважаючи на всі зовнішні і внутрішні загрози фінансовій безпеці, на сьогодні існують усі шанси очистити та оздоровити банківський сектор України. Саме розвиток банківської системи має досить вагомий вплив

на рівень фінансової безпеки як складової національної безпеки. Адже лише злагоджений механізм банківської системи, правильно визначений напрямок діяльності НБУ в управлінні банківською системою і, як наслідок, стабільність банківської системи, на яку впливають перераховані вище проблеми та шляхи їх вирішення, зумовлюють фінансову безпеку.

Список використаної літератури:

1. Багнюк М.М. *Розвиток митного законодавства України в умовах міжнародних інтеграційних процесів : матеріали студентського науково-практичного круглого столу*, (Ірпінь, 16 березня 2018 р.) / Державна фіскальна служба України, Університет ДФС України. – Ірпінь: Видавництво УДФСУ, 2018. – 202 с.
2. Конституція України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141) {Із змінами, внесеними згідно із Законами № 2222-IV від 08.12.2004, ВВР, 2005, № 2, ст. 44, № 2952-VI від 01.02.2011, ВВР, 2011, № 10, ст. 68, № 586-VII від 19.09.2013, ВВР, 12 2014, № 11, ст. 142, № 742-VII від 21.02.2014, ВВР, 2014, № 11, ст. 143, № 1401-VIII від 02.06.2016} // Вища рада правосуддя. Офіційний сайт. Нормативні акти. URL: http://www.vru.gov.ua/legislative_acts/1 (дата звернення: 13.02.2019).
3. Історія митної діяльності : Україна в європейському контексті : наукове видання / Д.В. Архірейський та ін. ; за ред. К.М. Колесникова. Одеса : Пласко, 2010. 541 с.

Черепок Анастасія Володимирівна

Студентка групи МСБ-18-1

Навчально-науковий інститут економіки,
оподаткування та митної справи

Науковий керівник: **Юр'єва Поліна Борисівна,**

доцент, професор кафедри
міжнародної економіки

ОСОБЛИВОСТІ МИТНОГО ОПОДАТКУВАННЯ У ГАЛУЗІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Агросектор на сьогодні є однією з провідних галузей виробництва в Україні. Зовнішньоекономічна діяльність сільського господарства в Україні залишається надзвичайно важливим напрямом розвитку економіки нашої країни. Агробізнес з кожним роком збільшує частку експорту, тим самим Україна залишається одним з найбільших експортером зерна у світі. У зв'язку з цим відбуваються постійні збільшення митних платежів до державного бюджету. Саме тому тема митного оподаткування сільського господарства є досить актуальною в наш час.

Метою цієї публікації є дослідження митного податкового навантаження на суб'єктів ЗЕД у сільськогосподарській галузі виробництва та пошук шляхів його оптимізації.

Питанням митного оподаткування, в тому числі і товарів сільського виробництва, присвячено чимало праць вітчизняних науковців, серед яких доцільно виділити: Пашко П.В., Гребельник О.П., Дубик В.Я., Салюк Л.О., Кузьмін О.Є., Зінчук Т.О., Архірейська Н.В., та інші.

На нашу думку, для країни з ринковою економікою дуже важливим є вдосконалення системи митного оподаткування. Митне оподаткування слід розглядати як напрям фінансової діяльності держави, що здійснюється митними органами України, що включає справляння митних платежів (у тому числі їх примусове стягнення) і контроль за правильністю обчислення і своєчасністю їх сплати з метою поповнення доходної частини державного бюджету України.

Галузь сільського господарства в Україні на сьогодні є рушійною силою в економіці країни. «Україну історично називають житницею Європи, оскільки тут зосереджено близько 25% світових чорноземних ґрунтів, відомих високим рівнем родючості» [5]. В Україні сільськогосподарська галузь впродовж останніх трьох років займає лідируючі позиції у світовому експорті даного виду продукції і має на меті збільшувати частку експорту продукції сільського господарства на світовому ринку.

Під час перетину сільськогосподарської продукції через митний кордон України сплачуються такі види митних платежів, як мито, ПДВ, акцизний податок (для груп 22 (підгрупи 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208) і групи 24). Зауважимо, що при ввезенні сільськогосподарських товарів не дозволяються відстрочення щодо сплати мита та ПДВ, а також звільнення від сплати ввізного мита фізичних або юридичних осіб, які мають пільги зі сплати ввізного мита [6].

Ставки мита для сільськогосподарської продукції визначаються Митним тарифом України [4] і знаходяться в межах від 0% до 20%. Сезонні ввізні (імпортні) мита запроваджуються щорічно у подвійному розмірі до розміру пільгових ставок ввізного (імпортного) мита на сільськогосподарську продукцію груп УКТ ЗЕД [3].

Важливо зазначити, що згідно Закону України «Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції» [3], запроваджено лише сезонне ввізне мито, при цьому в законодавчих актах Верховної Ради України не йдеться про сезонне вивізне мито [1]. Саме тому, на нашу думку, для подальшого розвитку експорту продукції сільського господарства варто внести зміни до чинного законодавства таким чином, щоб була реальна можливість застосування сезонного вивізного мита, наприклад шляхом встановлення меншої пільгової ставки як умови для застосування даного виду мита.

Ставки ПДВ на операції з імпорту та постачання сільськогосподарської продукції з 25 лютого 2021 року знизилися з 20% до 14% на окремі групи товарів згідно УКТ ЗЕД. Проте, вже з 1 серпня 2021 року відновили застосування ставки ПДВ 20% на окремі види сільськогосподарської продукції. Мова йде про продукцію, яка класифікується за такими кодами згідно з УКТ ЗЕД: 0102 (велика рогата худоба, жива); 0103 (свині, живі), 0104 10 (вівці живі), 0401 (в частині молока незбираного), 1002 (жито), 1004 (овес), 1204 00 (насіння льону, подрібнене або неподрібнене), 1207 (насіння та плоди інших олійних культур, подрібнені або неподрібнені), 1212 91 (цукрові буряки).

Враховуючи той факт, що велика частка експорту належить саме галузі сільського господарства, політика держави має бути спрямована саме на розвиток та підтримку даної галузі. В Україні 24 вересня 2021 року ВРУ прийняла законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання діяльності фермерських господарств» [2], в якому запропоновано зменшити ставки ПДВ (до 14%) на певні види товарів, надання фінансової підтримки з боку держави фермерським господарствам, тощо.

Таким чином, можна зробити висновок про те, що в Україні митне оподаткування зовнішньоекономічної діяльності у галузі сільського господарства спрямовано здебільшого на регулювання імпорту товарів. Проте, важливою сферою зовнішньоекономічної діяльності нашої країни є експорт продукції даної галузі, саме тому митну політику держави варто зосередити на цьому питанні.

Список використаної літератури

1. Батанова Л.О., Кухарук І.О. Проблемні аспекти застосування мита в Україні. *LEX PORTUS № 2 (10)*. 2018. С. 158-168
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання діяльності фермерських господарств: Закон України від 24.09.2021 № 1788-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1788-20#Text>
3. Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції: Закон України від 17.07.1997 № 468/97-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/468/97-%D0%B2%D1%80>.
4. Про Митний тариф тариф України: Закон України від 04.06.2020 № 674-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/674-20#Text>
5. Сільське господарство в Україні. URL: <https://dlf.ua/ua/silske-gospodarstvo-v-ukravini/>
6. Тихомирова Д.В. Митно-податкове регулювання ринку сільськогосподарської продукції. *Зовнішньоекономічна діяльність: податки, митне регулювання та інституційні зміни*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 30 лист. 2018 р. С. 143-147

Шевченко Андрій Олександрович,

Студент групи ПБМБ-19-1

Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників
податкової міліції

Науковий керівник: **Борса Вадим Вікторович**

старший викладач кафедри митної справи

МИТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

На сучасному етапі державного становлення, особливо, в умовах прискорених євроінтеграційних процесів, відсоток захисту права інтелектуальної власності набуває одного із найважливіших статусів.

Водночас, варто зазначити, що, доволі вагома кількість потрапляємої до української держави продукції, котра за власною природою є контрафактною, або фальсифікованою, завдає значного удару по економіці, та митному статусові України.

Таблиця 1

Статистика вилучення контрафактних товарів працівниками митних органів за 2020 рік. Загальна вартість понад 5.500.000

Найменування товару	Кількість одиниць	Заявлена митна вартість, грн
Електроніка	13.000	2000,00
Одяг	25.000	904,00
Іграшки	107.000	1000,00
Взуття	10.000	654,00
Парфумерія	29.000	109,00
Сумки	15.000	202,00

*Джерело: сформоване автором в ході дослідження офіційних статистичних даних
Державної Митної Служби за 2020 рік.*

Таким чином, наявна проблематика митного регулювання захисту прав інтелектуальної власності, особливо в умовах євроінтеграційних процесів, є

однією з найвагоміших на сучасний час, оскільки ступінь виникнення такої проблеми зростає практично кожного дня, та має доволі гострий характер фактичного відображення.

Отже, передусім доцільно відмітити, що саме є правом інтелектуальної власності.

Таким чином, на підставах статті 418 Цивільного кодексу України, правом інтелектуальної власності виступає право особи на результат інтелектуальної, або творчої діяльності, або на інший визначений чинним законодавством об'єкт інтелектуальної власності [1].

Постійні зміни, нововведення та реформи діючого законодавства у сфері захисту прав інтелектуальної власності, не залишають без уваги митно – правове регулювання зазначеного аспекту. Тому, перейдемо до більш детального розгляду особливостей митного правового регулювання захисту прав інтелектуальної власності.

Отже, базовим державним інструментом правового регулювання, є передусім Митний кодекс України. Розділ чотирнадцятий надає змоги щодо поглибленого вивчення правових норм, котрі регулюють порядок митного контролю, та оформлення товарів, котрі або містять права інтелектуальної власності, або є безпосереднім об'єктом такого виду власності.

Таким чином, об'єктами інтелектуальної власності, котрі можуть бути віднесені до реєстру є : промислові зразки, винаходи, об'єкти авторських і суміжних прав, сорти рослин, географічні значення, торгівельні марки, компонування напівпровідникових виробів.

Варто зазначити, що одним з найголовніших інструментів такого типу регулювання, є наявність відповідного Митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності, ведення котрого забезпечує центральний орган виконавчої влади, котрий здійснює митну та податкову політику, тобто на даний момент – Державна Митна Служба [4].

Аналізуючи митно – правове регулювання захисту прав інтелектуальної власності у євроінтеграційному контексті, відмітимо, що, українська держава має стрімкий успіх у даному аспекті, котрий може підтвердитись доволі

вагомим спектром нормативних актів, котрі спрямовані на відповідність європейським актам за даного питання.

Одним з таких найвагоміших актів є Закон України № 202-IX від 17 жовтня, 2019 року "Про внесення змін до Митного кодексу України щодо захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України" [3].

Основним призначенням даного нормативно – правового акту є формування положень Митного кодексу України з метою встановлення зазначеної відповідності до європейського контексту, а саме до норм Регламенту Європейського Союзу № 608 "Про митний контроль за дотриманням прав інтелектуальної власності в рамках виконання статей 84, 250 та Додатка XV до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС" в редакції Європейського Парламенту та Ради, від 12.06.2013 року [5].

Резюмуючи все вище викладене, варто сказати, що правом інтелектуальної власності виступає право особи на результат інтелектуальної, або творчої діяльності, або на інший визначений чинним законодавством об'єкт інтелектуальної власності. Наявна проблема митного регулювання захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон, є однією з найнагальніших на сучасний стан, особливо, в умовах стрімкої європейської інтеграції, оскільки спроби імплементації більшості нормативних вимог до українського законодавства не завжди мають прогресивних успіх, котрий хотілося б мати. Проте, активна співпраця з європейськими колегами, особливо у сфері митної справи, забезпечить належний рівень захисту будь – яких прав, та прискорить вступ України до Європейського Союзу.

Список використаної літератури:

1. Про Цивільний Кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV // БД "Законодавство України" / ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (Дата звернення : 22.10.2021)

2. Про Митний Кодекс України: Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI // БД "Законодавство України" / ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (Дата звернення : 22.10.2021)

3. "Про внесення змін до Митного кодексу України щодо захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України: Закон України від 17.10.2019 № 202-IX // БД "Законодавство України" / ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/202-IX#Text> (Дата звернення : 22.10.2021)

4. Новий митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону. *Офіційний портал Державної Митної Служби України*. URL : <https://cabinet.customs.gov.ua/ipr/reg/overview>

5. "Про митний контроль за дотриманням прав інтелектуальної власності в рамках виконання статей 84, 250 та Додатка XV до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС": Регламент Європейського Парламенту і Ради від 12.06.2013 № 608. *Офіційний вісник Європейського Союзу*. URL : <https://bit.ly/3aXGNdk>

Яковчук Альона Віталіївна,

студентка групи ОПБ-19-1

Навчально-науковий інститут економіки,

оподаткування та митної справи

Науковий керівник: **Гребельник Олександр Петрович,**

д.е.н., професор, завідувач кафедри митної справи

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄС

На сучасному етапі розвитку економіки можна спостерігати активне розширення масштабів зовнішньоекономічної діяльності, зокрема у сфері міжнародної торгівлі, а також поглиблення інтеграційних процесів та поступове входження України до ЄС.

Всі ці процеси вимагають особливої уваги до сучасного стану та головних напрямів вдосконалення митної політики України.

Питанню митної справи та митної політики приділили увагу українські науковці, а саме: О. Кириченко, Д. Лук'яненко, Ю. Пахомов, І. Бережнюк,

О. Гребельник, П. Пашко, Ю. Мискін та інші.

Відповідно до Митного кодексу України, державна митна політика – це система принципів та напрямів діяльності держави у сфері захисту митних інтересів та забезпечення митної безпеки України регулювання зовнішньої торгівлі, захисту внутрішнього ринку, розвитку економіки України та її інтеграції до світової економіки. Державна митна політика є складовою частиною державної економічної політики[1].

Митна політика є провадженням внутрішньої та зовнішньої економічної політики будь-якої країни, яка формується на виборі оптимальної моделі взаємовідносин із міжнародною системою господарювання: протекціонізм, вільна торгівля, чи гармонійне їх поєднання[2].

Одним із головних завдань митної політики є забезпечення політичної незалежності економічних інтересів по відношенню до зовнішніх та внутрішніх загроз та негативних впливів, що виникають в результаті економічної діяльності та гальмують економічне зростання. Ефективність митної політики полягає в тому, як гнучко вона реагує на загрози та як швидко здатна протидіяти негативним наслідкам цих загроз, при цьому забезпечуючи максимальне врахування міжнародних вимог та правил.

Митна політика покликана забезпечувати підтримку національних інтересів у напрямі стимулювання розвитку і структурної перебудови економіки.

Сьогодні митна політика характеризується певною недосконалістю, адже присутні такі чинники впливу на неї: збільшення кількості правопорушень у сфері інтелектуальної власності, приховування інформації під час переміщення товарів шляхом контрабанди, в тому числі контрабанда наркотичних засобів та зброї; значний обсяг тонізації зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних товаровиробників, наявність невідповідності системи митного контролю стандартам пропускнує спроможності; застосування корупційних схем та махінацій в державному управлінні митною справою тощо[3, с.746].

Варто зауважити, що механізми реалізації митного контролю є дещо застарілим, що є причиною значних затрат часу на здійснення митних

процедур.

Зважаючи на ці проблеми, доцільно виокремити такі головні напрямки, що стануть кроком до вдосконалення митної політики:

- Запровадження міжнародних стандартів та вимог з метою підвищення рівня захисту національних інтересів України;
- Запровадження заходів, що дозволять спростити митні процедури, що, у свою чергу, знизить рівень зловживань в митній сфері;
- Об'єднання зусиль у питаннях боротьби з контрабандою;
- Вдосконалення механізму планування та використання всіх видів ресурсів у митних органах;
- Оцінка ефективності діяльності митних служб різних країн[4].

Варто зазначити, що економічні інтеграційні процеси між Україною та ЄС в галузі митної справи не можуть протиставлятися національним інтересам та економічній безпеці як України, так і ЄС. Економічна інтеграція митних відносин повинна виявлятися в укладанні договорів та угод, виробленні та запровадженні єдиних митних тарифів, погодженні систем опису і кодування товарів, запровадження єдиної загальної системи митних правил, норм і процедур регулювання зовнішньоекономічної діяльності. При цьому слід враховувати всі аспекти процесу, такі як економічні, організаційно-правові, соціальні, етичні тощо.

Зважаючи на те, що митна політика нерозривно пов'язана із законами та методами регулювання ЗЕД, виникає необхідність серйозного дослідження фахівцями в галузі міжнародних економічних відносин проблеми поєднання національних та інтернаціональних інтересів[5, с. 44].

Отже, інтеграційні процеси між Україною та ЄС неможливі без узгодження митних стосунків. Реалізуючи заходи митної політики, в першу чергу варто виокремити головні напрями її вдосконалення, оптимізувати та прискорити механізм митного контролю, досягти узгодженості національних інтересів з інтересами ЄС. Завдяки цьому митна політика країни сприятиме підвищенню привабливості України як економічного партнера, стане кроком до забезпечення стабільності та ефективності економіки.

Список використаної літератури

1. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (дата звернення: 24.10.2021).
2. Гребельник О.П. Митна справа: підручник. 4- те вид., оновл. та доповн. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 472 с.
3. Голинський Ю.О., Муляр В.В. Митна політика та її вплив на менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. *Молодий вчений*. 2018. №10 (62), С. 745-748.
4. Бережнюк І. Г. Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти: [монографія]. Д.: Акад. мит. служби України, 2009. С. 394—395.
5. В. Є. Зайцев. Митна політика України в контексті Євроінтеграційних відносин. *Вісник економічної науки Україн*, 2017. № 2, С. 43-47.

СЕКЦІЯ 3
РОЗВИТОК МИТНОГО КОНТРОЛЮ З УРАХУВАННЯМ ВИМОГ
МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ

Бобик Вікторія Михайлівна,

Студентка групи МММ-20-1

Навчально-науковий інститут економіки,

оподаткування та митної справи

Науковий керівник: **Сушкова Олена Євгенівна**

к.е.н., доцент, доцент кафедри митної справи

ОСОБЛИВОСТІ КОНТРОЛЮ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ,
ЩО НАДАЮТЬ МИТНО-ПОСЕРЕДНИЦЬКІ ПОСЛУГИ

Ведення зовнішньоекономічної діяльності є одним із ключових моментів економіки кожного підприємства. Насамперед, даний напрям дає можливість продукту вийти на ринок світового масштабу та конкурувати з відомими брендами. Важливу роль у веденні зовнішньоекономічної діяльності відіграє митне регулювання безпосередньо імпорту та експорту товарів.

Митне оформлення товарів, що перетинають кордон, сьогодні можуть здійснювати як брокерські фірми, так і інші підприємства, що надають митно-посередницькі послуги. Більше того, це можуть бути як наймані брокери, так і свої, штатні. Відповідно до підручника С. Терещенко, підприємства що надають митно-посередницькі послуги – це установи, що консультують або надають свої послуги у митному оформленні товарів, а брокери – це працівники, які займаються цим оформленням [2].

Варто зазначити, що митні посередники допомагають митним органам України здійснювати митний контроль та митне оформлення товару. Іншими словами, митні посередники складаючи митну декларацію, визначають митну вартість вантажу, суму митних платежів тощо, таким чином спрощуючи роботу митних органів. Згідно з функціями митних посередників (рис. 1), виникає необхідність контролю з боку держави митних посередників. Це насамперед

пов'язано зі сплатою правильної суми митних платежів, а отже і надходження коштів у повному обсязі з вантажу у Державний бюджет України.

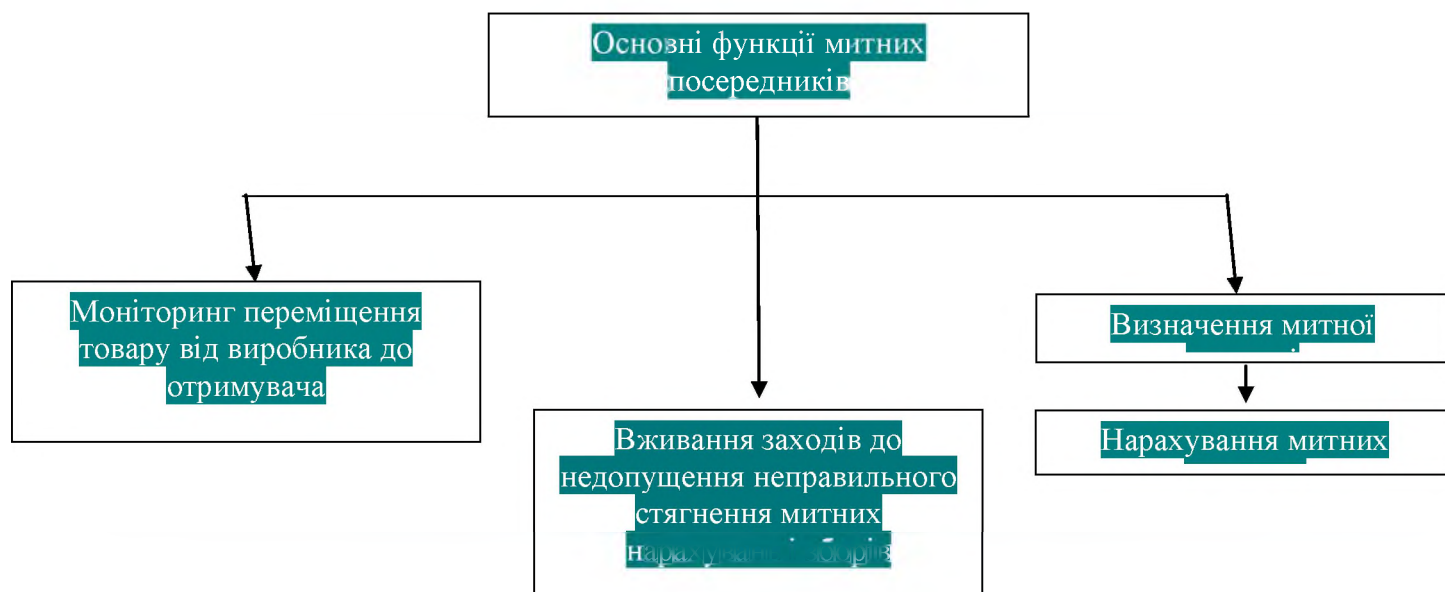

Рис. 1 – Основні функції митних посередників в Україні

Дані підприємства складають та подають митні декларації для дозволу перевезення товару та можливості контролю за сплаченими митними платежами. Відповідно до цього держава повинна зі свого боку контролювати діяльність даних підприємств. Безпосередньо цей контроль здійснюється за допомогою ліцензій. Іншими словами, при відкритті підприємства, яке має на меті митно-брокерську діяльність, Державна митна служба України видає ліцензії, згідно з якими підприємство може займатися оформленням товарів та послуг. Ліцензія на посередницьку діяльність митного брокера – це можливість представляти інтереси зацікавлених осіб в стосунках з митними органами.

Проте найкраще проаналізувати контроль держави за підприємствами, що здійснюють митно-посередницьку діяльність можна тільки зробивши аналіз законодавства. Згідно до Порядку здійснення контролю, Державна митна служба України веде реєстр, де вказуються дані про:

- підприємств-декларантів та брокерів;
- підприємств, які мають ліцензії на право відкриття та експлуатацію митного ліцензійного складу;
- підприємств, які мають дозволи на право використання та експлуатацію складського приміщення, резервуара, майданчика як складу тимчасового зберігання [3].

Додатково до ведення бази даних, органи, які контролюють діяльність митних посередників, проводять щомісячний моніторинг щодо вжиття заходів, направлених на забезпечення реагування та всебічного впливу до підприємств-посередників, що порушують митні правила. Іншими словами, органи перевірки проводять спеціальні заходи, де моніторять усю діяльність підприємства, і в разі виявлення порушень правил (рис.1), подають до Державної митної служби України перелік заходів до правопорушника, найчастіше – це скасування діючої ліцензії на ведення брокерської діяльності.

Рис. 1 – Види правопорушень підприємств-посередників [1].

Таким чином, контроль за діяльністю підприємств-посередників митних послуг здійснюється двома способами: формуванням бази-даних підприємств, яким було видані ліцензії на провадження брокерської діяльності та проведенням щомісячного моніторингу виявлення порушень у діяльності митних посередників. Ліцензії, які видають органи як дозвіл на надання митно-посередницьких послуг діють один рік та можуть бути скасовані, призупинені у зв'язку із виявленням порушень у діяльності підприємства-посередника.

Діяльність митних посередників – одна з найважливіших сфер у митному оформленні, тому варто забезпечити належний контроль з боку митних органів. У зв'язку з недостатньою нормативною базою щодо цього питання, даний процес, на нашу думку не ефективний повністю. З розвитком зовнішньоекономічних відносин, на нашу думку, повинні і розширитися види порушень митних правил та відповідальність за них. У законодавстві повинно бути чітко прописаний процес контролю за митними посередниками з особливістю та характеристикам усіх ланок з боку держави. Таким чином, лише

при створенні ґрунтовної законодавчої бази, митний контроль за підприємствами, що надають митно-посередницькі послуги, буде ефективним.

Список використаних джерел:

1. Порядок здійснення контролю за діяльністю підприємств, що надають посередницькі послуги в галузі митної справи в зоні діяльності Одеської митниці – Електронне джерело – [Режим доступу] : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0247483-05#Text>
2. С. Терещенко «Основи митного законодавства України» Питання теорії та практики зовнішньоекономічної діяльності: Навчальний посібник. - К.: ЗАТ "Август", 2001., стор. 349-363.
3. Державна митна служба України митниці – Електронне джерело – [Режим доступу] : [Home | Державна Митна Служба \(customs.gov.ua\)](http://Home | Державна Митна Служба (customs.gov.ua))

Василинчук Юліана Олексіївна,

студентка 5 курсу

Університету Державної фіскальної служби України

Науковий керівник: **Сушкова Олена Євгеніївна**, к.е.н., доцент,

доцент кафедри митної справи

Університету Державної фіскальної служби України

ТЕХНОЛОГІЯ БЛОКЧЕЙН В МИТНІЙ ЛОГІСТИЦІ

Технології сильно впливають на економічні та бізнес процеси. Вони повністю змінюють усталену думку про торгові процеси і взаємодії всіх учасників ринку. Розвиток нових підприємницьких моделей призвів до необхідності в технології, яка зможе забезпечити прозорість і захист логістичних процесів. Ланцюги постачань не справляються зі складністю сьогоденної логістики.

Ланцюг постачання — головний інструмент сучасної логістики, який об'єднує усіх учасників процесу створення і доставки товарів у єдиний механізм. Оскільки товарно-виробничі відносини сьогодні розвинуті настільки,

що сировина, виробництво та кінцевий споживач можуть знаходитися один від одного на різних кінцях світу, ланцюги постачань можуть охоплювати сотні стадій та десятки географічних розташувань. Через це прослідкувати за кожним їх етапом та розслідувати можливі порушення надзвичайно складно.

Застосування блокчейна в міжнародній логістиці — перспективний напрямок, що дозволяє підвищити ефективність міжнародних поставок, мінімізувати ризики, зменшити витрати. За допомогою платформи можна підвищити надійність і прозорість доставок і уникнути розбіжностей в документах [3].

Технологія блокчейн — це збудований за певними правилами безперервний послідовний ланцюг блоків, що містять інформацію. Копії блоків, які з'єднуються в єдиний ланцюг, зберігаються незалежно один від одного на багатьох різних комп'ютерах, об'єднаних у мережу. Блокчейн, таким чином, виступає як «вічна» електронна книга, в яку записуються і зберігаються різні відомості. Кожні десять хвилин блокчейн автоматично здійснює операції перевірки бази даних з урахуванням нових записів. Кожна група цих операцій зберігається як блок.

В даний час технічні рішення, що використовують якимось чином технологію блокчейн, розробляються багатьма компаніями, що діють у сфері інформаційних технологій. Однією з найбільш передових та великих компаній такого роду є International Business Machines (IBM) [4], яка пропонує на ринку інформаційних технологій власні рішення на основі блокчейну, у тому числі стосовно митного оформлення. На рис. 1 продемонстровано переваги використання технології блокчейн у процесі митного оформлення порівняно із традиційним підходом до взаємодії всіх учасників цього процесу.

Світові лідери у галузі логістики зрозуміли, що сучасний рівень розвитку технологій дозволяє вийти на абсолютно новий рівень. Блокчейн дозволяє зробити ланцюги постачання прозорими та непідробними. Неможливість змінити записи у ньому та децентралізоване зберігання даних забезпечує прозорість та контрольованість постачань на кожному етапі. Найпростіший сценарій використання блокчейну у ланцюгу постачанні — це реєстрація

передачі товару в обліковому реєстрі як транзакції [2]. Така транзакція буде ідентифікувати її сторони, ціну, дату, місце розташування, якість і стан продукту та будь-яку іншу інформацію, важливу для управління ланцюгом постачання. Публічний доступ до цього реєстру дозволить відстежити кожен продукт — від кінцевого пункту призначення до джерела сировини, з якої його виготовлено. Зміна будь-якої одиниці інформації в блокчейні практично неможлива, оскільки вимагає використання гігантської обчислювальної потужності для того, щоб комп'ютерний шахрай зміг підмінити інформацію одночасно у всій мережі, що користується цією технологією, тобто мережа блокчейна позбавлена централізованих точок вразливості, якими могли б скористатися комп'ютерні шахраї [5].

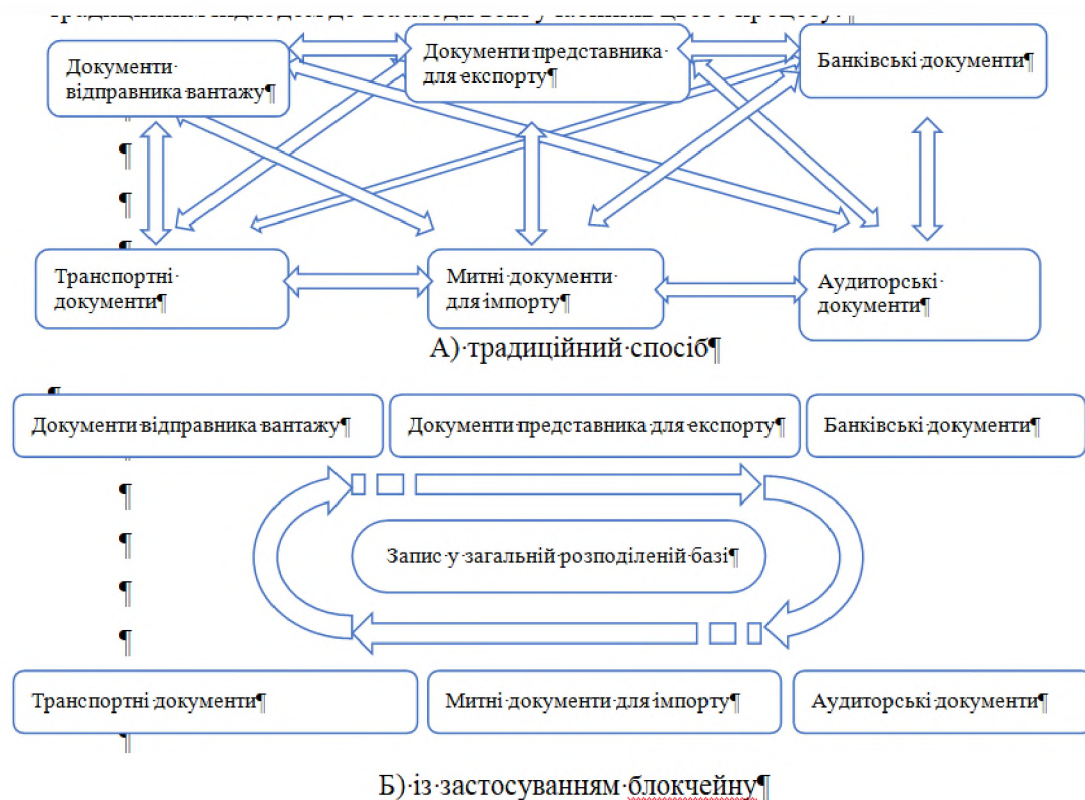

Рис.1. Застосування технології блокчейн в процесі митного оформлення [1]

Крім того, безпека даних та можлива анонімність у мережі блокчейна забезпечується технологією асиметричного шифрування. У її основі лежать відкриті (публічні) і закриті (особисті) ключі. Відкритий ключ є ідентифікатор та адресою користувача у блокчейні. Закритий ключ дає своєму власнику доступ до даних. Отже, незмінюваність записів і технологія шифрування, яка є

основою системи блокчейн, роблять злам і підробку даних у такому реєстрі практично неможливими.

Ключова перевага цієї технології – базу не можна підробити. Наприклад, за допомогою блокчейн технології в логістиці можна відстежити етапи доставки від виробника до кінцевого споживача. Кожен контракт або платіж фіксується і додається в базу як новий фрагмент у вигляді цифрового номера.

Розглянемо інші переваги блокчейну:

1. Здешевлення логістики.
2. Усунення непотрібних посередників та запобігання шахрайства. Блокчейн захищає від недобросовісних конкурентів з боку приватних фірм, які виступають в ролі посередників і продають замовникам послуги, яких просто не існує.

3. Скорочення часу на документообіг. Процес міжнародної доставки ускладнюється низьким рівнем взаємодії між державними структурами, логістичними та експедиторськими організаціями. Ускладнюється ситуація митними питаннями і бюрократизмом.

4. Використання єдиної системи дозволить вирішити проблему тривалості поставок. Технологія допомагає прискорити обробку замовлень і скоротити терміни доставки міжнародних вантажів. Завдяки інноваційній платформі, збільшується швидкість взаємодії абсолютно всіх учасників, що дозволяє здійснювати вантажні перевезення в рази швидше.

Отже, впровадження єдиної платформи з відкритою інформацією дозволить транспортним і багатьом іншим організаціям у всьому світі користуватися інновацією в своїх бізнес-процесах. Сьогодні технологія блокчейн є однією з найбільш перспективних серед сучасних інформаційних технологій, що розвиваються, і саме ця технологія має найбільший вплив на управління ланцюгами поставок.

Список використаних джерел:

1. Applying blockchain to customs declarations//IBM Blockchain Youtube channel [Electronic Resource]. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=LeKapqAQimk>

2. Блокчейн для та в логістиці: що прийняти та з чого почати? / М.Добровник, Д.М. Герольд, Е.Фюрст, С.Куммер // Журнал «Logistics». – 2018.
3. Кандиба О. К. Технологія блокчейн як платформа для оптимізації логістики підприємства / Кандиба О. К. // Сучасні підходи до управління підприємством. – 2019. – Вип. 10. – с. 113
4. Профіль в інноваціях. Блокчейн: від теорії до практики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pgcoin.tech/wp-content/uploads/2018/06/blockchain-paper.pdf>.
5. Хідонг Л. Дослідження та застосування електронного рахунку-фактури на основі Блокчейн / Л.Хідонг // MATEC Web of Conferences. – 2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.researchgate.net/publication/329038197>.

Комаров Андрій Олександрович

Студент групи МММ-21-1

Навчально-науковий інститут економіки,
оподаткування та митної справи

Науковий керівник: Сушкова Олена Євгеніївна,

к.е.н., доцент кафедри митної справи УДФСУ

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ МИТНОГО КОНТРОЛЮ

Країни з добре розвинутою системою державного контролю мінімізують ризики виникнення тіньової економіки та корупції. Особливо важливим для держави є наявність належної якості контролю у сфері ЗЕД, чільне місце у структурі якого займає митний контроль. Слабкість або ж недосконалість системи державного контролю у сфері ЗЕД породжує високий ризик тіньових оборотів та провокує витік грошових коштів і ресурсів з держави.

Зазначимо, що визначення митного контролю, що надане в п. 24 ст.4 Митного кодексу України (далі – МКУ) не розкриває його сутності, а лише закріплює право держави на реалізацію «... сукупності заходів, що здійснюються з метою забезпечення додержання норм цього Кодексу, законів

та інших нормативно-правових актів з питань державної митної справи, міжнародних договорів України, укладених у встановленому законом порядку» без уточнення ким саме мають здійснюватися ці заходи. Далі у п. 2 ст. 318 МКУ зазначено, що митний контроль здійснюється виключно органами доходів і зборів відповідно до цього Кодексу та інших законів України [1], але у п. 1 ст. 319 МКУ зі змінами та доповненнями зауважено, що товари, що ввозяться на митну територію України (у тому числі з метою транзиту), можуть підлягати заходам офіційного контролю. Тобто з'являється новий термін «заходи офіційного контролю» під які підпадають товари, що визначаються спеціальним переліком КМУ й до складу яких віднесено товари, що підлягають фіто-санітарному, ветеринарно-санітарному контролю та контролю за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин [2; 3].

Одночасно у п. 3 ст. 319 МКУ зазначено, що «...заходи офіційного контролю у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України проводяться органами доходів і зборів шляхом попереднього документального контролю» [1], а у п. 42 ст. 4 визначено, що «...попередній документальний контроль – форма здійснення заходів офіційного контролю, яка полягає у проведенні в пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України посадовими особами органів доходів і зборів перевірки відповідних документів і відомостей, а в разі потреби, за результатами застосування автоматизованої системи управління ризиками – візуального інспектування товарів, транспортних засобів, які ввозяться на митну територію України або поміщуються в митний режим транзиту» [1]. Таким чином, в нормативних документах з однієї сторони немає чіткого визначення понять митний контроль та офіційний контроль, а з іншої, окреслено межі діяльності посадових осіб органів доходів та зборів щодо здійснення такого контролю.

Загалом, багатоплановість господарської діяльності вимагає більш конкретної спрямованості у реалізації контрольної функції під час здійснення митного контролю. Як справедливо стверджував М.Білуха «...в реальності

немає «контролю взагалі», а є контроль конкретного змісту і конкретних форм» [4, с. 23]. Форми і методи митного контролю мають забезпечувати його ефективність, результативність і якість відповідно до міжнародних норм і стандартів. Тут доречно зазначити, що незважаючи на внесення суттєвих змін до чинного законодавства, що викликані впровадженням у практику здійснення митних формальностей механізму «єдиного вікна» деякі статті МКУ, що стосуються митного контролю залишилися без змін.

Так, окремими постановами Кабінету Міністрів України введено такі поняття як «попередній документальний контроль» та «візуальне інспектування», які за своїм змістом та алгоритмом проведення відносяться до форм контролю. Незважаючи на те, що до ст.4 МКУ внесено відповідні зміни й окремими пунктами визначено такі поняття як «візуальне інспектування» (п.5-1), «заходи офіційного контролю» (п.13-1), «механізми єдиного вікна» (п.19-1), «попередній документальний контроль» (п. 42) у змісті основних статей Розділу XI МКУ у яких визначено порядок проведення та форми митного контролю ці зміни не відображено.

На думку фахівця з фінансового права В. Нагребельного, систему фінансового контролю можна уявити у вигляді сукупності таких елементів:

- суб'єкти фінансового контролю, серед яких слід виділити суб'єктів контролю, до яких відносяться контролюючі суб'єкти, тобто уповноважені фінансовим законодавством на здійснення контролю за дотриманням приписів фінансового законодавства органи та підконтрольні суб'єкти, тобто особи, фінансова діяльність яких підлягає контролю;
- об'єкт контролю - це реальна фінансова діяльність учасників щодо здійснення дій, передбачених фінансовим законодавством, тобто це є власне фінансова діяльність;
- предмет контролю - це встановлені фінансовим законодавством фінансові показники діяльності підконтрольних суб'єктів [5].

Проте у даному підході дещо дискусійним є віднесення до суб'єкту контролю підконтрольні суб'єкти, які на наш погляд є об'єктами контролю, а також автором ігнорується сам процес здійснення контролю - контрольні

заходи та контрольні дії.

Оскільки митний контроль, як функція і вид контролю має всі ознаки системи, то обов'язковими елементами цієї системи, на нашу думку, є: суб'єкт митного контролю; об'єкт митного контролю, предмет митного контролю, контрольні-перевірочні заходи та контрольні-перевірочні дії. При цьому будь-яка функціональна система є ефективною лише за умови наявності певної мети її діяльності. Зважаючи на те, що сутність будь-якого явища чи процесу визначає його суб'єктно-об'єктний зміст та цільова спрямованість [6] спочатку сформулюємо їх відносно митного контролю, а потім згенеруємо визначення сутності цього поняття.

Узагальнюючи вище сказане вважаємо, що зміст митного контролю визначають наступні елементи:

- суб'єкт митного контролю - це виконавчі органи центральної влади та їх посадові особи, які згідно чинного законодавства мають повноваження здійснювати контрольні заходи відносно об'єктів митного контролю;
- об'єкт митного контролю - це зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів господарювання, а також товари й транспортні засоби, що переміщуються через митний кордон громадянами;
- предмет митного контролю - це окремі зовнішньоекономічні операції, товари, валюта, матеріальні цінності та транспортні засоби, що переміщуються об'єктом митного контролю через митний кордон України, а також документи, в яких це відображено та стосовно яких здійснюються контрольні заходи суб'єкта контролю;
- контрольні заходи - комплекс різних контрольних дій, що здійснюється суб'єктом митного контролю з метою попередження, виявлення, блокування та виправлення помилок та порушень у сфері ЗЕД об'єктами митного контролю;
- контрольні дії - це окремі контрольні операції з перевірки законності, реальності та достовірності відображення в документах діяльності об'єктів контролю, що здійснюються з використанням різних форм, методів та інструментів контролю й спрямовані на виявлення відхилень і порушень у сфері ЗЕД.

Метою митного контролю є забезпечення законності всіма учасниками зовнішньоекономічної діяльності задля реалізації державної митної політики та забезпечення митної безпеки держави.

Таким чином, узагальнюючи вище викладене й зважаючи на те, що митний контроль є системним явищем, сформулюємо власне визначення сутності митного контролю, а саме: «митний контроль – це система цілеспрямованих контрольних заходів і контрольних дій відносно суб'єктів ЗЕД та громадян, що переміщують товари та транспортні засоби через митний кордон, які здійснюються уповноваженими державними органами у вигляді попереднього, поточного чи наступного контролю з використанням таких форм і методів, що дозволяють виявляти відхилення та порушення норм вітчизняного й міжнародного законодавства у сфері ЗЕД з метою забезпечення митної безпеки та реалізації державної митної політики».

Список використаних джерел

1. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року № 4495-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/4495-12>
2. Перелік товарів, які в разі ввезення на митну територію України (у тому числі з метою транзиту) підлягають заходам офіційного контролю. Постанова Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2018 р. № 960. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/960-2018-п>
3. Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законів України щодо запровадження механізму "єдиного вікна" та оптимізації здійснення контрольних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України. Закон України від 06.09.2018 № 2530. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2530-19#n5>.
4. Білуха М.Т. Курс аудиту: підручник. К. Вища школа. Знання, 1998. 628 с.
5. Фінансове право: навч. посіб. / М.Г. Волощук, Т.О. Карабін, М.В. Менджул. Вид. 3-тє, допов. та перероб. Ужгород: Видавництво Олександри Гаркуші, 2017. 244 с.
6. Митне право : навчальний посібник / за заг. ред. к.ю.н. І. П. Петрової. Ірпінь: УДФСУ, 2020. 470 с.

Кусковець Владислав Олександрович,

студент групи МММ-20-1

Навчально- науковий інститут економіки ,

оподаткування та митної справи

Науковий керівник: **Гребельник О.П.,** д.е.н., професор,

завідувач кафедри митної справи

МЕТОДИКА ЗДІЙСНЕННЯ МИТНОГО КОНТРОЛЮ ТА МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ХАРЧОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Митне оформлення харчових продуктів відповідно до законодавства України передбачає кілька етапів, пов'язаних з правильним оформленням імпорتنих документів, сертифікатів якості продукції, погодженнями відповідних контролюючих органів та Держспоживслужби.

Правильне оформлення імпорتنих документів дозволяє без зауважень проходити контроль як в пунктах пропуску в Україні, так і за кордоном. Зазначимо, що вантаж, який належить до категорії продовольчих, має пройти процедуру попереднього документального контролю в пунктах пропуску через державний кордон України[2, с. 190].

Чинним законодавством встановлено основні терміни, пов'язані з якістю та безпечністю харчових продуктів, а саме:

- харчовий продукт - будь-який продукт, який у натуральному вигляді або після відповідної обробки вживається людиною в їжу чи пиття;

- якість харчового продукту - сукупність властивостей харчового продукту, що визначає його здатність задовольняти потреби організму людини в енергії, поживних речовинах та смакових речовинах, гарантувати безпеку для його здоров'я, стабільність складу та харчових властивостей протягом термін придатності;

- безпечність харчових продуктів - відсутність токсичної, канцерогенної, мутагенної, алергенної чи іншої несприятливої дії харчових продуктів на організм людини при їх споживанні в загальноприйнятих кількостях, межі яких встановлюються МОЗ України;

- продовольча сировина - продукти рослинного, тваринного, мінерального, синтетичного та біотехнологічного походження, що використовуються для виробництва харчових продуктів[1, с. 168].

Документи, які експортер вантажу та компетентний орган країни видають експортеру щодо експортованої продукції, повинні бути заздалегідь узгоджені з органами Держспоживслужби.

Щоб уникнути непорозумінь, коли вантаж вже в дорозі або в пунктах пропуску, представник нашої компанії консультує як інспекторів Держспоживслужби, так і інспекторів митниці з наданими копіями документів на вантаж. Після всіх погоджень і роз'яснень щодо оформлення та перевірки документів вантаж може бути готовий до відправлення.

Другий етап – підписання договору з Держспоживслужбою на огляд та відбір проб вантажу на митниці, де відбувається оформлення.

Третій рівень державного контролю – карантинна служба України та Центральна фітосанітарна лабораторія. Слід зазначити, що не всі продукти харчування підлягають карантину. Про це вас проконсультують наші митники. Вони також скажуть вам, який державний контроль передати ваш вантаж[1, с. 168].

Митні агенти партнерів несуть відповідальність за відбір зразків та їх транспортування до лабораторії для отримання позитивного висновку, який дає право на подальшу реєстрацію.

Після трьох кроків ви можете приступати до процесу митного оформлення. Митниця, у свою чергу, перевіряє позитивні оцінки карантинної служби та продовольчого контролю Держспоживслужби та здійснює митну перевірку для підтвердження цього.

Державне регулювання імпорту харчових продуктів стосується не лише самих продуктів, а й пакувальних матеріалів, в які вони поміщені. Вимоги до пакування та маркування законодавчо закріплені в Україні низкою документів. Імпортери продовольчих товарів зобов'язані знати їх і відповідно домовлятися про їх дотримання з контрагентами угод про експорт харчових продуктів в Україну.

Список використаної літератури

1. Митне право: навчальний посібник / О. П. Рябченко, В. Я. Мацюк, В. В. Чмелюк та ін.; за заг. ред. к.ю.н. І. П. Петрової. – Ірпінь: УДФСУ, 2020. – 470 с.
2. Митне право України: навч. посібн. / А. І. Годяк, О. М. Ілюшик, Я. П. Павлович-Сенета. – Львів: СПОЛОМ, 2017. – 308 с.

Мельник Лідія Василівна,

Студентка групи МММ-21-1,

Навчально-наукового інституту економіки,

оподаткування та митної справи

Науковий керівник: **Сушкова Олена Євгенівна,**

к.е.н., доцент, доцент кафедри митної справи,

ПРИНЦИПИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ МИТНОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ З УРАХУВАННЯМ ВИМОГ ЄС

Сучасні соціально-економічні умови розвитку світової та національної економіки, активні інтеграційні процеси зумовлюють необхідність постійного оновлення та вдосконалення системи митного контролю, яка, з одного боку, має забезпечити високий рівень реагування на виникнення ймовірних ризиків під час митного оформлення, а з іншого – сприяти розвитку торгових взаємовідносин між країнами. Яскравим та наочним прикладом є система митного контролю в країнах ЄС, яка постійно оновлюється з урахуванням розвитку новітніх технологій та ситуації у світовій економіці у цілому. Активна співпраця митних органів України з митними організаціями ЄС сприяє вдосконаленню системи митного контролю нашої країни та розширенню ринків збуту продукції для української підприємств.

Згідно з Митним кодексом ЄС, «митний контроль означає конкретні дії, які виконують митні органи для того, щоб забезпечити дотримання митного законодавства та іншого законодавства, що регулює прибуття, вибуття, транзит, переміщення, зберігання та кінцеве використання товарів, переміщуваних між

митною територією Союзу та країнами або територіями, які не є частиною такої території, та перебування і переміщення на митній території Союзу товарів із третіх країн і товарів, поміщених під процедуру кінцевого використання»[4, с.167].

Одним із важливих кроків щодо виконання зобов'язань у рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у частині гармонізації митного законодавства є прийняття 12 вересня 2019 р. Верховною Радою України Закону України № 78-IX «Про режим спільного транзиту та запровадження національної електронної транзитної системи», які запровадили єдині для всіх правила декларування та контролю над транзитними переміщеннями товарів із використанням спільної системи New Computerised Transit System (NCTS), що дає можливість налагодити обмін інформацією про всі етапи митного оформлення товарів із використанням електронних повідомлень у режимі реального часу та, відповідно, підвищити ефективність використання механізму аналізу ризиків [3].

У листопаді 2020 Україна розпочала процес запровадження режиму спільного транзиту (NCTS). NCTS – технологія, яка лежить в основі європейської Конвенції про процедуру спільного транзиту. Конвенція є основою для переміщення товарів між 35 країнами: державами-членами ЄС, країнами Європейської асоціації вільної торгівлі (EFTA), Туреччиною, Північною Македонією та Сербією.

І тільки 5 березня 2021 року набрав чинності наказ Міністерства фінансів України від 12.02.2021 № 86 «Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при застосуванні режиму спільного транзиту з використанням електронної транзитної системи та Порядку допущення транспортних засобів та контейнерів до перевезення товарів під митними пломбами в режимі спільного транзиту», який дозволяє перейти на етап національного застосування NCTS в Україні.[2]

Після приєднання до Конвенції, митниці ЄС і України матимуть в системі один транзитний документ. Для бізнесу використання однієї транзитної декларації для доставки вантажів з однієї країни в іншу (від митниці

відправлення до митниці призначення), згідно із процедурою спільного транзиту, зменшує вартість митних процедур та час, необхідний для їх проходження, – отже, зменшує черги на кордоні, що означає швидший потік товарів.

Процедура транзиту ЄС використовується для митних транзитних операцій між державами-членами ЄС (а також Андоррою та Сан-Марино) і загалом застосовується до переміщення товарів, що не належать до Союзу, на які йдеться про митні збори та інші збори при імпорті, а також Товари Союзу, які між пунктом відправлення та пунктом призначення в ЄС мають пройти через територію третьої країни.

Європейський Союз не зупинається вдосконалювати свою митну політику і 5 березня Європейська Комісія та митні органи держав-членів розпочинають важливий перехід до транс'європейських митних систем для експорту та транзиту, починаючи з успішного розгортання нових ІТ-систем UCC AES та UCC NCTS-Phase 5 у Німеччині. Це відкриває шлях до наступного покоління взаємопов'язаних транс'європейських систем для торгової спільноти та національних митних органів. Нові системи впроваджуватимуться поступово з цього моменту до грудня 2023 року, щоб забезпечити плавний перехід у всій Європі, забезпечуючи безперервність операційної діяльності.[1, с.389].

Нові експортно-транзитні системи пропонують значні переваги та дозволяють спрощення – такі послуги, як централізоване оформлення та умови попереднього подання, переваги АЕО та сповіщення про торгівлю в режимі реального часу, а також безперебійну транскордонну взаємодію в режимі реального часу між державами-членами та Країни Конвенції про Спільний транзит. Крім того, нові системи побудовані на новій моделі митних даних ЄС. Це дає змогу узгодити міжнародні стандарти, такі як модель даних WCO, гармонізацію даних у митній та податковій системі ЄС, а також посилити дотримання та контроль митних вимог ЄС.

Україна, не зупиняється і намагається йти нога в ногу з ЄС, тому її вдалим кроком у майбутнє є приєднання України до Конвенції про процедуру спільного транзиту, наведемо переваги:

1. Обмін митною інформацією з 35 країнами (більшість з яких є важливими торговими партнерами нашої країни) в режимі реального часу.
2. Отримання інформації щодо товарів, які переміщуються транзитом, із різних джерел, що дасть змогу визначити рівень ризиковості максимально точно
3. Використання єдиної митної декларації для переміщення товарів від країни відправлення до країни призначення через треті країни в межах Договірних сторін Конвенції за єдиними правилами.
4. Запровадження спеціальних транзитних спрощень щодо декларування, пломбування тощо.
5. Запровадження загальної фінансової гарантії.

Отже, гармонізація митного законодавства нашої країни щодо міжнародних, передусім європейських, норм є одним з основних кроків на загальному євроінтеграційному шляху України. Упровадження принципово нових програм та інструментів митного контролю, які мінімізують імовірність настання митного ризику та при цьому дають змогу скороти час митного оформлення та загальні витрати, є важливим етапом входження нашої держави в загальноєвропейський економічний простір.

Список використаної літератури

1. Щербатюк Н.В. Організація митного контролю: європейський досвід. Часопис Київського університету права. 2020. № 1. С. 387–391.
2. Державна митна служба України. URL: <https://customs.gov.ua> (дата звернення: 25.03.2021).
3. Закон України «Про режим спільного транзиту та запровадження національної електронної транзитної системи». База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/78-IX#Text> (дата звернення: 25.03.2021).
4. Вітер Д. В. Митна політика і стратегія митної безпеки ЄС у контексті спільної Європейської політики безпеки. Митна безпека. 2018. № 1. 2. С. 164-169.

Носова Марія Володимирівна,

студентка групи МММ-20-1

Навчально-науковий інститут економіки,

оподаткування та митної справи

Науковий керівник: **Сушкова Олена Євгенівна,**

к.е.н, доцент кафедри митної справи

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНСТРУМЕНТІВ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ МИТНИМИ РИЗИКАМИ

Значні зміни в економічному просторі, які безпосередньо пов'язані з лібералізацією світових ринків, збільшенням складності й обсягу міжнародної торгівлі, а також швидким розвитком інформаційних технологій та комунікацій вимагають створення виваженої системи митних ризиків, яка б мінімізувала людський фактор та оптимізувала ресурси митних адміністрацій на операціях ЗЕД, які мають ризиковий характер.

На сьогодні посадові особи митної служби з метою здійснення аналізу зовнішньоекономічних операцій використовують окрім АСАУР ряд інших інструментів обробки інформації, проте робота з такими документами потребує специфічних навиків в сфері інформаційних технологій.

Наприклад, використання SQL Server Management Studio дозволяє за одним запитом автоматизовано відібрати зовнішньоекономічні операції суб'єктів ЗЕД, що почали імпортувати товари протягом останнього тижня.

Разом з тим написання такого запиту потребує знання мови запитів SQL Server та передбачає:

1.фільтрування всіх підприємств, що здійснювали операції ЗЕД з дати оформлення їх першої митної декларації.

2.Відбір з отриманого масиву даних лише підприємств, які оформили перше митну декларацію протягом останнього тижня .

Для багатьох завдань завдань, що постають перед посадовими особами митних органів під час здійснення аналізу діяльності суб'єкта ЗЕД спільним є те, що вони можуть бути автоматизовані та передбачають використання

алгоритму відбору та обробки інформації з існуючої бази даних [1]. А отже наразі досить актуальним є питання розробки програмного продукту на основі АСАУР, який дозволить в будь-який момент здійснювати перевірку митних декларацій на предмет наявності особливостей (сигнали можливих порушень), що вказують на порушення митних правил без генерування додаткових форм митного контролю та матиме лише інформаційний характер.

За основу сигналів ПМП доцільно використовувати затверджений ДФСУ Перелік індикаторів ризику, який сформований з метою використання у випадках, коли розробка профілів ризику недоцільна, зокрема, якщо індикатори ризику не можуть бути використані автоматизовано. Наприклад: неможливо автоматизовано виявити підчищення, виправлення, затертості на оригіналі документу (індикатор 1.1.1.); встановити невідповідність маркування товарів даними, зазначеними у документах (3.1.3); виявити нервову поведінку водія/декларана під час проходження митного оформлення (4.3.6.). Проте принаймні по 43 індикаторам можливо здійснювати автоматизовану перевірку на наявність потенційних ризиків. До того ж кожному індикатору присвоєно бал (числове значення від 5 до 30).

Також для забезпечення ефективного функціонування алгоритмів перевірки митних декларацій на предмет наявності ПМП необхідно доопрацювати бази даних. Зокрема розробити базу даних порушень митних правил в рамках АСМО «Інспектор».

На сьогодні інформація про виявлення правопорушення міститься лише в ЄАІС ДМС. Структура інформації побудована таким чином, що унеможливорює її якісне використання в контексті заявленого інструменту, наприклад:

- в багатьох випадках неможливо поєднати протокол про порушення митних правил з конкретним підприємством та його функціями у ланцюгу операції ЗЕД (одержувач/відправник/перевізник);
- відсутність прив'язки протоколу про порушення митних правил до конкретної операції ЗЕД;
- відсутність інформації про спосіб вчинення правопорушення.

Внаслідок усунення існуючих недоліків створення єдиної бази ПМП з чіткою структурою на базі даних АСМО «Інспектор» можливе подальше її використання під час проведення перевірки митних декларацій на предмет наявності деяких сигналів ПМП.

Отже, наразі відкрито питання вдосконалення структури та поліпшення зв'язку між існуючими базами даних та їх наповнення для ефективної системи управління митними ризиками.

Список використаної літератури:

1.Десятнюк О. М., Харкавий М. О. Новітня парадигма реалізації митного контролю в умовах спрощення митних процедур. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». 2015. № 3. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_3_4.

2. Брачук А. О. Особливості забезпечення митної безпеки та митних інтересів в умовах спрощення митних процедур. Lex Portus : юрид. наук. журн. 2017. № 1. С. 156–167. URL :<http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/7798>

Свистун Олег Віталійович,

студент групи ОБ-19-1,

Навчально-науковий інститут

обліку,аналізу та аудиту

Науковий керівник: **Гребельник Олександр Петрович,**

д.е.н., професор,завідувач кафедри митної справи

АВТОРИЗОВАНІ ЕКОНОМІЧНІ ОПЕРАТОРИ: НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Українське митне законодавство має поступово наближуватися до митного законодавства Європейського Союзу. При цьому одним із етапів адаптації є запровадження в Україні інституту авторизованих економічних операторів (далі – АЕО).

Інститут АЕО було запроваджено Всесвітньою митною організацією

у 2005 році шляхом ухвалення Рамкових стандартів безпеки і полегшення світової торгівлі. *На сьогодні програми АЕО реалізовані у 97 країнах світу. Ще 20 – їх впроваджують.*

Статус АЕО підтверджує найвищий ступінь довіри митниці до підприємства і, як наслідок, дає можливість застосовувати найбільший перелік спеціальних спрощень та користуватися перевагами під час здійснення митних формальностей щодо товарів, які переміщуються такими підприємствами.

07.11.2019 р. набрав чинності Закон України від 02.10.2019 р. № 141-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо деяких питань функціонування авторизованих економічних операторів» (далі – Закон № 141).

Він був розроблений на виконання зобов'язань України в рамках Угоди про асоціацію з Європейським Союзом та Угоди Світової організації торгівлі про спрощення процедур торгівлі. Закон запроваджує в українському законодавстві механізм інституту авторизованих економічних операторів, подібного тому, що функціонує в ЄС, з перспективою подальшого взаємного визнання.

Відповідно до ч. 1 ст. 12 гл. 2 розд. I Митного кодексу України підприємство-резидент, що виконує будь-яку роль в міжнародному ланцюзі постачання товарів (виробник, експортер, імпортер, митний представник, перевізник, експедитор, утримувач складу) та отримало авторизацію відповідно до вимог цієї глави, набуває статус авторизованого економічного оператора.

Авторизація АЕО може бути таких типів:

- 1) про надання права на застосування спеціальних спрощень (далі – АЕО-С);
- 2) про підтвердження безпеки та надійності (далі – АЕО-Б).

Підприємство самостійно обирає тип авторизації та може одночасно мати авторизації обох типів. Авторизація АЕО визнається на всій території України. У той же час, визнання митними адміністраціями іноземних держав авторизації АЕО, отриманої підприємствами-резидентами, здійснюється відповідно до міжнародних договорів України.

Для надання авторизації АЕО застосовуються такі критерії:

- дотримання вимог митного та податкового законодавства України, а також відсутність фактів притягнення до кримінальної відповідальності;
- належна система ведення бухгалтерського обліку, комерційної та транспортної документації;
- стійкий фінансовий стан;
- забезпечення практичних стандартів компетенції або професійної кваліфікації відповідальної посадової особи підприємства;
- дотримання стандартів безпеки та надійності.

Авторизація АЕО надається безоплатно та діє безстроково. Крім того, Закон № 141 передбачає запровадження:

- загальної декларації прибуття;
- спрощеної декларації, які застосовуються в ЄС;
- уніфікованої митної квитанції – документа встановленої форми, який у випадках, передбачених МКУ, засвідчує факт справляння органом доходів і зборів грошових коштів, прийняття грошової застави, передачі йому товарів, транспортних засобів на зберігання.

Ще одним з кроків по впровадженню програми АЕО в Україні є прийняття КМУ 24 лютого 2021 р. постанови *«Про затвердження форм заяви підприємства про надання дозволу на застосування спеціального спрощення та дозволу на застосування спеціального спрощення»*. Підприємства, що отримують статус АЕО, матимуть право застосовувати такі спеціальні спрощення:

- загальна фінансова гарантія;
- процедура спрощеного декларування;
- самостійне накладення пломб спеціального типу;
- процедура випуску за місцезнаходженням.

Відповідно до вимог статті 15 Митного кодексу України для отримання авторизації АЕО підприємство подає до Держмитслужби заяву про надання авторизації АЕО та анкету самооцінки у формі електронних документів, на які накладено кваліфікований електронний підпис.

Насьогодні зазначена можливість реалізована на Єдиному державному інформаційному веб-порталі «Єдине вікно для міжнародної торгівлі» (<https://cabinet.customs.gov.ua>) в розділі Бізнесу/Мої заяви/Заява про надання авторизації АЕО.

Запровадження програми АЕО сприятиме наданню суттєвих спрощень митних формальностей для підприємств з високим ступенем довіри, дозволить реалізувати майбутнє взаємне визнання статусу АЕО уповноваженими органами інших держав, надасть можливість українським підприємствам брати участь у формуванні безпечних ланцюгів постачання товарів та сприятиме підвищенню їх конкурентоспроможності на зовнішніх ринках.

Список використаної літератури:

1. Митний кодекс України. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T124495?an=99>
2. АЕО в Україні: на шляху до встановлення партнерських відносин бізнесу і митниці. Вісник: офіціно про податки. 19.10.2019. № 39. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/publication/100014776-aeo-v-ukrayini-na-shlyakhu-do-vstanovlennya-partnerskikh-vidnosin-biznesu-i-mitnitsi>
3. Статус АЕО – формалізована ознака найвищої довіри до підприємства з боку митних органів. Вісник: офіціно про податки. 04.01.2021. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100022557-status-aeo-formalizovana-oznaka-navvischoyi-doviri-do-pidpriyemstva-z-boku-mitnikh-organiv>
4. Авторизовані економічні оператори: Уряд затвердив форми дозволів на застосування спеціальних спрощень. Вісник: офіціно про податки. 26.02.2021. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100023001-avtorizovani-ekonomichni-operatori-uryad-zatverdiv-formi-dozvoliv-na-zastosuvannya-spetsialnikh-sproschen>
5. Єдине вікно для міжнародної торгівлі: впроваджено електронний сервіс з подання заяви про надання авторизації АЕО та анкети самооцінки. Вісник: офіціно про податки. 26.02.2021. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100026819-yedine-vikno-dlya-mizhnarodnoyi-torgivli-vprovadzheno-elektronniy-servis-z-podannya-zayavi-pro-nadannya-avtorizatsiyi-aeo-ta-anketi-samootsinki>

Сущенко Ірина Михайлівна,

Студентка групи ОПБ-19-1

Навчально-науковий інститут економіки,

оподаткування та митної справи

Науковий керівник: **Гребельник Олександр Петрович**

д.е.н., професор, завідувач кафедри митної справи

ОСНОВНІ ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МИТНОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Приєднання України до світової економічної системи є головним чинником зовнішньої політики держави та зумовлює собою забезпечення економічної безпеки. Однією з основних умов вступу до європейської економіки є створення спрощених процедур митного контролю. Одні із найважливіших і складних завдань, зведення митних процедур на перетині кордону до мінімуму та одночасно забезпечення ефективності функціонування всієї системи спрощеного митного контролю, покладено на фіскальні органи.

Митний контроль та митне оформлення товарів відіграють важливу роль у системі інструментів митного контролю. Це має свої особливості в залежності від ступеня інтеграції держав, приналежності їх до того чи іншого товариства або союзу. Міжнародна торгівля України розвивається стрімкими темпами. Спостерігається збільшення обсягів імпорту товарів в Україну, у зв'язку з чим міжнародні організації посилюють вимоги щодо вільного входу іноземних товарів на внутрішній ринок України. Тому є необхідність вдосконалити процедуру митного контролю в Україні.

Митний контроль-це комплекс заходів, які вживаються митними органами у межах їх повноважень, головною метою яких є забезпечення дотримання чинного митного законодавства [1] .

Митний контроль є одним з головних завдань, які стоять перед митними органами кожної із країн. Економічна безпека країни також залежить від митного контролю, тому що на цьому етапі відбувається не тільки перевірка

всіх вантажних документів, а й фактичне встановлення кількісних та якісних показників товарів, які переміщуються через митний кордон України.

Основним міжнародним документом у сфері митного контролю є Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур, яка була прийнята 18 травня 1973 року (далі – Кіотська конвенція), після підписання якої митний аудит почав активно розвиватися у світовому суспільстві. Однією з головних умов Кіотської конвенції для країн, що прагнуть увійти у Світову організацію торгівлі, та її членів є використання сучасних методів контролю на основі управління ризиками та методів митного контролю. На виконання положень Конвенції в Україні було прийнято нову редакцію Митного кодексу України, який закріпив та врегулював на законодавчому рівні питання здійснення митного аудиту [2].

Пост-митний контроль - це система заходів, методів та прийомів, які використовують посадові особи митних органів при організації та проведенні на основі методів аудиту контролю законності, повноти й достовірності відображення зовнішньоекономічних операцій у системі бухгалтерського обліку і звітності, правильності нарахування та своєчасності сплати митних податків і платежів підприємствами – суб'єктами ЗЕД до державного бюджету.

Можна визначити основні напрямки митного контролю:

- правильність визначення бази оподаткування, своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів;
- правильність визначення митної вартості;
- правильність класифікації товарів згідно з УКТ ЗЕД;
- правильність визначення країни походження товарів;
- обґрунтованість та законність отримання пільг і звільнення від оподаткування.

З огляду на все зазначене, пріоритетним на сьогодні для митниці України є запровадження системи пост-митного аудиту, що дозволить значно прискорити оформлення і випуск товарів у вільний обіг, перешкодити втратам державного бюджету, забезпечити високий рівень збору мита та інших

податків, гарантувати захист внутрішнього ринку від недобросовісної конкуренції при імпорті товарів [3].

Здійснення заходів удосконалення структури та системи управління митної служби, підвищення іміджу митної служби буде проведено на основі її реформування для досягнення

таких цілей:

- максимальне розширення повноважень митних органів на середньому рівні управління в територіально - адміністративних одиницях держави;
- зменшення ступневості структури й побудови її за принципом адміністративно-територіального поділу держави, що призведе до покращення взаємодії митних
- органів з органами місцевої влади та правоохоронними органами;
- доступності і відкритості в своїй роботі, наближення до органів державного управління, суб'єктів ЗЕД та громадян [4].

Безумовно, митний контроль займає важливе місце у системі державного фінансового контролю, оскільки саме через систему контрольних заходів у межах митного контролю держава має забезпечувати економічну й фінансову безпеку, захищати власні національні інтереси. Серед найважливіших складових проведення митної реформи є впровадження антикорупційних методів та розробка зручних для користувачів послуг. Крім того, пріоритетними повинні стати такі напрямки реформування митної справи:

1. Автоматизація митних процедур і розвиток концепції «електронної митниці».
2. Удосконалення митних формальностей та системи управління ризиками.
3. Забезпечення доступності інформації з митних питань.
4. Реформування процедур оскарження рішень митних органів.
5. Удосконалення порядку сплати митних платежів.

Недосконалість митного контролю в Україні дає можливість значному зростанню тіньових оборудок та є головною причиною джерела значних фінансових коштів за кордон та їх осідання в офшорних зонах. Посилення засобів митного контролю, особливо відродження у митних структурах підрозділів митного аудиту, дозволило значно підвищити ефективність митного контролю та стало на заваді фінансовому «знекровленню» України. Вивчення багатого закордонного досвіду й міжнародного законодавства у частині здійснення та удосконалення митного контролю, посиленні його ролі в протидії неправомірним зовнішньоекономічним операціям – один із кроків поліпшення системи митного контролю в Україні, що вимагає подальшого наукового осмислення.

Список використаної літератури

1. Голинський Ю.О., Гриник І.Р. Митний контроль у Україні та заходи його вдосконалення. Молодий вчений. 2019, №10 (74), с. 646-650.
2. Державна фіскальна служба України, офіційний портал.
<http://kh.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/print-277498.html>
3. Гребельник О.П. Митна справа: підручник 4-те видання, оновл. Та допов. Київ: Цент учбової літератури, 2014. С. 378 .
4. Корнійчук Н.І. Проблеми та напрями вдосконалення митного контролю і митного аудиту. Митна політика та зовнішньоекономічна діяльність. 2019, № 9-10. С. 64-70.

Чепінога Дар'я Володимирівна,

студент групи МММ-20-1

Навчально-науковий інститут економіки,

оподаткування та митної справи

Науковий керівник: **Микитенко Тетяна Владиславівна,**

к.е.н., доцент кафедри митної справи

УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАСОБІВ ВИБІРКОВОСТІ МИТНОГО КОНТРОЛЮ ЗЕРНОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Спроможність посилення митної безпеки значною мірою залежить від використання засобів вибіркового митного контролю. Удосконалення сучасних технологій управління ризиками залишається актуальним, адже «Україна за 2 роки через тіньових схем великих зернотрейдерів втратила 1 млрд доларів валютної виручки, від експортних операцій аграрної продукції неповернення валютної виручки в 2019 році склав 7,9 млрд грн і за перший квартал 2020 року - 1,6 млрд грн, з них умовні втрати податку на прибуток становлять 1,4 млрд грн за 2019 рік - 294 млн грн - за 2020 рік (всього 10 млрд грн)» [1]. Тільки за рішеннями судів по декільком компаніям сума неповернення валютної виручки за останні 2 роки становить понад \$ 1 млрд. За 2018-2020 роки в країні щорічно близько 7 млн т зерна експортується з неповерненням валютної виручки. З червня 2019 року по вересень 2020 року становила понад 2 млрд. Сума завданих збитків державі складає приблизно 2% ВВП України.

Для виявлення таких порушень необхідно відслідковувати механізми створення ланцюжків компаній, які складаються з українських компаній, зареєстрованих в нетипових для міжнародної торгівлі країнах, зокрема Чехія, Угорщина та інші. Ці компанії зареєстровані на українських громадян, які є первинними імпортерами зерна і фігурують в митних деклараціях українського експорту. З публічних джерел видно, що ці компанії операції з експорту у себе в обліку не відображають і не розраховуються зі своїми українськими постачальниками. Тобто компанії, що показують мільйонні обороти, - насправді фіктивні. Зокрема, компанія, у якій один директор і засновник, не може експортувати мільйони тон зерна на рік. Зрештою, цей товар надходить на судна, які йдуть за адресою транснаціональних корпорацій, які в якійсь мірі є бенефіціарами цієї системи. Необхідно відстежувати ланцюжок від моменту першого експорту до моменту потрапляння товару до міжнародного трейдери.

Таблиця 1

Обсяги тіньового експорту в Україні у 2020 році

Kernel	9 499,472	8 015,442	84,38%	28,900	0,30%
Cargill	5 866,713	2 088,873	35,61%	782,873	13,34%
COFCO	5 828,486	2 466,427	42,32%	653,108	11,21%
Nibulon	5 661,581	5 390,865	95,22%	0,000	0,00%
LDC	4 857,128	2 028,460	41,76%	403,568	8,31%
ADM	4 569,430	3 342,274	73,14%	2,400	0,05%
Bunge	4 430,725	2 106,783	47,55%	392,407	8,86%
Sierentz	3 600,416	833,487	23,15%	590,881	16,41%
Glencore	3 279,243	1 962,726	59,85%	83,481	2,55%
Olam	2 536,487	784,047	30,91%	351,218	13,85%
Soufflet	1 173,082	175,647	14,97%	99,350	8,47%
CHS	1 150,896	352,111	30,59%	30,249	2,63%
Всього	42 954,187	21 531,699	50,13%	3 389,535	7,89%

Джерело [2]

Через те, що останніми роками митниця позбавлена функції проведення слідства, а податковим інспекціям обмежили функції контролю і декриміналізували неповернення валютної виручки, то варіанти вирішити цю проблему в Україні відсутні. Єдиний варіант - звертатися по міжнародну допомогу, підключати до роботи транснаціональні корпорації, на чиїх судах це зерно експортують з України. Необхідно надсилати запити в центральні офіси цих транснаціональних корпорацій. Для прикладу, «в 2008 році Аргентина в справі проти ABCD трейдерів стягнула \$ 868 млн на користь держави, тоді з'ясувалося, що реальна фінансова звітність компаній ADM, Bunge, Cargill і Louis Dreyfus Company не відображала реального доходу від зернових операцій» [1]. Внаслідок розкриття протиправних дій уряд Аргентини зажадало від компаній Bunge \$ 476 млн, Cargill \$ 252 млн і \$ 140 млн від LDC.

Державна податкова служба України виявляє факти мінімізації податкових зобов'язань з ПДВ при «нетиповому» експорті сільгосппродукції, який оформляється платниками, що спеціалізуються на абсолютно іншій виробничій діяльності. Відзначається, що дана мінімізація можлива завдяки оподаткуванню всіх експортних операцій за нульовою ставкою, що дозволяє нарахований такими платниками при придбанні експортованого зерна

податковий кредит в повній сумі використовувати для зменшення власних податкових зобов'язань з ПДВ при реалізації зовсім інших товарів / послуг власного виробництва. Так, в ході проведення перевірки одного з виробників асфальтобетонних сумішей виявлено нехарактерні для його основного виду діяльності операції з придбання та експорту понад 33 тис. т пшениці загальною вартістю 157,7 млн грн. За документами зазначена продукція нібито була придбана у підприємств, які здійснюють стійку діяльність на ринку зерна. Однак, фактично ні серед безпосередніх «постачальників» зазначеного «нетипового» експортера, ні серед їх «контрагентів» не виявилось реальних суб'єктів господарювання, які могли б його проводити, зберігати і поставляти (не мали для цього ні трудових ресурсів, ні виробничих активів). Початкове введення в оборот пшениці в ланцюжках її псевдопоставок оформлено через так звані «скручування», які декларують нереальні операції з придбання товарів однієї номенклатури, а реалізації зовсім інший - в якій і зацікавлені користувачі схемного ПДВ. Як наслідок, за результатами документальної перевірки констатовано неправомірне формування платником податкового кредиту по оформленим тільки на папері операціями з придбання зерна і дорожніх матеріалів у «постачальників», які в дійсності не могли їх поставити, і донараховано грошових зобов'язань по ПДВ і податку на прибуток підприємств в цілому на 69 млн грн.

Блокувати «сірий» ринок зернової продукції можливо швидко і ефективно: змінити нормативну базу: заборонити розрахунки за зерно в валюті з умовою поставки СРТ, залишивши тільки умова FOB. Як тільки «сірі» експортери будуть змушені платити за перевалку, це зробить їх більш уразливими для податкових і правоохоронних органів.

ініціювати аудит всієї системи зернового експорту. Митним та податковим необхідно проаналізувати базу даних митних декларацій, зробити вибірку по судам, встановити, які українські компанії оформляли МД на цей морський транспорт.

Перевірки YouControl досить, щоб визначити фіктивних експортерів. Далі потрібно домагатися отримання інформації у служб фінансового моніторингу

ЄС і США про рух валютної виручки, фактично вкраденої у України і відмитої в європейських і американських банках. Ліквідація ринку покупок за «кеш» принесе мільярди гривень додаткових податкових надходжень до бюджету і ускладнить життя бізнесу, що розраховується готівкою. Також слід закрити зернові схеми з фіктивним ПДВ. Імпорттери завозять в Україну китайські і турецькі товари, продають оптовикам на ринках за готівку, після чого у них залишаються великі обсяги сплаченого імпортного ПДВ. Щоб не кидати ПДВ, його «згортають» з зерном. Тариф - близько 8% від загальної суми платежу з ПДВ. Купивши «сіре» зерно або продукти переробки олійних, імпортери постачають їх на експорт. Відшкодувати ПДВ з бюджету в цьому випадку неможливо, так як не простежується виробник продукції, але зарахувати всередині себе і не заплатити ПДВ у бюджет - можна. Потребує дослідження діяльності провідних мереж продуктових і будівельних супермаркетів, мереж АЗС, виробників алкоголю, які виступають експортерами «сірого» зерна. При протидії порушенню митного законодавства держава повинна зосередитися на питаннях викорінення передумов існування тіньових схем на митниці. Корисним для економіки країни буде впровадження нових інформаційних технологій, створення єдиного механізму податкового та митного адміністрування та об'єднання інформаційних систем податкових і митних органів, які дозволять забезпечити «простежуваність» руху зерна від моменту перетину митного кордону і до кінцевого споживача.

Список використаної літератури:

1. Україна за 2 роки втратила \$1 млрд валютної виручки через тіньові схеми мультинаціональних зернотрейдерів. <https://agropolit.com/news/19032-ukrayina-za-2-roki-vtratila-1-mlrd-valyutnoyi-viruchki-cherez-tinovi-shemi-multinatsionalnih-zernotreyderiv>
2. У Раді розповіли про схеми відмивання грошей через експортні операції з зерном <https://www.slovoidilo.ua/2020/12/18/novyna/finansy/radi-rozpovily-pro-sxemy-vidmyvannya-hroshej-cherez-eksportni-operacziyi-zernom>

Шевчук Олександра Ігорівна,
Студентка групи МЕБ-19-1
Навчально-науковий інститут економіки,
оподаткування та митної справи

Науковий керівник: **Гребельник Олександр Петрович,**
д.е.н., професор, професор кафедри,
завідувач кафедри митної справи

МИТНИЙ КОНТРОЛЬ В КОНТЕКСТІ ПРОТИДІЇ КОНТРАБАНДНИМ ЯВИЩАМ

Розвиток зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання, активізація міжнародного співробітництва, посилення інтеграційних процесів у світі актуалізує необхідність забезпечення належного рівня безпеки держав. Потенційною загрозою фінансовій безпеці є збільшення обсягів контрабандних товарів, зниження митної вартості товарів та недотримання митного законодавства. Одним із важливих способів запобігання цим порушенням є створення ефективного механізму митного контролю.

Відповідно до Митного кодексу України, митний контроль визначається як сукупність заходів, що здійснюються з метою забезпечення додержання норм національних нормативних та міжнародних актів з питань митної справи [4].

Абсолютно всі товари та транспортні засоби, що перевозяться через митний кордон України, обов'язково підлягають митному контролю. Основна мета митного контролю, як зазначено в Митній енциклопедії, полягає в перевірці проведення митних операцій і дій відповідно до митного законодавства; дотримання фізичними та юридичними особами, які займаються митною діяльністю, встановлених митних правил і процедур, а саме порядку переміщення товарів та будь-яких предметів через митний кордон України [2, с. 68].

Суб'єктами митного контролю є система митних органів, посадові особи, які виконують функції органів влади у відносинах з учасниками зовнішньоекономічної діяльності, пов'язані з переміщенням через митний

кордон товарів і послуг, а також транспортних засобів, з іншими особами, які перетинають митний кордон [3, с. 183].

На сучасному етапі розвитку в Україні досить гострою є проблема контролю контрабанди. Контрабандні потоки товарів – це дуже поширений спосіб ввезення товарів на територію України. З впевненістю можна зазначити, що контрабанда – це один з аспектів злочинності у сфері економіки. Тому боротьба з контрабандою – першочергове завдання не тільки органів Державної митної служби України, але й держави взагалі, адже негативні наслідки відображаються, насамперед, на державному бюджеті.

Виділяючи ключові чинники, що обумовлюють існування контрабандної діяльності, слід назвати:

- недосконалість податкового та митного законодавства;
- низький рівень матеріального становища населення;
- недостатньо результативний рівень митного контролю;
- соціально-психологічні чинники;
- низький рівень модернізації технічного забезпечення митного контролю;
- схильність населення до даного виду злочинного бізнесу, адже він визначається високою прибутковістю.

Відповідно до статистичних даних, обсяги контрабандних поставок в Україну за період з 2013 року по 2021 рік в середньому складають 12,3 млрд. дол. США на рік (рис.1).

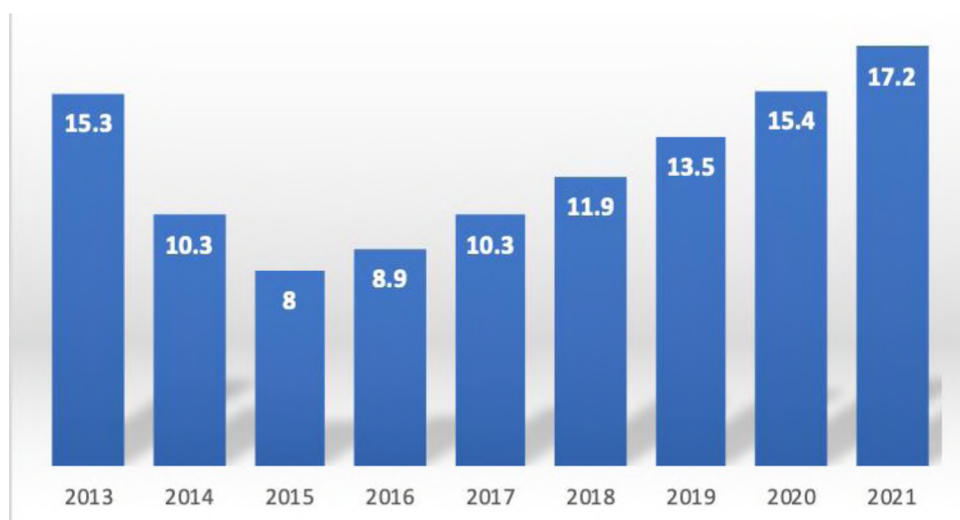

Рис.1. Обсяги контрабандних поставок в Україну, млрд. дол. США

Джерело: складено автором на основі [1]

Враховуючи актуальність контрабандного постачання, підхід до вирішення даної проблеми має бути комплексним. Слід зазначити, що провідне місце в процесі запобігання та протидії порушенням митних правил займає міжнародне співробітництво.

Основою міжнародного співробітництва в процесі запобігання та протидії порушенням митних правил є обмін інформацією щодо діяльності злочинних груп, які діють на території інших держав, діяльності працівників правоохоронних органів під прикриттям, фактів незаконного переміщення підакцизних товарів, особливостей здійснення транскордонного спостереження [5].

Для ефективнішого контролю також потрібно вдосконалювати систему управління митними ризиками, використовуючи сучасні інформаційні технології аналізу та оцінки ризиків. Такою системою є автоматизована система митного оформлення АСАУР, яка забезпечує автоматизовану оцінку ризиків у режимі реального часу при оформленні митних декларацій. Сьогодні в Україні в рамках проекту [«е-Митниця»](#) за напрямком «Митний контроль і оформлення» розробляються модернізовані системи АСАУР 2.0 та АСМО 2.0, які матимуть ще більш довершений механізм роботи. Очікується, що оновлена автоматизована система управління ризиками дозволить перевести значну частину даних з паперу в цифру, а процесів – з режиму офлайн в онлайн, а також одразу зрозуміти джерела ризику, які призвели до генерації митних формальностей, швидко оцінити ефективність роботи профілів ризиків, у разі необхідності – оперативно оновити профіль або призупинити його дію.

Таким чином, можна зробити висновок, що митний контроль важливий компонент в системі управління, який виконує безліч важливих функцій, і як будь-який компонент має свої проблеми і недоліки, які треба вирішувати і удосконалювати. Актуальним сьогодні є впровадження електронного декларування, діджиталізація механізмів митного оформлення, вдосконалення нормативів митного контролю, побудова ефективної системи аналізу та управління митними ризиками, посилення рівня відповідальності за порушення

норм митно-податкового законодавства не лише до суб'єктів ЗЕД, а й до контролюючих органів, в тому числі й до Державної митної служби України.

Список використаної літератури:

1. Аналіз обсягів контрабанди в Україні. *Ukraine economic outlook*. URL: <http://ua-outlook.com.ua/wp-content/uploads/2019/07/> (дата звернення: 20.10.2021)
2. Баран Р.Б. Сучасні орієнтири вдосконалення митного контролю в Україні. *Інноваційна економіка*. 2013. №1. С. 67-72.
3. Білуха М.Т., Микитенко Т.В. Митний контроль: організація і методологія. *Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право)*. 2014. № 1(64). С. 181–187.
4. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 р. № 4495–VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 44–48. Ст. 552.
5. Ткачик Ф.П., Гуцул І.А. Митний контроль у забезпеченні економічної безпеки України. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*. Серія : Економіка і управління. 2019. Том 30(69). № 5. С. 126–130.

Юдіна Анна Юріївна,

Студентка групи ОББ-19-3

Навчально-науковий інститут

обліку , аналізу та аудиту

Науковий керівник : **Гребельник Олександр Петрович,**

завідувач кафедри митної справи, д.е.н. , професор

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ СПРОЩЕННЯ ТА ГАРМОНІЗАЦІЯ МИТНИХ ПРОЦЕДУР В УКРАЇНІ

Спрощення та гармонізація митних процедур та приведення їх до найкращих світових стандартів є необхідною умовою конкурентоздатності України у глобальній економічній системі.

З підписанням Угоди про асоціацію з ЄС, держава взяла на себе додаткові зобов'язання по реформуванню митних процедур . Угода про асоціацію, поміж іншого, передбачає імплементацію митного законодавства ЄС , зокрема це передбачає створення «єдиного вікна» на митниці, впровадження інституту уповноважених економічних операторів - УЕО, створення єдиного адміністративного документу – ЄАД , з подальшим визнанням його ЄС, а також приєднання України до спільної транзитної європейської системи [2] .

Тлумачення слова , імплементація визначається як здійснення , виконання державою міжнародних правових норм . Тобто , фактичне здійснення міжнародних зобов'язань на внутрішньодержавному рівні шляхом трансформації міжнародно-правових норм у національні закони та підзаконні акти . Зазначають , що основу національного механізму імплементації міжнародного митного права становить національна правова система [1] .

Певні зрушення в справі полегшення митних процедур здійснив Кабінет Міністрів України, коли видав Постанову № 364 від 25 травня 2016 р., якою ввів елементи «єдиного вікна» на митниці. Це дозволило запровадити електронний документообіг при здійсненні митних процедур. За три роки цим сервісом скористалося більше 85% декларантів , за даними ДФС , що може свідчити про позитивне сприйняття бізнесом даного нововведення. Однак через відсутність подальшого законодавчого регулювання «єдиного вікна» практика надання документів одночасно в паперовій та електронній формах залишалася досить поширеною [2].

Для того щоб змінити таку ситуацію, був прийнятий вже згаданий вище Закон № 2530-VIII від 06.09.2018, яким було внесено суттєві зміни до Митного кодексу України та інших законів у частині удосконалення механізму «єдиного вікна» та зменшення кількості контрольних процедур при митному оформленні товарів.

Відповідно до цього закону митні органи мають створити та забезпечити функціонування єдиного державного інформаційного веб-порталу «Єдине вікно для міжнародної торгівлі», за допомогою якого повинна здійснюватися робота всіх учасників митних процедур. Зокрема, законом передбачена можливість

скасування необхідності подання суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності або митним брокером паперового документу, виданого одним державним органом для іншого, а документи та інформація надаватимуться одноразово в електронному вигляді і контролюючі органи самі проставлятимуть електронні відмітки у спільній базі даних.

Також запровадження УЕО допоможе зменшити кількість митних процедур для надійних компаній з подальшим взаємним визнанням Україною та ЄС компаній зі статусом УЕО. Статус уповноваженого економічного оператора надає певні преференції у проходженні митних процедур і по суті є свідченням найвищого ступеню довіри митниці до компанії, що може обґрунтовано надаватися підприємству державою. Формально, інститут уповноважених економічних операторів існував в Митному кодексі України з 2012 року. Однак на практиці через складні та недолугі бюрократичні механізми отримання цього статусу та його подальшого функціонування, бізнес не проявив належної уваги до цього інституту. До того ж, по своїй суті ці норми не відповідають європейському законодавству[2].

Впровадження ЄАД означає запровадження таких митних декларацій, які будуть відповідати деклараціям ЄС і зможуть використовуватися для будь-якої процедури імпорту чи експорту. Певні зміни для імплементації в Україні ЄАД були внесені Законом України "Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законів України щодо запровадження механізму "єдиного вікна" та оптимізації здійснення контрольних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України" № 2530-VIII, який був ухвалений Верховною Радою України 6 вересня 2018 року і набув чинності 4 жовтня 2018 року. Ці зміни дозволяють до набрання чинності для України Конвенції про єдиний режим транзиту, у випадках визначених Кабінетом Міністрів України, використовувати митні декларації, які відповідають цій Конвенції. Але , на даний час Кабінет Міністрів так і не зміг прийняти відповідний документ[2] .

Участь України в спільній транзитній системі Європейського Союзу через приєднання до Конвенції про єдиний режим транзиту могла б надати численні переваги для всіх учасників торгівлі з ЄС , головною з яких буде скасування

необхідності декларування експортних товарів на кордоні ЄС , при експорті це буде здійснюватися лише в Україні, що призведе до суттєвого прискорення та здешевлення руху товарів[2].

Справи з приєднанням України до Конвенції про єдиний режим транзиту складаються невтішно. Конвенція уніфікує процедуру транзитного переміщення товарів між країнами-учасниками. Україна повинна була змінити своє законодавство відповідно до вимог Конвенції з подальшим приєднанням до неї ще в 2018 році (згідно з Угодою про асоціацію).

Отже , можна відзначити доволі високий рівень імплементації міжнародного митного законодавства у національну правову систему, незважаючи на відсутність окремих положень та режимів. Митний кодекс України передбачає достатньо інструментів для гармонізації митних процедур. Проте залишилося ще доволі багато проблем імплементації міжнародного митного законодавства і такі проблеми можна поділити на нормативні, економічні, матеріально-технічні, інформаційні, кадрові тощо.

Список використаної літератури:

1. Дудчак В. І. Митна справа : навчальний посібник . В. І. Дудчак, О. В. Мартинюк. К. : КНЕУ, 2002.
2. Гребельник О. П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності : підручник . О. П. Гребельник. К. : Центр навчальної літератури, 2005.
3. Енциклопедичний словник економіки і права . Веб-сайт : http://dic.academic.ru/contents.nsf/dic_economic_law/.
4. Зосімов Володимир , Юридична газета , № 33-34 , від 20 серпня 2019 року . Веб-сайт : [Спрощення митних процедур \(legalalliance.com.ua\)](http://legalalliance.com.ua)

СЕКЦІЯ 4

МИТНЕ ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ЯК ВАЖІЛЬ ВПЛИВУ ДЕРЖАВИ НА РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ

Конончук Катерина Олександрівна,

Студентка групи ОПБ-19-1

Навчально-науковий інститут економіки,

оподаткування та митної справи

Науковий керівник: **Гребельник Олександр Петрович,**

д.е.н., професор, завідувач кафедри митної справи

ФІСКАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ В УКРАЇНІ

Однією з основних складових, що формують дохідну частину бюджету України є митні платежі. Актуальною проблемою для нашої країни є формування та розвиток системи митного оподаткування, яка б мала на меті ефективне наповнення державного бюджету.

Відповідно до Податкового кодексу України, митні платежі - податки, що відповідно до податкового або митного законодавства справляються під час переміщення або у зв'язку з переміщенням товарів через митний кордон України та контроль за справлянням яких покладено на митні органи [1]. Митні платежі - одні з найважливіших важелів регулювання зовнішньоекономічних зв'язків та виступають в ролі основного джерела наповнення дохідної частини Державного бюджету України.

Такі фахівці та науковці як Л. О. Батанова, І. Г. Бережнюк, О. М. Вакульчик, О. М. Десятнюк, А. І. Крисоватий, П. В. Пашко, А. О. Фальковський та ін. займалися дослідженням митного контролю задля оптимізації стягнення митних платежів в Україні.

Обсяги надходження митних платежів до бюджету держави є однією з основних ознак, що описує ефективність їх справляння. До факторів, які

здійснюють вплив на даний показник, не враховуючи ефективність роботи митних органів відносяться:

- зміни в податковому чи митному законодавстві;
- обсяги імпортно-експортних операцій.

Останні в свою чергу знаходяться у високій взаємозалежності із загальними показниками економічної активності в державі.

Вагому частку валового внутрішнього продукту країни становлять експорт та імпорт, які безпосередньо впливають на збільшення обсягів митних платежів. Вони є важливою складовою в структурі дохідної частини Державного бюджету України. Відповідно, це зумовлює вдосконалення фіскальної системи, яка має визначати нову філософію сфери оподаткування процесів зовнішньоекономічної діяльності, спрямовану на підвищення регульовального потенціалу щодо збільшення дохідної частини Державного бюджету України через дію фіскальних ефектів. Водночас фіскальна система має сприяти конкурентоспроможності та стабілізації економіки нашої країни під час входження у світове господарство [2].

Аналізуючи дохідну частину Державного бюджету останніх років, можна сказати, що її більшу третину становлять митні платежі. Питома вага митних платежів у ВВП коливається в межах 9-10 %. Це говорить про те що вони суттєво впливають на перерозподіл ВВП через державний бюджет.

Незважаючи на позитивну динаміку надходження митних платежів, на сучасному етапі існує безліч проблем під час їхнього справляння, основними з яких є:

- кадрова проблема;
- проблема корупції в митних органах;
- недостатнє технічне оснащення та недостатній контроль за наявністю та використанням технічних засобів контролю митниками;
- недостатня активність співпраці вітчизняних митних органів з іноземними при підтвердженні митної вартості товарів, що імпортуються;

- проблеми забезпечення контролю з боку працівників митних органів щодо правильності визначення країни походження товару та коректності класифікації товарів.

Проблемою яка впливає на фіскальну ефективність митних платежів є проблема дієвості контролю за митною вартістю під час імпорту товарів. Оскільки, у більшості випадків базою для нарахування податків при ввезенні товарів на митну територію України слугує митна вартість. Для того щоб:

- одержати конкурентну перевагу за рахунок нижчої ціни товару;
- підвищити економічну привабливість імпортних операцій;
- одержати додатковий прибуток за рахунок економії на податках

суб'єкти підприємницької діяльності та фізичні особи занижують митну вартість. Ця проблема також присутня при «сірому» та «чорному» імпорті.

Слід зазначити, що основною передумовою зростання обсягів митних платежів є прискорення темпів економічного розвитку України. По-перше, позитивний вплив на обсяг митних надходжень від ЗЕД здійснювали відносна стабільність обмінного курсу гривні до іноземної валюти. Оскільки, розрахунок по зовнішньоекономічних контрактах здійснюється в іноземній валюті, надходження митних платежів до бюджету є чутливими до коливань євро та долара США. По-друге, збільшенням споживчого попиту на імпортні товари прямо пожвавило зовнішньоторговельні операції і позитивно відобразилося на розмірі бюджетних надходжень від митних платежів. Збільшення обсягів митних платежів відбувається ще й за рахунок ефективності організаційних засад ДФС у напрямку посилення митного контролю, а саме, за правильністю визначення митної вартості пріоритетних груп товарів, країни походження та класифікації окремих видів товарів, а також попередження незаконного ввезення товарів на територію України [3].

Аналізуючи проведені дослідження, можна сказати, що фіскальна значимість митних платежів розкривається в оптимальному поєднанні регулювальних і фіскальних властивостей.

Список використаної літератури:

2.Баранов С.О. Актуальні проблеми адміністрування митних платежів в Україні: сучасний аспект. Південноукраїнський правничий часопис. 2015. № 3. С. 117–119.

3.Гуцул І. А. Сучасний стан та тенденції надходжень митних платежів до бюджету України. / І. А. Гуцул // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Сер. : Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. - 2013. - Вип. 181(3). - С. 84-89.

Корицька Ірина Анатоліївна,

Студентка групи МММ-20-1

Навчально – наукового інституту економіки,

оподаткування та митної справи

Науковий керівник:**Микитенко Тетяна Владиславівна,**

к.е.н.,доцент ,доцент кафедри митної справи УДФСУ

РОЛЬ РИНКУ ГАЗУ У РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Ринок газу відіграє суттєву роль у розвитку державної економіки України, справляє вирішальний вплив на ступінь енергетичної безпеки України, формує загальний рівень споживчих цін, що зумовлюють конкурентний стан і спонукають економічний розвиток. Обсяг власного видобутку природного газу не дозволяє Україні бути енергетично незалежною державою, звідси виникає необхідність підвищення запровадження дієвих методів митного регулювання та зменшення імпортозалежності. Зокрема, «загальний обсяг закупленого природного газу за кордоном у II кварталі 2020 року становив близько 4,3 млрд м³, з якого 1,1 млрд м³ (27 %) – імпорт природного газу, а 3,1 млрд м³ (73 %) – обсяг природного газу, який закачано до підземних газосховищ у митному режимі митного складу» [1]. Таким чином, загальний обсяг імпорту природного

газу у II кварталі 2020 року становив близько 1,2 млрд м³, що майже в 3 рази менше попереднього періоду та лише на 11 % менше II кварталу 2019 року.

Одним із важливих механізмів впливу держави на зовнішньоекономічну діяльність є «митне регулювання, яке застосовується з використанням таких інструментів: митного тарифу, класифікації товарів відповідно до товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності, визначення країни походження товару, його митної вартості, застосування системи митних пільг та преференцій» [2].

В митному регулюванні ринку природного газу України існують певні недоліки, які гальмують ефективне проведення зовнішньоекономічної діяльності, а саме:

- не достатня ефективність митно-тарифних регуляторів, функціонування і розвиток яких пов'язані з обслуговуванням усього комплексу економічних взаємовідносин [2];
- проблеми визначення митної вартості (свідоме її завищення на митниці [3]) та класифікації товару, похідними від них питання повернення надміру сплачених митних платежів;
- значна розгалуженість товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності, що дозволяє шахраювати, шляхом сплати мита за нижчою ставкою;
- непослідовність та непрозорість діяльності митних органів, надмітне їх тяжіння до виконання фіскальної, а не сервісної функції;
- фіскальне спрямування мита, основне призначення якого визначається потребами держави у грошових коштах.

Зокрема, надходження мита за товарною позицією 271112 «гази нафтові та інші вуглеводні в газоподібному стані (пропан)» у 2019 році склало 3,43 млн. доларів, а за 10 місяців 2020 року досягло 9,6 млн доларів; за товарною позицією 271113 «гази нафтові та інші вуглеводні в газоподібному стані (бутани)» розміри надходжень відповідно склали – 2,0 млн. та 4,4 млн.доларів [4].

Для усунення проблем у митному регулюванні ринку газопродуктів потрібно провести ряд заходів та перетворень в митній справі України: здійснювати постійний моніторинг з метою врегулювання проблемних аспектів впливу митних та податкових важелів на розвиток зовнішньоекономічної діяльності; удосконалювати механізм митного регулювання через гнучке застосування митного тарифу і методів визначення митної вартості для різних режимів ЗЕД, а також забезпечити прозорість митних процедур, інформування учасників зовнішньоекономічної діяльності про правила митного регулювання зовнішньої торгівлі на світовому ринку енергоносіїв; покращити комунікації між митними органами та суб'єктами ЗЕД; забезпечити умови для прозорого розрахунку митної вартості газу; «створити надійні перешкоди ввезенню неякісних товарів на територію України; імплементувати сучасні інноваційні технології для вдосконалення митних послуг» [5].

Отже, на шляху посилення митної безпеки важливим вектором є налагодження ефективних інструментів митного регулювання, здатних забезпечувати дотримання митного законодавства, зменшити імпорто-залежність, наповнювати державний бюджет, забезпечувати позитивний вплив зовнішньої торгівлі на соціально-економічний розвиток держави.

Список використаної літератури

1. Результати моніторингу функціонування ринку природного газу за II квартал 2020 року Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. http://www.nerc.gov.ua/data/filearch/monitoryng/gas/2020/monitoryng_gaz_II-2020.pdf
2. Гребельник О.П. Формування митно-тарифної політики України за умов ринкової трансформації. Автореф. дисертації на здобуття наукового ступеня д. е. н. за спеціальністю 08.05.01 – Світове господарство і міжнародні економічні відносини – КНУ імені Тараса Шевченка, Київ, 2003. С.1.
3. Спрощення процедур торгівлі в Україні: аналітичний звіт опитування п'ятої хвилі українських експортерів та імпортерів. Матеріали Інституту економічних досліджень та політичних консультацій. URL: www.iergy.com.ua

4. Офіційний веб-сайт ДМСУ <https://bi.customs.gov.ua/trade/#/turnoverhs>
5. Мужев О.О. Імплементація сучасних заходів митної політики в Україні. Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2018. №18. С. 165- 169.

Косань Андрій Валерійович,

студент групи ПМПМ-18-4

Факультет підготовки, перепідготовки та підвищення
кваліфікації працівників податкової міліції

Науковий керівник: **Сушкова Олена Євгенівна,**

доцент, доцент кафедри, заступник кафедри
митної справи з наукової діяльності

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ МИТНОЇ ВАРТОСТІ

Важливу роль в системі митного регулювання відіграє митна вартість. Саме митна вартість є основою нарахування митних платежів. На сьогодні вона посідає важливе місце в механізмі державного регулювання зовнішньоекономічною діяльністю і в класифікації інструментів митного регулювання. Це зумовило віднесення митної вартості до основних регулюючих заходів економічного характеру. Виходячи з цього, саме питання регулювання та сутності митної вартості посідає провідне місце враховуючи умови сучасної практики.

Перші офіційні тлумачення «митної вартості» з'явилися в середині ХХ ст. Однак сьогодні існує багатоваріантність у визначенні поняття «митна вартість товару». Так, відповідно до Конвенції про створення уніфікованої методології визначення митної вартості товарів (Брюссель, 1950 р.), митна вартість – нормальна ціна товару, визначена на умовах CIF у місці перетинання митного кордону країни – імпортера товару [3, с. 55].

Розглядаючи дане питання, варто зазначити, що Митний кодекс України поняття «митної вартості товарів» формулює як заявлену декларантом чи

визначену митним органом вартість товарів, що переміщуються через митний кордон України, яка обчислюється на момент перетинання товарами митного кордону України [1]. У свою чергу А. Войцешук зазначає, що митна вартість являє собою складне комплексне поняття, яке містить систему взаємовідносин між покупцем, продавцем і спеціально уповноваженими державними органами виконавчої влади у сфері зовнішньоекономічних відносин з приводу обчислення вартості товару, що переміщується через митний кордон України, та зумовлене рівнем захисту державних інтересів та національних товаровиробників [4, с. 8].

Варто врахувати, що О. Гребельник [4, 272] і С. Терещенко [6, 37] митну вартість розглядають як ціну, що реально сплачена або підлягає сплаті за товар у разі його продажу до країни-імпортера за виконання встановлених умов. При цьому, науковці виокремлюють такі важливі умови: перехід права власності на товар до імпортера; залежність виконання угоди тільки від якісних і кількісних характеристик товару; повна відсутність взаємозалежності імпортера та експортера.

Кожне подане визначення митної вартості товару має свої особливості, але особливо важливим є те, яке визначає митну вартість товару, як основу нарахування митних платежів. Саме такий підхід дозволяє трактувати митну вартість як елемент митно-тарифного регулювання, що використовується під час здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, які переміщуються через митний кордон країни [3, с. 57].

Відтак, митна вартість товарів виступає не тільки як показник, на підставі якого розраховується мито і митні платежі при переміщенні товарів через митний кордон держави, а ще й вартість товару, яка реально може бути визнаною у взаємовідносинах між імпортером і експортером товарів.

Відповідно до практики контролю за визначенням митної вартості, митна вартість нарівні з митом стає потужним інструментом митно-тарифного регулювання, за допомогою якого митні органи намагаються виконувати основну свою функцію – захист економічної безпеки, не встановлюючи, чи є взагалі шкода економіці від тих чи інших дешевих товарів [2, с. 108].

З цього приводу слушно зауважує Т. Тоцька, яка зазначає, що на відміну від інструментів митно-тарифного регулювання, митна вартість не є інструментом, і маніпулювання рівнем митної вартості суперечить її сутності та призначенню. Згідно з Митним кодексом України відомості про митну вартість товарів, які переміщуються через митний кордон України, використовуються для нарахування обов'язкових платежів, ведення митної статистики, а також у відповідних випадках для розрахунків у разі застосування штрафів, інших санкцій і стягнень, установлених законами України. Прямо забезпечувати захист національного виробника не входить до функцій митної вартості. Але опосередковано митна вартість виступає елементом механізму захисту національного товаровиробника через правильність нарахування податків [2, с. 109].

Підсумовуючи зазначимо, що наразі митна вартість товарів повинна бути об'єктом державного регулювання зі своєю власною системою методів та інструментів. Митна вартість є підґрунтям для правильного, ефективного і недискримінаційного застосування інструментів митно-тарифного регулювання.

Таким чином, з огляду на вищезазначене, сучасна наука і практика доводять, що важливим інструментом митного регулювання й ефективною складовою адміністрування мита та митних платежів є митна вартість товарів. Тому митні органи активно проводять організаційну роботу щодо збільшення бази оподаткування шляхом посилення контролю за її визначенням. Це обумовлює важливість правильного визначення митної вартості, оскільки її недооцінка призводить до ухилення від сплати податків суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності.

Список використаної літератури:

1. Митний кодекс України від 21.07.2021року. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
2. Тоцька Т.С. Концептуальний підхід до державного регулювання митної вартості в Україні. *Вісник Академії митної служби України. Серія: Державне управління*. 2010. № 2. С. 107-110.

3. Годованець О. Теоретичні положення та роль митної вартості в системі митного регулювання. *Світ фінансів*, №1. 2010. С. 55-61.
4. Войцещук А. Д. Фінансові оцінки та контроль митної вартості товарів. Автореф. дис. на здобуття наук. ст. канд. екон. наук: спец. 08.04.01 «Фінанси, грошовий обіг і кредит». Тернопіль, 2005. 20 с.
5. Гребельник О. П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. *Підручник*. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 696 с.
6. Терещенко С. Основи митного законодавства України: Питання теорії та практики зовнішньоекономічної діяльності. Навчальний посібник для студентів спеціальних навчальних закладів. К.: АТ «Август», 2001. 422 с.

Кулініч Максим,

студент групи МММ-21-1

Навчально-науковий інститут економіки,

оподаткування та митної справи

Науковий керівник: Сушкова Олена Євгенівна,

к.е.н., доцент, доцент кафедри митної справи

ОРГАНІЗАЦІЯ ПОСЕРЕДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МИТНОГО БРОКЕРА

Для виникнення відносин між Державною фіскальною службою України і власником товару необхідно не тільки перемістити товари через митний кордон, але й задекларувати їх. Декларування здійснюється шляхом заявки в установленій формі точних даних про мету переміщення товарів через митний кордон, інших даних, необхідних для митного оформлення.

Відповідно до статті 257 чинного Митного кодексу України, форма, порядок декларування, перелік даних, необхідних для цього, встановлюються фіскальним органом. Декларування може здійснюватися у письмовій, усній формі, шляхом передачі даних електронною поштою та ін. [6]. Товари декларуються фіскальному органу, в якому здійснюється митне оформлення

товарів. Одночасно декларуються і транспортні засоби, що їх перевозять. Як правило, кожна юридична особа акредитується на місцевій митниці (за місцем знаходження та юридичної реєстрації) [1, с.140].

Сутність посередницької діяльності митного брокера розкривається через визначення самого поняття митного брокера. Оскільки їх існує безліч визначень цього поняття, розкриємо визначення науковців що досліджували цю тему. Самойловська В.П зазначає що «митний брокер — юридична особа. Брокер здійснює декларування та оформлення вантажу на підставі договору з юридичною особою» [8, с.259]. Автор наголошує на юридичній природі взаємовідносин власника товару та брокера.

В.І. Данелюк визначає митного брокера, як «Суб'єкта підприємницької діяльності, що здійснює підприємницьку діяльність, що полягає в наданні посередником (представником) послуг суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності шляхом посередництва від імені, в інтересах, під контролем і за рахунок суб'єкта у сфері митних відносин» [3, с.44].

У Кіотській конвенції термін «митний брокер» визначається як «третя сторона», тобто будь-яка особа, що безпосередньо взаємодіє з митною службою в інтересах або від імені іншої особи з питань увезення, вивезення, перевезення або зберігання товарів. Використання митних брокерів для виконання митних формальностей, пов'язаних з декларуванням товарів, представленням документів, необхідних для митного контролю та митного оформлення є повністю законним рішенням [9].

Організацію діяльності митного брокера треба починати пояснювати з ролі митного брокера в митній діяльності. Дивлячись на значне зростання, останнім часом, об'ємів міжнародної торгівлі, що викликало підвищення тарифів і кількості укладених торгівельних угод, роль митного брокера значно зросла. Це можна пояснюється тим, що митне декларування та оформлення мають свої особливості, що потребує певних специфічних знань та вмінь [1, с.142].

Згідно зі статтею 416 чинного Митного кодексу України, митний брокер — це підприємство, що надає послуги з декларування товарів, транспортних

засобів комерційного призначення, які переміщуються через митний кордон України [6]. Митний брокер провадить митну брокерську діяльність у будь-якому митному органі України[6].

Діяльність митних брокерів взагалі і на території України зокрема, має важливе і суттєве значення при здійсненні процедури декларування і митного оформлення товарів. Дивлячись на швидкі зміни митного і податкового законодавства, нормативно-правових актів і положень нормативних документів, суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності, які здійснюють експортно-імпортні операції, не встигають орієнтуватися на ці зміни. Достатньо зазначити, що тільки ставки ввізного мита, наприклад, змінювалися в окремі роки щомісяця, а інколи і частіше.

Детальніше розглянемо організацію роботи митного брокера. Взаємовідносини митного брокера з особою, яку він представляє, визначаються договором доручення [7]. Ліцензування діяльності митного брокера здійснюється відповідно до Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» [1, с.141]. Кожен брокер, що отримує ліцензію заноситься в реєстр митних брокерів — це програмно інформаційний комплекс автоматизованої системи центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, призначений для накопичення, систематизації і зберігання відомостей про митних брокерів [5].

Повноваження митного брокера встановлюються контрактом, який укладається між зацікавленими особами. Митний брокер має право здійснювати свої функції з декларування товарів і транспортних засобів у будь-якому митному органі України [4, с.79].

Отже, виходячи з вище зазначеної інформації поняття митного брокера широке і даючи визначення митний брокер треба враховувати особливості послуг які він може надати, таким чином, найбільш повним визначенням поняття митного брокера є: «Митний брокер – це комерційна організація, діяльність якої полягає в представленні інтересів замовника в митниці, а також здійсненні операцій по митному оформленню товарів і транспортних засобів від власного імені, але за рахунок і за дорученням замовника. Відносини між

клієнтом і митним брокером будуються на договірній основі. Брокер виступає посередником між вантажовідправником, вантажоодержувачем і перевізником з одного боку, і державою в особі митних органів з іншою. За домовленістю митний брокер може також виконувати інші функції як те отримання дозвільних документів, експертних висновків, сертифікацію вантажу і навіть оплату митних платежів» [1, 139].

Зважаючи на публічно-правовий характер митно-брокерської діяльності, вимогою для її здійснення є ліцензія, що видається в порядку передбаченому для здійснення окремих видів господарських операцій. Вимога застосування ліцензування цього виду діяльності є дискусійною. Передусім, про митно-брокерську діяльність можна говорити як винятково про господарську діяльність з надання послуг, але з іншого боку це також діяльність, що сприяє реалізації завдань державної митної справи [7, с.225].

Згідно статті 11 Митного Кодексу України «Інформація, що стосується митної справи, отримана митними органами, може використовуватися ними виключно для митних цілей і не може розголошуватися без дозволу суб'єкта, осіб чи органу, що надав таку інформацію, зокрема, передаватися третім особам, у тому числі іншим органам державної влади, крім випадків, визначених цим Кодексом та іншими законами України» [6].

Визначивши поняття митного брокера та умов надання ліцензії для провадження господарської діяльності, доцільним є конкретне визначення операцій що надає митний брокер в своїй роботі.

Операції по митному оформленню, що виконуються брокером:

- декларування товарів, складання ГТД, і супутніх документів;
- надання митному органу необхідних документів і додаткових відомостей;
- пред'явлення декларованих товарів;
- оформлення сертифікату EURO 1;
- інші операції, необхідні для митного оформлення і контролю [2, с.39].

Таким чином, митний посередник спрощує для декларанта процес оформлення товару. Аналізуючи теоретичну інформацію про діяльність митного брокера, можна дійти висновку, що діяльність митного брокера

регламентується багатьма державними документами та правовими актами, на мою думку, є необхідність їх упорядкування, усунення дублювання і протиріч та об'єднати в єдиному комплексному правовому документі, покликаному чітко регламентувати всю сферу надання посередницьких послуг у митній галузі, в тому числі і митними брокерами та митними перевізниками.

Отже, сутність та організація посередницької діяльності митного брокера полягає у тому що :

- діяльності митного брокера митній сфері України в значній мірі підвищує якість і прискорює процедуру митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України;
- митний брокер здійснює захисту законних прав і інтересів фізичних і юридичних осіб;
- сприяє чіткому функціонуванню зовнішньоекономічної діяльності.

Удосконалення правової бази організація посередницької діяльності митного брокера, ретельне виявлення та впровадження досвіду зарубіжних країн дасть можливість виявити властиві такій діяльності організаційно-правові й управлінські помилки, що дозволить уникнути їх, спростити процедуру та значною мірою підвищити якість надання посередницьких послуг в митній сфері, удосконалити діяльність митних брокерів та митних перевізників в нашій державі.

Список використаної літератури

1. Білинець Д. А. Митний брокер як суб'єкт господарської діяльності у зоні митного контролю / Д. А. Білинець. // Митна справа. – 2015. – С. 139–143.
2. Бондаренко І. О. Організаційно-правові засади надання митних послуг / І. О. Бондаренко. // Фінанси підприємств. – 2015. – №15. – С. 36–42.
3. Адміністративно-правовий механізм контролю за посередницькою діяльністю в галузі митної справи/ В. І. Данелюк // Митна справа. - 2010. - N 6. - С. 43-49.
4. Коробкова О. М. Вдосконалення механізму регулювання митної брокерської діяльності в Україні / О. М. Коробкова. // Вісник НТУ «ХПІ». – 2014. – С. 79–84.

5. Коробкова О.М. Економічні аспекти діючої системи державного регулювання митної брокерської діяльності / Коробкова О.М. // Міжнародний науковий журнал «Інтер наука». – [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.inter-nauka.com/>

6. Митний кодекс України від 13.03.12 №4495-VI. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

7. Міністерство юстиції України л и с т 11.08.2009 N 9429-0-33 09-20 – Режим доступу: <https://www.zakon.informativ.info/index.php/component/lica/?href=0&view=text&base=1&id=506805&meu=635184>

8. Мостовий А. Особливості реалізації правового статусу митного брокера в Україні / А. Мостовий. // Вісник Львівського університету. Серія юридична.. – 2014. – №60. – С. 202–211. Митний кодекс України від 13.03.12 №4495-VI. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

9. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур vsl 05.03.2011 – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_643

10. Самойловська В.П. Економічна сутність митного посередництва. /В.П. Самойловська // Інноваційна економіка. – 2015. – №4. – С. 259–264.

Соколов Микита Сергійович,

Студент групи МММ-20-1

Навчально-науковий інститут економіки,

оподаткування та митної справи

Науковий керівник: **Гребельник Олександр Петрович**

завідувач кафедри митної справи УДФСУ, д.е.н., професор

ХАРАКТЕРИСТИКА МИТНОЇ ВАРТОСТІ ТА ЇЇ РОЛЬ У СИСТЕМІ МИТНО-ТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Вступ України до Світової організації торгівлі, її приєднання до Генеральної угоди з тарифів і торгівлі, та, як наслідок, активні інтеграційні

процеси призводять до зростання значення заходів митно-тарифного регулювання національної політики

Митна вартість це одна з головних категорій тарифного регулювання, за допомогою якої може відбутися прискорення або сповільнення лібералізації торгівлі, зростання економічного та соціального добробуту країни. Функціональне призначення митної вартості товарів - це підґрунтя, на якому розраховуються більшість платежів, що здійснюються на митниці - митний тариф, митні збори, акцизний збір та податок на додану вартість.

Метою цього дослідження є розгляд сучасних підходів до тлумачення поняття терміну «характеристика митної вартості».

Митна вартість, з огляду на систему оподаткування, має визначатись як вартість товару, що використовується з метою митного обкладення, тобто слугує вихідною розрахунковою базою для нарахування адвалерних митних платежів. Крім цього митна вартість є основою для ведення митної статистики, а також у відповідних випадках для розрахунків у разі застосування штрафів, інших санкцій та стягнень, встановлених законодавством України.

Оскільки об'єкт митного оподаткування є вартісною категорією, то митну вартість можна трактувати як суму витрат, понесених з даного товару імпортером до обумовленого пункту на митному кордоні незалежно від того, як фактично розподіляються витрати за контрактом. Тобто митна вартість при імпорті розраховується на основі реальних сум витрат при ввезенні товару. Проте, необхідно відзначити, що у сучасній економічній літературі немає єдиного тлумачення поняття терміну «характеристика митної вартості». Зокрема, можна виділити такі підходи до визначення даної дефініції:

1. Митна вартість відноситься до вартісних категорій, оскільки об'єкт митного оподаткування є вартісною категорією, то і митну вартість можна трактувати як загальну суму витрат, понесених з даного товару імпортером до обумовленого пункту на митному кордоні незалежно від того, як фактично розподіляються витрати за контрактом. Тобто митна вартість при імпорті розраховується на основі реальних сум витрат при ввезенні товару.

2. Митна вартість в силу свого призначення є категорією фінансовою, оскільки є базою для оподаткування і відповідно справляння платежів податкового характеру до державного бюджету. На сьогодні сума платежів, які сплачуються до державного бюджету з урахуванням митної вартості, становлять більше 10% у загальній сумі доходів держави.

3. Митну вартість розглядають як інструмент державного регулювання зовнішньоекономічної та зовнішньоторговельної політики. Саме через встановлення відповідної митної вартості держава може запроваджувати протекціоністську політику і здійснювати захист власних товаровиробників.

Стосовно першого напрямку, як вже зазначалось, в основі формування митної вартості лежить фактурна вартість, тобто сума, яка фактично виплачена або підлягає виплаті за товар, або має компенсуватися зустрічними поставками і фіксується у рахунку-фактурі, що подається до оплати. Величина фактурної вартості та склад витрат, що її формують, визначаються умовами зовнішньоекономічного контракту. Різниця між митною та фактурною вартістю полягає, передусім, у різній функціональній значущості. Якщо митна вартість є основою для системи митного оподаткування, то фактурна вартість є основою системи валютного контролю, а також базою для розрахунку митної вартості. Тому митна вартість розраховується у національних грошових одиницях, а фактурна – у вільноконвертованій валюті, яка зазначається у рахунку-фактурі.

Щодо другого напрямку, то зважаючи на роль, яку відіграють митні платежі у структурі державних доходів, нам представляється дуже важливим, запровадження адекватного механізму формування і обчислення митної вартості. З цього погляду доцільно буде зауважити, що окрім фіскальних функцій, митна вартість прямо або опосередковано використовується і для інших митних цілей, таких, як ведення митної статистики, перевірка обґрунтованості ціни товару при бартерних угодах, контроль за еквівалентністю зустрічних товарних операцій, валютний контроль при здійсненні експортно-імпортних операцій, контроль за дотриманням установлених вартісних квот, стягнення штрафів та застосування інших санкцій за порушення митних правил, передбачених законодавчими актами України.

Що стосується третього напрямку, то наявність ефективного механізму визначення і контролю митної вартості має сприяти вирішенню завдань побудови ринкової економіки через створення рівних конкурентних умов для економічних суб'єктів, оскільки усі учасники зовнішньоекономічної діяльності діють у рівних умовах з огляду на правила розрахунку встановленого законом мита і податків при ввезенні чи вивезенні товарів.

Таким чином, сутність митної вартості проявляється у функціях, які вона виконує. Функції митної вартості відтворюють форми її прояву та її суспільне призначення, а також роль, яку відіграє митна вартість в економіці.

Враховуючи еволюційний, історичний та економічний характер митної вартості можна визначити такі її функції і уточнити їх зміст:

- фінансова: митна вартість є основою для нарахування митних платежів;
- контролююча: як основа для застосування санкцій за порушення митних правил;
- регулююча: як підстава для регулювання імпортно-експортних операцій, а отже торговельного та платіжного балансу країни;
- статистична: митна вартість товарів виступає інформаційною базою, а відтак основою для визначення величини вартості.

Таким чином, інститут митної вартості відіграє одну з найголовніших ролей в системі тарифних заходів регулювання митної політики, оскільки від правильності її визначення залежить обсяг податків і зборів, що підлягають стягненню, якість реалізації фінансової функції митних органів, рівень захищеності національного товаровиробника, зміцнення економічної безпеки держави в цілому. А відтак, за усіх функціональних проявів, основним призначенням митної вартості залишається її застосування як бази для нарахування митних платежів в Україні.

Список використаної літератури:

1. Андрійчук В.Г. Розвиток зовнішньої торгівлі України та її економічна безпека: навч. посіб. / Андрійчук В.Г., Власюк О.С., Мокій А.І., Тітаренко В.П.
2. Білецький А.А. Фінансовий та регулюючий потенціал функціонування митної служби України в умовах відкритої економіки : автореф. дис. на

здобуття наук. ступеня канд. економ. наук : спец. 08.00.08 "Гроші, фінанси і кредит" / А.А. Білецький. – Ірпінь, 2010. – 22 с.

3. Большой экономический словарь / [под ред. А. Н. Азрилияна]. – М. : Ин-т нов. экономики, 2002. – 1280 с.

4. Бураковський І. Теорія міжнародної торгівлі / І. Бураковський. – К.: Основи, 2001. – 241 с.

Степанова Дарина Олегівна,

Студентка групи ОББ-19-3

Навчально-науковий інститут обліку,

аналізу та аудиту

Науковий керівник: **Гребельник Олександр Петрович,**

д.е.н., професор, завідувач кафедри митної справи

АНАЛІЗ ФІСКАЛЬНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ

У сучасних умовах податкова політика держави являється основою фіскальної політики. Наприклад, без оподаткування жодна країна не зможе сформувати свій державний бюджет, тому податок вважається одним із підґрунтя життєдіяльності тої чи іншої країни.

При оподаткуванні у різних країнах світу виокремлюють велику кількість податків, одним із найвідоміших серед усіх є податок на додану вартість (ПДВ). «Податок на додану вартість – це непрямий податок, який нараховується та сплачується відповідно до норм Податкового кодексу України» [2]. Тобто, він входить до ціни товару, роботи чи послуг і відповідно оплачується покупцем, проте його облік і перерахування до держбюджету здійснюється продавцем або податковим агентом.

Проблемі щодо визначення ефективності ПДВ наділена належна увага. Фіскальну ефективність податку на додану вартість досліджували такі

дослідники: Крисоватий А. І., Лисенко В. В., Мельник В. М., Паянок Т. М., Слатнівська М. О., Федун Л. М..

Якщо не буде відповідності між фінансовими потребами країни та податковим надходженням до бюджетів, у такому випадку відбудеться загострення проблеми щодо ефективності адміністрування ПДВ. Задля її вирішення потрібно знайти резерви, з-за допомогою яких країна збільшить надходження цього податку. Це зумовлюється тим, що брак фінансових ресурсів позначиться на негативному рівні добробуту життя громадян, що в майбутньому може призвести до кризового становища.

Одним із найважливіших фінансових інструментів, що регулює розвиток національної економіки вважається податок. Податок на додану вартість відіграє чи не основну роль в системі фінансових операцій багатьох країн світу.

Варто відмітити, що значну частину коштів з ПДВ сплачується до бюджету держави саме з імпорتنих товарів. Аналізуючи дані (табл. 1), можемо спостерігати що протягом 2017 – 2018 року дохід зростав не значними темпами, проте у 2019 він став знижуватися (до 2,3%) і до 2020 року – значно впав, на 3,56%. Це пов'язано із рядом факторів, зокрема з пандемією, яка розпочалася у 2019 році. Так як кордони були закриті, не було такого значного імпортування товарів. Проте, у 2021 році можемо спостерігати за позитивною динамікою. Дохід зріс на 3,1 % у порівнянні із 2020 роком.

Причиною зростання податкових надходжень у 2017 – 2018 роках стало зростання офіційного обміну курсу гривні до іноземних валют.

Таблиця 1

Податок на додану вартість з імпорتنих товарів, як дохід державного бюджету України протягом 2017 – 2021 року

Роки	Дохід (млн. грн.)	Відсоток доходу (%)
2017	250530,2	31.58
2018	295377,3	31.83
2019	289760,4	29.03
2020	274113,5	25.47
2021	264151,3	28.57

Сформовано автором на основі джерела [3].

Отже, можемо бачити, що протягом досліджуваного періоду найвищим дохід був у 2018 році, який становив 295377,3 млн, грн., а найнижчий – у 2020 році і він складав 274113,5 млн. грн..

У країнах ЄС встановленні мінімальний рівень податкової ставки, який становить не менше 15% і пониження не менше 5%. Якщо ж порівнювати з Україною, то у нас ставки більш консервативні. Вони становлять – 20%, 7% та 0%. Дані ставки відповідають вимогам, які встановлені ЄС, хоча вони і не мають широкої диференціації.

Також досліджуються чинники у фінансовій сфері, що мають вплив на фіскальну ефективність ПДВ:

- Зміна структури податку;
- Податковий борг;
- Пільги в оподаткуванні;
- Бюджетне відшкодування тощо.

На надходження ПДВ від імпорту товарів дуже впливає, що в країні недостатньо бореться з контрабандними товарами, що у свою чергу призводить українську економіку до втрати коштів щороку. Україна найбільший продаж товарів здійснює з країнами-сусідами: Угорщиною, Румунією, Польщею, Словаччиною та Білоруссю.

Проте, слід зазначити, що негативним явищем для нашої держави є відсутність росту щодо власного виробництва, немає зростання обсягу товарів, яке завозилося б до України. Це пояснюється тим, що фінансові ресурси, які спрямовані за кордон, не дають розвиватися власному виробництву, що у свою чергу призводить до неотримання нових робочих місць для населення.

Отже, проаналізувавши податок на додану вартість при здійсненні імпорту товарі, можемо бачити, що податок протягом останніх років падав, проте у 2021 році ситуація покращилася. Також Україні слід боротися з контрабандою, задля покращення розвитку держави та збагачення робочих місць для населення.

Список використаної літератури:

1. Гребельник О. П. Митна справа. 4-те вид. оновл. та доповн. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 472 с.

2. Офіційний сайт ВРУ. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n4379>. (Дата звернення 27.10.2021р.)
3. Офіційний сайт Міністерства Фінансів України. Доходи держбюджету України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income/2021/>. (Дата звернення 27.10.2021р.)
4. Слатнівська М. О. Аналіз фіскальної ефективності та регулюючої ролі податку на додану вартість. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2018/1_06_uk/29.pdf. (Дата звернення 27.10.2021 р.)

Черепок Анастасія Володимирівна,

Студентка групи МСБ-18-1,

Навчально-науковий інститут економіки,

оподаткування та митної справи

Науковий керівник: Юр'єва Поліна Борисівна,

доцент, професор кафедри міжнародної економіки

ОСОБЛИВОСТІ МИТНОГО ОПОДАТКУВАННЯ У ГАЛУЗІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Агросектор на сьогодні є однією з провідних галузей виробництва в Україні. Зовнішньоекономічна діяльність сільського господарства в Україні залишається надзвичайно важливим напрямом розвитку економіки нашої країни. Агробізнес з кожним роком збільшує частку експорту, тим самим Україна залишається одним з найбільших експортером зерна у світі. У зв'язку з цим відбуваються постійні збільшення митних платежів до державного бюджету. Саме тому тема митного оподаткування сільського господарства є досить актуальною в наш час.

Метою цієї публікації є дослідження митного податкового навантаження на суб'єктів ЗЕД у сільськогосподарській галузі виробництва та пошук шляхів його оптимізації.

Питанням митного оподаткування, в тому числі і товарів сільського

виробництва, присвячено чимало праць вітчизняних науковців, серед яких доцільно виділити: Пашко П.В., Гребельник О.П., Дубик В.Я., Салюк Л.О., Кузьмін О.Є., Зінчук Т.О., Архірейська Н.В., та інші.

На нашу думку, для країни з ринковою економікою дуже важливим є вдосконалення системи митного оподаткування. Митне оподаткування слід розглядати як напрям фінансової діяльності держави, що здійснюється митними органами України, що включає справляння митних платежів (у тому числі їх примусове стягнення) і контроль за правильністю обчислення і своєчасністю їх сплати з метою поповнення доходної частини державного бюджету України.

Галузь сільського господарства в Україні на сьогодні є рушійною силою в економіці країни. «Україну історично називають житницею Європи, оскільки тут зосереджено близько 25% світових чорноземних ґрунтів, відомих високим рівнем родючості» [5]. В Україні сільськогосподарська галузь впродовж останніх трьох років займає лідируючі позиції у світовому експорті даного виду продукції і має на меті збільшувати частку експорту продукції сільського господарства на світовому ринку.

Під час перетину сільськогосподарської продукції через митний кордон України сплачуються такі види митних платежів, як мито, ПДВ, акцизний податок (для груп 22 (підгрупи 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208) і групи 24). Зауважимо, що при ввезенні сільськогосподарських товарів не дозволяються відстрочення щодо сплати мита та ПДВ, а також звільнення від сплати ввізного мита фізичних або юридичних осіб, які мають пільги зі сплати ввізного мита [6].

Ставки мита для сільськогосподарської продукції визначаються Митним тарифом України [4] і знаходяться в межах від 0% до 20%. Сезонні ввізні (імпортні) мита запроваджуються щорічно у подвійному розмірі до розміру пільгових ставок ввізного (імпортного) мита на сільськогосподарську продукцію груп УКТ ЗЕД [3].

Важливо зазначити, що згідно Закону України «Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції» [3], запроваджено лише

сезонне ввізне мито, при цьому в законодавчих актах Верховної Ради України не йдеться про сезонне вивізне мито [1]. Саме тому, на нашу думку, для подальшого розвитку експорту продукції сільського господарства варто внести зміни до чинного законодавства таким чином, щоб була реальна можливість застосування сезонного вивізного мита, наприклад шляхом встановлення меншої пільгової ставки як умови для застосування даного виду мита.

Ставки ПДВ на операції з імпорту та постачання сільськогосподарської продукції з 25 лютого 2021 року знизилися з 20% до 14% на окремі групи товарів згідно УКТ ЗЕД. Проте, вже з 1 серпня 2021 року відновили застосування ставки ПДВ 20% на окремі види сільськогосподарської продукції. Мова йде про продукцію, яка класифікується за такими кодами згідно з УКТ ЗЕД: 0102 (велика рогата худоба, жива); 0103 (свині, живі), 0104 10 (вівці живі), 0401 (в частині молока незбираного), 1002 (жито), 1004 (овес), 1204 00 (насіння льону, подрібнене або неподрібнене), 1207 (насіння та плоди інших олійних культур, подрібнені або неподрібнені), 1212 91 (цукрові буряки).

Враховуючи той факт, що велика частка експорту належить саме галузі сільського господарства, політика держави має бути спрямована саме на розвиток та підтримку даної галузі. В Україні 24 вересня 2021 року ВРУ прийняла законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання діяльності фермерських господарств» [2], в якому запропоновано зменшити ставки ПДВ (до 14%) на певні види товарів, надання фінансової підтримки з боку держави фермерським господарствам, тощо.

Таким чином, можна зробити висновок про те, що в Україні митне оподаткування зовнішньоекономічної діяльності у галузі сільського господарства спрямовано здебільшого на регулювання імпорту товарів. Проте, важливою сферою зовнішньоекономічної діяльності нашої країни є експорт продукції даної галузі, саме тому митну політику держави варто зосередити на цьому питанні.

Список використаної літератури

1. [Батанова Л.О., Кухарук І.О. Проблемні аспекти застосування мита в Україні. LEXPORTUS № 2 \(10\). 2018. С. 158-168;](#)

2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання діяльності фермерських господарств : Закон України від 24.09.2021 № 1788-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1788-20#Text>;
3. Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції : Закон України від 17.07.1997 № 468/97-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/468/97-%D0%B2%D1%80>;
4. Про Митний тариф тариф України : Закон України від 04.06.2020 № 674-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/674-20#Text>;
5. Сільське господарство в Україні. URL: <https://dlf.ua/ua/silске-gospodarstvo-v-ukrayini/>;
6. Тихомирова Д.В. Митно-податкове регулювання ринку сільськогосподарської продукції. *Зовнішньоекономічна діяльність: податки, митне регулювання та інституційні зміни* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 30 лист. 2018 р. С. 143-147.

Ющишен Юрій Юрійович,

Студент групи ПБМБ-19-1

Факультет підготовки, перепідготовки та підвищення
кваліфікації працівників податкової міліції

Науковий керівник: **Борса Вадим Вікторович,**

старший викладач кафедри митної справи

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ РЕЖИМУ ДОДАТКОВОГО ІМПОРТНОГО ЗБОРУ

Використання режиму додаткового імпортного збору (тарифу) неоднозначно оцінюється у літературі та у практиці діяльності митних органів. Застосування заходів додаткового імпортного збору передбачає законодавче упровадження особливостей, які не застосовуються при інших митних режимах, зокрема, особливий порядок застосування, впровадження певних

пільг, звільнення від сплати певних мит тощо. Використання режиму додаткового імпортного збору за певних умов може призвести до зниження витрат на проведення обліку та звітності, до стимулювання фінансових можливостей та до додаткових джерел надходження митних коштів. З іншої сторони, норми чинного законодавства України щодо застосування додаткового імпортного збору не є досконалыми, потребують корекції з урахуванням нинішніх умов розвитку митної справи.

Питанням використання режиму додаткових імпортних зборів (тарифів) присвятили свої праці такі дослідники як О.Гребельник [3, с. 118], Т. Мельник [2, с. 5–12], Т. Рева та М. Кузьміна [5, с. 96–103] та інші. Проте все ще наявні проблеми, які виникають при впровадженні, застосуванні та використанні додаткового імпортного збору.

Згідно з п. 2 частини «Застосування заходів» «ГАТТ-1994» члени Світової організації торгівлі (СОТ) підтверджують свої зобов'язання надавати перевагу таким заходам, які справляють найменш руйнівний вплив на торгівлю. При цьому вважається, що такі заходи включають додаткові імпортні збори (а також і деякі інші). Тобто, за нормами «ГАТТ-1994» додаткові імпортні збори є саме такими, які справляють на торгівлю найменш руйнівний вплив.

У ст.ст. 48, 271, 275 Митного кодексу України (МК України) додатковий імпортний збір віднесено до особливих видів мита (поряд із такими як спеціальне, антидемпінгове та компенсаційне види мита). Відповідно до ст. 275 МК України додатковий імпортний збір установлюється спеціальним законом відповідно до ст. XII «ГАТТ-1994» та Домовленості про положення ГАТТ-1994 щодо платіжного балансу у певних випадках, зокрема, при значному погіршенні стану платіжного балансу, істотному скороченню золотовалютних резервів, досягнення золотовалютними резервами мінімального розміру [4].

У свій час додатковий імпортний збір в Україні був запроваджений Законом України, прийнятим Верховною Радою України 28 грудня 2014 року, та який врегульовував засади стабілізації платіжних балансів відповідно до ст. XII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 року («ГАТТ-1994») [1]. Цей Закон не діє з 1 січня 2016 року. Вказаний Закон запровадив додатковий

імпортний через різке погіршення платіжного балансу, тому збір стягувався із всього імпорту, крім критичного.

Отже, наразі додатковий імпортний збір в Україні не застосовується. Проте до переваг використання додаткового імпортного збору на сьогоднішньому етапі розвитку митної справи можна віднести доволі вагому структурні зміни у ВВП щодо збільшення питомої ваги малого підприємництва за рахунок стимулювання діючих об'єктів імпоротної діяльності, створення нових об'єктів, розширення кола платників додаткового імпортного збору, розвиток митної конкуренції, вивільнення значної частини митних операцій з тіньової сфери та інші.

З іншої сторони, запровадження та подальше використання додаткового імпортного збору як спеціального митного режиму має низку недоліків, зокрема, потенційне викривлення розподілу ресурсів, негативний вплив на ціноутворення, створення переваг для певних видів імпорту, нерівномірний розподіл митних тягарів та інші.

Як висновок зазначимо, що, незважаючи на вказані недоліки, використання додаткового імпортного збору може стати економічно доцільним для України саме на сьогодні. Тому варто розробити та прийняти спеціальний Закон України «Про порядок застосування додаткового імпортного збору». При цьому його норми повинні суворо відповідати ГАТТ-1994, а також іншим міжнародним стандартам, для зменшення негативних наслідків впровадження додаткового імпортного збору, а також для недопущення недобросовісної конкуренції у митній сфері.

Список використаної літератури:

1. Генеральна угода з тарифів і торгівлі 1994 року: Прийнята Світовою організацією торгівлі 15 квітня 1994 року. *Офіційний вісник України*. 2010. № 84. Ст. 2989.
2. Мельник Т. Тарифне регулювання у контексті членства України у СОТ. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2009. № 2. С. 5–12.

3. Митна енциклопедія: У 2-х тт. / редкол.: І. Г. Бережнюк (відп. ред.) та ін. Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2013. Том 2. 536 с.
4. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 44-45, 46-47, 48. Ст. 552.
5. Рева Т. М., Кузьміна М. С. Вплив митно-тарифного регулювання імпорту на регіональні товарні ринки. *Вісник Академії митної служби України. Серія «Економіка»*. 2009. № 2. С. 96–103.

СЕКЦІЯ 5

РОЗВИТОК ПОСТ-МИТНОГО АУДИТУ ЯК ІНСТРУМЕНТУ РЕАЛІЗАЦІЇ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

Бабій Дмитро Русланович,

Студент групи МММз-20-1

Навчально-науковий інститут економіки,

оподаткування та митної справи

Науковий керівник: **Сушкова Олена Євгеніївна,**

к.е.н., доцент, доцент кафедри митної справи УДФСУ

ОРГАНІЗАЦІЯ ДОКУМЕНТАЛЬНИХ ПЕРЕВІРОК ЯК ФОРМИ МИТНОГО КОНТРОЛЮ

Документальні перевірки є важливими в процесі здійснення контролюючими органами відповідної діяльності, направленої на суб'єктів господарювання. Митний контроль відіграє важливу роль у формуванні митної системи країни. Митна система є своєрідним індикатором, що відображає процес становлення держави, суперечливі і специфічні умови формування її фінансової сфери, рівень розвитку національної економіки, зовнішньої і внутрішньої політики, саме тому дана тематика є актуальною і важливою на даному етапі розвитку.

Питанню дослідження митного контролю в частині здійснення документальних перевірок присвячені праці вітчизняних вчених, серед яких: Б.М. Кормича, С.І. Пахомова, К.К. Сандровського, М.Г. Шульги, В. Бурцева, В. Жукова, та ін.

Основною метою: дослідити теоретичні та практичні аспекти здійснення документальних перевірок як форми митного контролю.

Згідно статті 345 Митного Кодексу України митні органи мають право здійснювати митний контроль шляхом проведення документальних виїзних (планових або позапланових) та документальних невиїзних перевірок дотримання законодавства України з питань митної справи щодо:

- правильності визначення бази оподаткування, своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів;
- обґрунтованості та законності надання (отримання) пільг і звільнення від оподаткування;
- правильності класифікації згідно з УКТ ЗЕД товарів, щодо яких проведено митне оформлення;
- відповідності фактичного використання переміщених через митний кордон України товарів заявленій меті такого переміщення та/або відповідності фінансових і бухгалтерських документів, звітів, договорів (контрактів), калькуляцій, інших документів підприємства, що перевіряється, інформації, зазначеній у митній декларації, декларації митної вартості, за якими проведено митне оформлення товарів у відповідному митному режимі;
- законності переміщення товарів через митний кордон України, у тому числі ввезення товарів на територію вільної митної зони або їх вивезення з цієї території» [1].

Право на проведення документальної планової перевірки підприємства надається лише за умови, що керівнику цього підприємства або уповноваженій ним особі не пізніше ніж за 10 календарних днів до дня проведення зазначеної перевірки вручено під розписку або надіслано рекомендованим листом з повідомленням про вручення копію наказу про проведення документальної планової перевірки та письмове повідомлення із зазначенням дати початку проведення такої перевірки.

Однією з важливих і, водночас, складних проблем в сучасних умовах розвитку економіки України залишається питання удосконалення організації податкового контролю, основою якого є контрольньо-перевірочна робота.

Для досягнення цілей, щодо забезпечення реалізації прав та законних інтересів громадян і суб'єктів господарювання, митним органам потрібно розв'язати завдання, пов'язані з організацією та здійсненням митних процедур, їх уніфікацією і вдосконаленням з урахуванням пріоритетів розвитку держави загалом.[2]

Митним органам належить ключове місце в системі суб'єктів реалізації митної політики, оскільки саме їм належить провідна роль у механізмі державного управління митно-правовою сферою.

Головне призначення регулятивної діяльності митних органів в частині перевіркової роботи, полягає у створенні сприятливих умов для безперешкодної реалізації громадянами і суб'єктами господарювання своїх прав, забезпечення правовими гарантіями здійснення ними своїх прав та виконання обов'язків.

Основними завданнями відповідних перевірок є збирання повної інформації про суб'єктів господарювання на принципах чесності, повноти і достовірності. Поряд з цим, митні органи повинні виконувати покладені на них завдання, щодо правильності сплати відповідних платежів і аналізувати відповідні показники контрагентів, з подальшими висновками за результатами перевірки.

Результати перевірок оформлюються у формі акта або довідки, які підписуються посадовими особами митного органу та керівником підприємства, що перевірялося, або уповноваженою ним особою. У разі встановлення під час перевірки порушень складається акт. Якщо такі порушення відсутні, складається довідка. За результатами зустрічної звірки складається довідка

Підприємства зобов'язані забезпечувати збереження митних декларацій, документів, фінансово-господарських, бухгалтерських та інших документів, необхідних для проведення документальних перевірок дотримання вимог законодавства України з питань митної справи.

План-графік документальних перевірок Держмитслужби України доводить до митниць уповноважений структурний підрозділ Держмитслужби України, до функціональних повноважень якого належать організація та проведення документальних перевірок дотримання вимог законодавства з питань митної справи [3].

Підставами для включення до плану-графіка документальних перевірок Держмитслужби за результатами аналізу зовнішньоекономічних операцій підприємств із застосуванням системи управління ризиками є:

- оформлення митних декларацій із звільненням від сплати митних платежів та використанням пільг;
- оформлення митних декларацій із розстроченням сплати митних платежів;
- митне оформлення товарів із ризиком неправильної класифікації згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності (далі - УКТ ЗЕД), що впливає на надходження митних платежів до бюджету;
- митне оформлення товарів із ризиком недекларування або недостовірного декларування складових митної вартості товарів;
- митне оформлення товарів з ризиком декларування їх митної вартості нижчої, ніж вартість ідентичних або подібних (аналогічних) товарів;
- митне оформлення товарів за кодами згідно з УКТ ЗЕД, що передбачають їх цільове використання;
- наявність інформації, отриманої у передбаченому законодавством порядку, що може свідчити про можливе порушення законодавства з питань митної справи України та/або про можливе застосування схем мінімізації сплати митних платежів;
- наявність порушень законодавства з питань митної справи України, встановлених за результатами попередніх документальних перевірок, пост-митного контролю.[3]

У результаті вжитих заходів упродовж 2021 року митними органами виявлено 14 147 порушень митних правил на суму 2,56 млрд грн (вартісний показник на 15 % більше, ніж показник 2020 року).

Реально вилучено предметів порушення митних правил на суму 970 млн грн, що порівняно з 2020 роком більше майже на 48 %. Зокрема, вилучено:

- промислових товарів на суму 663 млн грн (на 62,5 % більше, ніж у 2020 році);
- продовольчих товарів на суму 135 млн грн;
- валюти на суму 87,3 млн грн (вдвічі більше, ніж у 2020 році);
- транспортних засобів на суму 83 млн грн (на 59 % більше, ніж у 2020 році).

Відсоток справ, заведених у зв'язку з незаконним переміщенням товарів, а також у зв'язку з ухиленням від сплати митних платежів (правопорушення, передбачені статтями 472, 482, 483, 485 Митного кодексу України), становить 36 % від загальної кількості справ (у 2020 році цей показник становив 20 % від загальної кількості складених протоколів).

За результатами розгляду справ судами накладено стягнень (конфіскація товарів та штрафи) на суму майже 1,21 млрд грн, що на 34 % більше за показник 2020 року [2].

Наказом Держмитслужби України від 22.09.2020 № 402 доведено до митних органів методологічні рекомендації щодо порядку організації взаємодії між структурними підрозділами митних органів та митними органами під час організації, проведення та реалізації матеріалів документальних перевірок дотримання вимог законодавства України з питань митної справи.

Практика митного регулювання в багатьох зарубіжних країнах демонструє послідовний підхід до єдиного законодавчого регулювання митних питань. Так, сучасне національне митне законодавство також формується за принципами міжнародного митного права. Більшість країн світу давно усвідомили, що розвиток взаємної торгівлі благо для всіх, а єдині стандарти митного регулювання міжнародної торгівлі – це необхідність.

Прискорення євроінтеграційних процесів в Україні, збільшення торгівлі з європейськими країнами зумовлює постійний пошук шляхів для більш ефективного здійснення митної справи в Україні, а також підвищення рівня національної та зовнішньоекономічної безпеки країни. [4]

Формування ефективної системи митного контролю значною мірою сприятиме виконанню митними органами своїх завдань і функцій: контролю за дотриманням законодавства України з питань митної справи, захисту економічних інтересів України. [5]

Основними факторами покращення митного контролю в частині перевіркової роботи, має стати:

- відхід від домінування фіскальної складової митного регулювання;

- оперативне вирішення проблем нормативно-правового забезпечення даного напрямку митної діяльності;
- удосконалення роботи органів, уповноважених на реалізацію державної податкової та митної політики.

Таким чином, узагальнюючи вище викладене процес здійснення документальних перевірок є складним і відповідальним процесом, який допомагає державі виявити порушення в зазначеній сфері, таким чином мінімізувавши ризики втрати бюджетних коштів, саме тому постійне покращення процесу здійснення перевірок є надзвичайно важливим і необхідним.

Список використаної літератури

1. Митний кодекс України №4495-VI від 13.03.2012р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
2. Формування системи митного аудиту в Україні: монографія за заг. ред. О.М.Вакульчик. – Хмельницький : ПП Мельник А.А., 2014. – 208 с. – (Митна справа в Україні. Том 25).
3. Офіційний сайт Державної митної служби України/Електронний ресурс/Режим доступу: <https://customs.gov.ua>
4. Вакульчик О. М. Використання досвіду ЄС в побудові системи законодавчого та методичного забезпечення митного постаудиту в Україні / О. М. Вакульчик, Т. С. Єдинак О. О. Книшек // Вісник Академії митної служби України. Серія: «Економіка». – 2013. – № 2 (50). – С. 11–23.
5. Єдинак Т. С. Проблеми визначення ефективності митного постаудиту // Формування системи митного аудиту України: матеріали науково-практичного семінару. – Хмельницький: Державний науково-дослідний інститут митної справи, 2017. – С. 12–14.

Бену Аліна В'ячеславівна,

Студентка групи ОПБ-19-1

Навчально-науковий інститут економіки,

оподаткування та митної справи

Науковий керівник: **Гребельник Олександр Петрович**

д.е.н., професор, завідувач кафедри

митної справи

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ПОСТ-МИТНОГО АУДИТУ В УКРАЇНІ

Пост–митний аудит займає вагоме місце при застосуванні системи управління ризиками в митній справі та слугує основним елементом подальшого підвищення ефективності діяльності митних органів. Саме розробка ефективної служби пост митного контролю та аудиту на сьогоднішній день дає дозвіл митній службі реалізовувати покладені на неї завдання: виконання та контроль за додержанням законодавства України з питань митної справи, захист економічних інтересів України, здійснення митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, вдосконалення форм і методів їх здійснення тощо.

Питання проведення пост-митного аудиту, зокрема особливості здійснення перевірок митної вартості товарів після їх митного оформлення досліджували І.Г. Бережнюк, Л.О. Батанова, О.М. Вакульчик, О.А. Гончарук, О.О. Кнішек, П.В. Пашко, Л.М. Пісьмаченко та інші. Вчені наголошували на необхідності спрощення митних процедур, аналізують законодавче забезпечення митного аудиту, висвітлюють проблемні питання, проте оминають увагою судову практику щодо оскарження суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності дій ДФС з проведення документальних перевірок та результатів таких перевірок, яку необхідно враховувати при розробленні рекомендацій та пропозицій із удосконалення процедур митного контролю після випуску товарів у вільний обіг [2, с.162].

Пост-митний аудит являє собою один з найбільш пріоритетних напрямків підвищення ефективності процедур митного контролю є впровадження та розвиток.

Становлення та розвиток митного контролю в Україні впродовж останніх років проходило в умовах нестабільності митного законодавства, недостатнього рівня податкової культури і негативного відношення платників податків до митної системи. Погіршення податкової дисципліни платників податків, зниження показників стягнутих податків і зборів до бюджету, зростання кількості правопорушень у сфері оподаткування – це сприяє нестабільності системи оподаткування [3, с.15].

Також пост-митний контроль дозволяє спрощувати процедури торгівлі, зберігаючи баланс між такими спрощеннями та ефективним митним контролем.

Інструментом реалізації форми митного контролю на основі пост-митного аудиту є документальна перевірка. Організація та проведення документальних перевірок в частині здійснення податкового контролю в Україні, з одного боку, мають напрацьований механізм і регламент, з іншого боку, здійснення контролю ведеться на вимогу законодавства, яке постійно змінюється, що не сприяє чіткому виконанню перевірок [4, с.73].

Пост-митний аудит займає важливе місце при застосуванні системи управління ризиками та є головним елементом подальшого підвищення ефективності діяльності митних органів. Він приводить до контролю товарів після їх випуску у вільному використанні у формі документальної перевірки, яка проводиться підрозділами контрольно-перевірочної роботи митниці.

Для розвитку та ефективного використання пост-митного аудиту в Україні потрібно вирішувати деякі питання, які заважають чіткому та узгодженому його виконанню.

По-перше, постає проблема співпраці суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та митних органів. Стягування митних платежів, контроль правильності їх обчислення, своєчасності та повноти їх сплати є однією із найважливіших функцій митних органів, не менш важливими є і інші функції: створення сприятливих умов для полегшення торгівлі, сприяння транзиту,

запобігання та протидія контрабанді, боротьба з порушеннями митних правил та ін..

По-друге, слід зауважити, що пост-митний аудит спрямований на використання людського фактору, тобто перевірку здійснює персонал митних органів.

По-третє, суб'єкти бізнесу, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність в Україні досить часто вдаються до правопорушень. Дотримання норм і правил процедури декларування товарів з боку суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності повною мірою стосується забезпечення достовірного нарахування і своєчасної сплати митних платежів, без можливих ознак порушення митних правил.

В Україні досить гостро постає питання про прозорість діяльності митних органів. Існує недостатній рівень інформаційної взаємодії між митними органами та іншими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, а це напряду впливає на ефективність митного пост-аудиту. Тож, потрібно створити систему, яка б включала в собі своєчасні та достовірні результати митного пост-аудиту.

Ще однією проблемою виступає недостатня матеріальна забезпеченість митного аудитора. В Україні пост-митний аудит відносно новий напрям діяльності митниці і, зрозуміло, що забезпечення митного аудитора знаходиться на низькому рівні в зв'язку з відсутністю нормативних актів про цей вид діяльності [5, с.78].

Для того, щоб система пост-митного аудиту працювала ефективно потрібно насамперед вирішити всі ці проблеми. Це досить важкий процес, тому ДФС розробила стратегічний план для того, щоб ефективно налагодити свою роботу.

Згідно постанови КМУ «Про Державну фіскальну службу України» державна митна служба України звертає увагу на необхідність розв'язання проблеми вдосконалення механізму реалізації фіскальної складової своєї діяльності на основі посилення контрольно-перевірної функції митних органів у напрямі проведення пост-митного аудиту, який стосується виїзних документальних та камеральних перевірок платників податків [1].

З усього, що було викладено вище можна зробити такий висновок, що без розвиненої системи пост-митного контролю, тобто віднесення контролю на якийсь час після випуску товарів, говорити про прискорення митних формальностей та спрощення процедур неможливо. Для реалізації принципів пост-митного контролю в дійсний час необхідно вдосконалення механізмів його реалізації та розробка відповідних методик.

Отже, пост-митний аудит в Україні має ряд проблем, вирішення яких, дозволить підвищити економічну безпеку України, а також прискорити євроінтеграційні процеси нашої держави.

Список використаної літератури

1. Постанова КМУ «Про Державну фіскальну службу України» від 21.05.2014р. №236 Дата оновлення: 27.09.2019. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-%D0%BF> (дата звернення: 29.10.2021).
2. Клименко Ю. Ю. Митний пост-аудит в Україні : теорія та практика застосування. Науковий вісник публічного та приватного права. 2019. Вип. 3. Том 1. С. 161–166. URL: http://nvppp.in.ua/vip/2019/3/tom_1/29.pdf (дата звернення: 29.10.2021).
3. Туржанський В. А. Функціонування пост-аудиту в системі митного контролю: вітчизняний та зарубіжний досвід. Митна безпека. 2013. № 1. С. 13–19.
4. Єдинак Т.С. Пост-митний аудит як фактор забезпечення безпеки країни: зарубіжний досвід та українська перспектива. Вісник Академії митної служби України. Сер.: «Економіка». 2008. № 4. С. 70–76.
5. Базилук І.О. Форми та методи експортного контролю. Митна справа №1(79), 2012. С.74-81.

Касьянова Мішель,

Студентка групи МEB-19-1

Навчально-науковий інститут економіки,

оподаткування та митної справи

Науковий керівник: **Гребельник Олександр Петрович,**

д.е.н., професор кафедри, завідувач кафедри митної справи

ПОСТ-МИТНИЙ АУДИТ: АЛЬТЕРНАТИВА ЧИ НЕОБХІДНІСТЬ?

Невпинний інтеграційний процес, посилення вимог та вплив світових стандартів на суб'єктів господарювання є не лише передумовами для змін законодавства України. Це – реальність сьогодення та обов'язкова умова подальшої кооперації з цільовими партнерами на даному етапі становлення та розвитку нашої держави. Наразі ведеться багато дискусій щодо того, які реформи потребує наша держава в умовах теперішнього зовнішньо-економічного становища. Зокрема, активно ведуться публічні обговорення плану дій з реформування митниці, розробленого Міністерством фінансів.

Загалом, існує досить великий перелік проблемних пунктів, що не просто було би «бажано виправити», а обов'язково треба виправити чи удосконалити. Серед таких прогалин або деформацій початкового сенсу законодавства, є, наприклад, питання митної вартості. Система українського оподаткування є досить неоднозначною на сьогодні, однак парадигмою та незаперечною реальністю це завжди бути не зможе, бо за таким плином подій це «бути» буде скоріше неіснуючою абстракцією. Навіть наявність положення «Щодо неоднозначного (множинного) трактування прав та обов'язків платників податків і контролюючих органів» не запобігає виникненню суперечок [6]. Для того щоб виокремити інші проблеми, достатньо навіть не визначити термін «митниця», а просто уявити першу асоціацію до нього. Рух товарів, послуг, капіталу, робочої сили. Імпорт, експорт. Нескінчена черга... Останнє виглядає досить дилетантно, однак має неабиякий сенс, бо саме це впливає на час, а час, як відомо, – це в першу чергу (з економічної точки зору) – кошти, а вони –

інвестиція в розвиток держави, а... Ланцюжок може бути досить довгим, але сенс можна побачити вже зараз: митний процес займає багато часу та ресурсів.

Дійсно, зараз зосередження контролю припадає майже повністю на сам кордон, а поширений стовідсотковий фізичний огляд на місці лише поглиблює цей процес і веде вже не тільки до певних часових втрат, а й до вартісних. Така ретельна й достовірна перевірка, нажаль, можливо через свою ємкість, стає широким полем для розвитку корупційних дій. Що ж, змушені шукати альтернативу.

І така альтернатива є. Пост-митний аудит дозволяє полегшити навантаження на митні пункти, тим самим запобігаючи проблемам, що були перелічені вище та іншим потенційно ризиковим ситуаціям. До того ж, пост-митний аудит повинні викорситовувати митні органи згідно Кіотської конвенції про спрощення митних процедур, а також митного кодексу ЄС, норми якого, згідно з «Угодою про Асоціацію», мають бути імплементовані в Українське законодавство обов'язково [3].

Тепер про саму сутність та ефективність методу. Пост-митний аудит – це перевірка, що ведеться митницею після випуску товарів для забезпечення дотримання митних та інших відповідних правил визначених законодавством у нормативних актах. Він може мати форму підтримки контролю на основі транзакцій на кордоні шляхом перевірки класифікації, а після випуску – шляхом перевірки супровідної документації, такої як фактурний рахунок. Таким чином це дозволяє скоротити контрольні дії на кордоні та під час прибуття товару лише до тих, які необхідні для визначення допустимості товару загалом, а сплата мита виконується вже після усієї процедури. Така політика забезпечить значне збільшення доходів до бюджету, оскільки дозволить вести більш повну та цілісну оцінку деталей, необхідних для розрахунку мит та податків. Наприклад, в Японії збільшення використання пост-митного аудиту є поясненням більш ніж удвічі більшого доходу у 2009 році, ніж у 1999 році [1]. Інша форма пост-митного контролю заснована на циклічних операціях, що виконуються на самому пункті призначення (наприклад територія імпортера) і включає в себе певний період часу протягом

якого виконується безпосередня перевірка зазначеної законодавством документації.

Тож, основних варіантів два, а держава одна. Визначення остаточного каркасу перебудованого митного законодавства бажано здійснити за допомогою підходу аналізів ризиків. До речі, його перевагою є також велика ефективність стосовно виявлення порушників митного кодексу загалом. Розвиток системи управління ризиками зокрема забезпечить формування реєстру суб'єктів зовнішнь-економічної діяльності, які під ці ризики підпадають.

Сьогодні поповнення держбюджету від митних надходжень є питанням з досить гнучкою відповіддю. Наприклад, за 2019 рік надходження до держбюджету від митниці були на 1 млрд грн більше ніж у 2018 [5]. Це те що ми бачимо. Однак в той самий час, протягом 2019 та початку 2020 років, держбюджет недоотримав 54,5 млрд грн платежів, що контролювалися митницею [4]. Це те, чого ми одразу не бачимо. До того ж, навіть відштовхуючись від зростаючої цифри, ми не можемо стверджувати, що поданий результат був спричинений реформою системи, а не підвищенням тарифів або браком власного виробництва, що супроводжується збільшенням обсягу імпорту.

Тож, факт послаблення митного аудиту залишається неспростованим, і навіть незважаючи на стрімке прагнення України наблизитися до ЄС та його стандартів, проблема контролю залишається не вирішеною, хоча принцип пост-митного аудит може бути удосконалено навіть до рівня інструменту регулювання усіх діючих податків у країні.

Список використаної літератури

1. Customs-Cleared Trade Japan. Japan Macro Advisors [сайт]
<https://www.japanmacroadvisors.com/page/category/economicindicators/international-balance/customs-cleared-trade/>
2. Гребельник О.П. Митна справа Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2010.

3. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур (Кіотська конвенція). Закон №227-V, від 05.10.2006. Верховна Рада України [сайт]. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_643#Text
4. Рахункова палата [сайт].<https://rp.gov.ua/PressCenter/News/?id=1038>
5. Статистика та реєстри. Державна митна служба України [сайт]. <https://customs.gov.ua/en/statistika-ta-reiestri#statistika>
6. Щодо неоднозначного (множинного) трактування прав та обов'язків платників податків і контролюючих органів. Tax Link [сайт].https://taxlink.ua/ua/print/tax_explained/1752/

Мойсюк Тетяна Русланівна,

Студентка групи ОБ-19-1

Навчально-науковий інститут обліку,

аналізу та аудиту

Науковий керівник: Гребельник Олександр Петрович,

професор кафедри, завідувач кафедри митної справи

ПРОБЛЕМИ ТА ПОСТУПОВИЙ РОЗВИТОК ПОСТ-МИТНОГО АУДИТУ В УКРАЇНІ.

Сьогодні основними завданнями митних органів країн світу є контроль за рухом товарів, безпека національних інтересів держави, збагачення та наповнення державної скарбниці, адаптація вітчизняного митного законодавства до європейських стандартів та міжнародних норм і правил. Більшість зовнішньоторговельних відносин інкорпорована у глобальні мережі та ланцюги постачань. Тому безперешкодне і своєчасне оформлення товарів є запорукою забезпечення національних економічних інтересів країн. Прикордонний контроль відіграє важливу роль у роботі митної служби. Однак, коли він займає багато часу, це негативно впливає на його ефективність і процес митного оформлення загалом. Обмежена кількість документів на

момент ввезення не дає повної інформації щодо зовнішньоторговельної транзакції, яку необхідно знати для правильного визначення митної вартості, класифікації товару, прав на преференційне походження товару тощо.

Митний контроль є одним з головних завдань, які стоять перед митними органами кожної із країн. Економічна безпека країни також залежить від митного контролю, тому що на цьому етапі відбувається не тільки перевірка всіх вантажних документів, а й фактичне встановлення кількісних та якісних показників товарів, які переміщуються через митний кордон України.

Митний аудит – це ефективна форма митного контролю, адже вона допускає використовувати різні аналітичні процедури, з'єднувати різні форми митного контролю, які дають перспективу краще виконувати поставленні перед митними органами задачі.

Пост-митний аудит, одна із новітніх форм митного контролю, у розвинених країнах забезпечує зазвичай більше 30% усіх митних платежів. Організація та методологічні особливості здійснення митного аудиту у зарубіжних країнах. Законодавче регулювання здійснення митного пост-аудиту в країнах ЄС ґрунтується на загальних нормативних актах, які визначають стандарти проведення митного аудиту. Також, не можливо не звернути увагу на те, що в кожній країні-учасниці ЄС діють власні законодавчі акти, які в межах норм ЄС детально регулюють та відображають організацію здійснення митного пост-аудиту

Постмитний аудит посідає важливе місце при застосуванні системи управління ризиками в митній справі та є головним елементом подальшого підвищення ефективності діяльності митних органів. Він повинен стати формою співпраці з суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності (далі – ЗЕД), що насамперед дозволяє суттєво зменшити терміни митного оформлення товарів та відпрацьовувати митні ризики, що стали відомі вже після митного оформлення. Такий тип аудиту в Україні є порівняно новою формою митного контролю, що, ураховуючи перманентний стан трансформації вітчизняної митної справи, реорганізації митних органів, еволюції міжнародних стандартів,

потребує перегляду інституційноорганізаційних, нормативно-правових та якісно-методологічних складових його здійснення.

Незважаючи на той факт, що постмитний аудит є новою формою митного контролю для України, цей вид діяльності вже кілька десятиліть успішно використовується митними системами розвинених країн. Проблематика вітчизняного постмитного аудиту потребує детального дослідження як для подальшого вдосконалення чинного законодавства, так і поглиблення практичних напрацювань підвищення його ефективності. Важливість цього процесу зумовлює і специфіка здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Для прикладу порівняю декілька країн. У Франції стосовно суб'єктів зовнішньої торгівлі за допомогою митних органів здійснюється контроль за двома напрямками (рис. 1). У момент перетину митного кордону представниками митних органів Франції фундаментально перевіряється близько 5% імпорту та 1% експорту вантажів. Інші 95% підлягають контролю протягом 1-3 років після оформлення митних документів. Переваги такої організації митного контролю проявляються в наступному: по-перше, прискорення митного оформлення вантажів під час перетину митного кордону; по-друге, збільшення ймовірності виявлення порушень митних правил або контрабанди під час подальшого контролю.

Застосовування такої СУР (Система Управління Ризиками) дозволить збільшити ефективність державного контролю та скоротити час, що витрачається на переміщення товарів і транспортних засобів у пунктах пропуску. Для виконання зазначеного завдання влада зобов'язана забезпечити законодавче підґрунтя, яке б дозволяло надавати попередню інформацію про ввезення товарів і транспортних засобів, а контролюючим органам на кордоні її ефективно використовувати в інтересах усіх видів державного контролю, в тому числі з використанням СУР.

У Великобританії перевірка проводиться зовсім по іншому на відміну від перевірки у попередній країні. У цій країні пост-митний аудит проводиться вибірково до окремих суб'єктів ЗЕД, а також брокерів, які являються найбільш ризиковими. Митний офіцер має право самостійно визначити обсяг перевірки.

Канада відрізняється також своїми методами перевірки, тут право здійснювати переміщення товарів надається не всім імпортерам, є декілька категорій, які підлягають поставленим вимогам. Також такі правила встановлюються для різних видів переміщення товарів через кордон, тобто повітряний, автомобільний, залізничний та контейнерні перевезення.

Японія також яскравий та незвичайний приклад, тут право здійснювати рух товарів з використанням системи пост-митного аудиту надається не всьому імпорту, а лише його частковим категоріям, які відповідають поставленим вимогам. Ці вимоги встановлюються окремо для різних перевізників, та існують правила для перевезення автомобільним, повітряним, залізничним транспортом, а також для контейнерних перевезень.

Як бачимо у різних країнах по різному здійснюється митний аудит та митний контроль. Було б доцільним ділитися своїм досвідом та своїми методами із країнами в яких ці методи не використовують, для покращення та, можливо, прискорення здійснення цих операцій стосовно товарів та транспортних засобів.

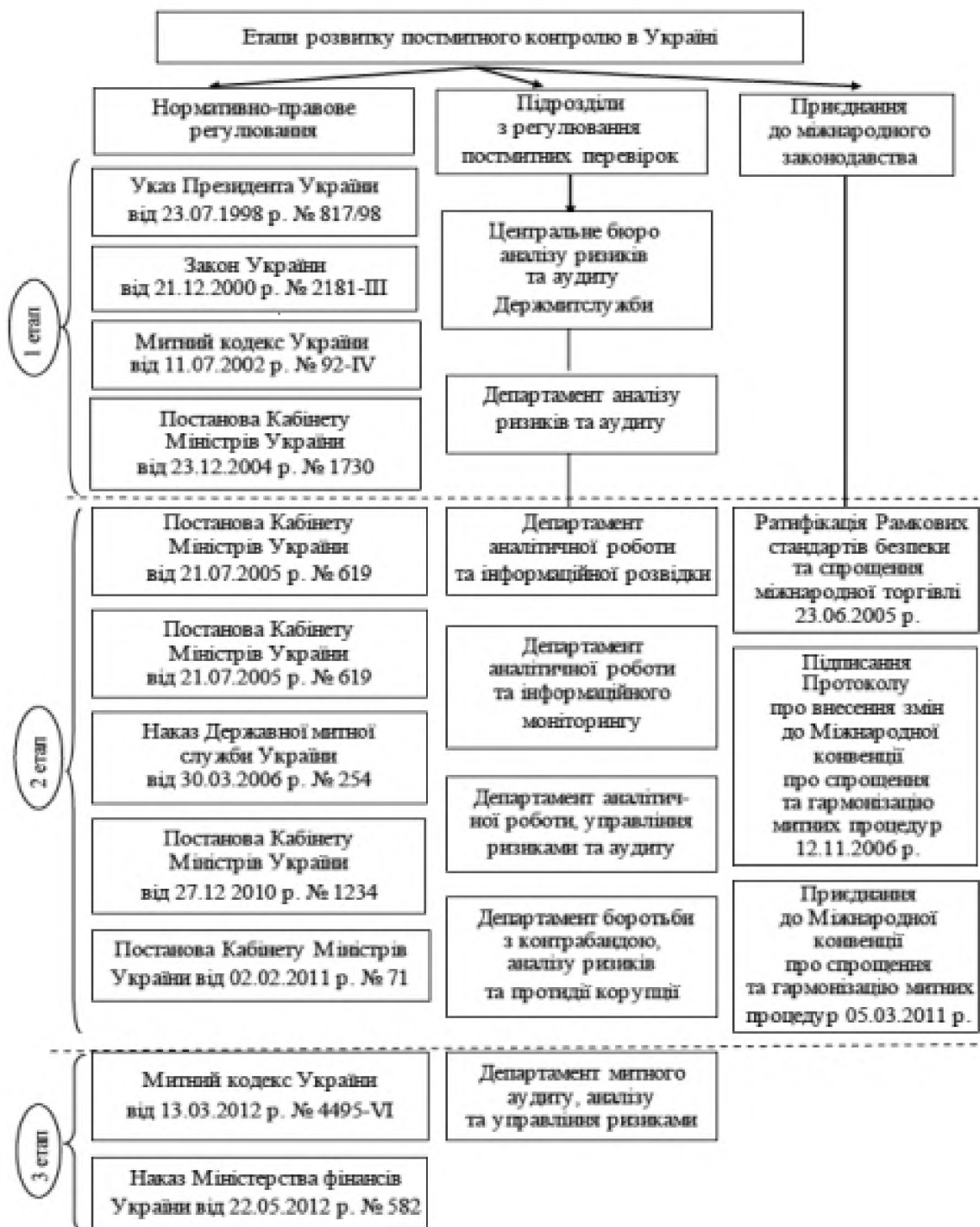
Тепер поговоримо про розвиток пост-митного аудиту. Більш детально характеризує процес становлення постмитного аудиту дослідник Харкавий М. О.(мал. 1). Він визначає чотири етапи розвитку митного контролю в Україні:

I етап: 1991–1998 рр. – визначення форм митного контролю та їх апробація у практичній діяльності митних органів;

II етап: 1998–2003 рр. – формування і адаптація контрольноперевірочних заходів до вимог законодавства України;

III етап: 2004–2012 рр. – модернізація митних процедур і наближення до міжнародних стандартів;

IV етап: 2012–2014 рр. – якісно новий етап у формуванні системи митного пост-аудиту, що передбачає трансформацію контролюючих органів в одне відомство. В останньому періоді розвитку постмитного контролю зміни відбувалися у напрямках забезпечення організаційних і методологічних засад його здійснення.

Розвиток системи пост-митного аудиту має забезпечити реалізацію концепції добровільного дотримання суб'єктами ЗЕД законодавства та відіграти важливу роль при застосуванні СУР. Проте, така форма митного контролю не стала першочерговою в Україні, незважаючи на основи, які закладені у Митному Кодексі України. Перевірки проводяться під час митного оформлення товарів і в подальшому при проведенні невиїзних чи виїзних перевірок, це викликає зростання навантаження на учасників ЗЕД

Зауважимо, що відповідно до затвердженої Тимчасової типової структури територіальних органів Міністерства доходів і зборів України від

26.04.2013 № 81, підрозділи митного аудиту були виведені зі структури митниць, а митним пост-аудитом стали опікуватися фахівці відділу податкового та митного аудиту головних управлінь Міністерства доходів і зборів України. Формальною причиною передачі функцій митного аудиту до головних управлінь було намагання ввести такий аудит у процедуру податкової перевірки, яка б охоплювала всі питання як податкового, так і митного контролю. Однак ані Міністерству доходів і зборів України, ані згодом Державній фіскальній службі так і не вдалося об'єднати податкові перевірки та митний аудит на законодавчому рівні. Крім того, митні органи з другої половини 2013 р. втратили функцію проведення митного пост-аудиту і на сьогодні організаційно він здійснюється не митними органами, а головними управліннями ДФС в областях.

Також можна зауважити, що в Україні є проблеми, що гальмують розвиток пост-митного аудиту:

правові: наявність прогалин у нормативно-правових актах та двозначність їх трактування;

методологічні: брак стандартних методичних підходів до проведення постмитного аудиту;

організаційні: буття фіскально-орієнтованої митної й податкової системи, неблизкуча система відбирання суб'єктів ЗЕД до перевірок;

людські: невідповідний рівень фаху, наявність практичного досвіду у митних аудиторів та корупційні явища;

інформаційні: неідеальна система інформаційної взаємодії суб'єктів, що беруть участь у митному контролі.

Розвиток системи пост-митного аудиту має забезпечити реалізацію концепції добровільного дотримання суб'єктами ЗЕД законодавства та відіграти важливу роль при застосуванні СУР. Проте, така форма митного контролю не стала першочерговою в Україні, незважаючи на основи, які закладені у Митному Кодексі України. Перевірки проводяться під час митного оформлення товарів і в подальшому при проведенні невиїзних чи виїзних перевірок, це викликає зростання навантаження на учасників ЗЕД.

Важливим етапом для зміцнення та розвитку стратегічного курсу нашої країни є аналіз досвіду функціонування різних систем управління розвинених країн, і тому числі і однієї з форм митного контролю, так званого пост-митного аудиту. Закордоном, на відміну від вітчизняної практики, пост-митний аудит започатковано ще після підписання Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур, яка прийнята Радою митного співробітництва 18 травня 1973 року

Можна зробити висновок, що постмитний аудит в Україні формально присутній та інституційно забезпечений. Проте існують недоліки законодавчого, нормативного та організаційного характеру, що зменшують ефективність його проведення в Україні. Тому, зважаючи на глобальний характер зовнішньоекономічних відносин та операцій, які є предметом постмитного аудиту, необхідно дослідити міжнародні стандарти його здійснення. Це створить основу для визначення проблемних аспектів постмитного аудиту в Україні та напрямів його вдосконалення.

Список використаної літератури:

1. Батанова Л.О. Митний пост-аудит в Україні та проблемні аспекти його здійснення в сучасних умовах. Lex Portus. 2016. 1. С. 94-107.
2. Єдинак Т.С. Проблеми визначення ефективності митного постаудиту. Формування системи митного аудиту України: матеріали науково-практичного семінару. Хмельницький: Державний науково-дослідний інститут митної справи, 2013. С. 12–14.
3. Корнійчук Н.І. «Напрями вдосконалення митного контролю і аудиту»

Нігачова Вікторія В'ячеславівна,

студентка групи ММБ-20-1

Навчально-науковий інститут економіки,

оподаткування та митної справи

Науковий керівник: Лепеха Марина Олександрівна,

старший викладач кафедри митної справи

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОСТ-АУДИТУ ЯК ФОРМИ МИТНОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Під час виконання митними органами покладених на них завдань і функцій пост-митний аудит є однією з найвідоміших форм митного контролю в Україні. Саме тому пост-аудит видається одним із засобів підвищення ефективності роботи митних органів. Оскільки в Україні недавно розробили ефективну систему пост-митного контролю, це питання сьогодні є дуже важливим і потребує детального вивчення.

Питаннями пов'язаними з митним пост-аудитом займалися такі вчені-економісти: О. О. Кнішек [1], В. О. Шереметинська [3], О. Сливка [2], О. А. Гончарук, О. М. Вакульчик [1], П. В. Пашко та інші.

Метою даної роботи є визначення сутності концепції пост-аудиту як однієї з форм митного контролю, визначення основних проблем, що виникають у роботі, та визначення шляхів удосконалення цієї сфери. Щоб детальніше вивчити це питання, давайте розберемося з природою пост-митного аудиту та його основною робочою системою. Чіткого визначення пост-митного контролю немає, тому кожен вчений самостійно визначає сутність цього поняття.

Отже, згідно з даними «Київської конвенції», «пост-аудит — це форма митного контролю, при якій митні органи перевіряють правильність і достовірність даних, зазначених у митній декларації, шляхом вивчення бухгалтерських чеків, рахунків та систем управління бізнесом після розмитнення» [4].

Вчені О. М. Вакульчик та О. О. Кнішек схиляються до думки, що «пост-митний контроль — це система заходів, методів і прийомів, які використовуються посадовими особами митниці при організації та проведенні контрольних перевірок. Ці заходи, методи та прийоми базуються на законності, повноті та достовірності відображають господарські операції в зарубіжних системах обліку та звітності, правильність нарахування та своєчасну сплату тарифів і витрат, що сплачуються підприємствами-суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності до державного бюджету» [1, с. 52].

Спираючись на думки вчених, Всесвітня митна організація (ВМО) визначає митний пост-аудит «як процес, що дозволяє працівникам митних органів проводити контроль за достовірністю даних митних декларацій шляхом перевірки книг, записів, бізнес-систем, комерційних даних фізичних осіб/підприємств, задіяних у міжнародній торгівлі» [3, с. 5].

На основі цих даних, розуміємо, що мета митного пост-аудиту полягає у тому, щоб перевірити наскільки правильно заповнено митні декларації на товари та чи достовірно вказані всі дані, під час перевірки інших документів і відомостей, що стосуються даного товару чи операцій, що будуть з ним проведені [2, с. 202].

Здійснення митного контролю відбувається в досить нестабільних умовах, що викликано недосконалим митним законодавством, негативним відношенням платників податків до митної системи та низьким рівнем їх податкової культури. В зв'язку з цим, виникає досить багато проблем у даній сфері.

Отже, до основних питань пост-аудиту належать:

1. Проблема співробітництва суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності з митницею полягають в тому, що митним органам потрібно чіткіше розуміти, що суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності є основними споживачами її послуг, і тому їм необхідно створити більш сприятливі умови для ринкового господарювання;

2. Використання людського фактору при проведенні пост-аудиту – недостатній професійний рівень працівників митних органів може значно вплинути на результати їхніх перевірок. При цьому важливу роль відіграють досить часті випадки корупції серед працівників митниці;

3. Низька методологічна база пост-аудиту – в зв'язку з чим працівник вивчає лише вузьке коло документації суб'єкта, а не здійснює перевірку усіх сторін його діяльності;

4. Здійснення правопорушень суб'єктами ЗЕД – в основному до таких правопорушень відносять надання недостовірної інформації про декларування товарів, заниження їх митної вартості, невірне визначення коду товару, країни його походження. Ще одним, можна сказати, найбільш популярним

правопорушенням є ненадання суб'єктом ЗЕД інформації у електронному вигляді, що перешкоджає проведенню митного пост-аудиту.

5. Недостатня матеріальна забезпеченість митного аудитора – так, як в Україні митний пост-аудит – це досить новий напрям здійснення митного контролю, то забезпечення митного аудитора знаходиться на низькому рівні, через відсутність нормативних актів про цей вид діяльності;

6. Низький рівень інформаційної взаємодії між суб'єктами ЗЕД та митними органами [3, с. 11-12].

Щоб зіграти роль, ми повинні спочатку вирішити вищевказані проблеми, для цього потрібно:

1. Створити відповідний орган пост-митного контролю при митницях;
2. Здійснити кваліфікований набір;
3. Проводити систематичні тренінги з набуття необхідних навичок посадових осіб, на яких покладено обов'язок здійснювати пост-митний контроль;
4. Законодавчо визначити поняття пост-митного контролю в МКУ;
5. Забезпечити необхідну взаємодію між митними органами та іншими органами для ефективного та об'єктивного проведення державними органами пост-митних дій контроль;
6. Створити, так звані здорові відносин між працівниками митниці та суб'єктами, які переміщують товари через митний кордон [2, с. 202-203].

Підсумовуючи, можна зробити висновок, що після перевірки української митниці є багато питань, які потрібно вирішити та прийняти рішення найближчим часом. Адже ця проблема дуже серйозно впливає на ефективність роботи митних органів і тому суттєво рівень економічної безпеки України та її загальна економічна безпека знижуються.

Список використаної літератури

1. Вакульчик О. М., Кнішек О. О. Концептуальні засади діяльності митних органів з пост-митних перевірок суб'єктів ЗЕД / О. М. Вакульчик, О. О. Кнішек // Вісник академії митної служби України. - 2014. - №2. - С. 46–54.

2. Сливка О. Постаудит як форма митного контролю в Україні та його перспективи / О. Сливка // Адміністративне право і процес. - 2018. - №6/2018. - С. 201-203.
3. Шереметинська В. О. Особливості проведення митного пост-аудиту в Україні. / В. О. Шереметинська // Ефективна економіка. - 2016. - №3. - С.1-15.
4. International convention on the simplification and harmonization of customs procedures, - 18.05.1973 / [Електронний ресурс] / / World Customs Organization.
Режим доступу:
http://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/instrumentan/pf_revised_kyoto_conv.aspx.

Тесленко Інна Сергіївна,

Студентка групи ОББ-19-3

Навчально-науковий інститут

обліку, аналізу та аудиту

Науковий керівник: Гребельник Олександр Петрович,

д.е.н., професор, завідувач кафедри митної справи

РОЗВИТОК ПОСТ-МИТНОГО АУДИТУ

Процес пост-митного аудиту – це структурована перевірка відповідних комерційних даних, контрактів купівлі-продажу, фінансових та нефінансових записів, матеріальних запасів та інших активів трейдерів, після того, як митна служба випустила вантаж. Метою є вимірювання та покращення дотримання вимог трейдерами.

Митний контроль, заснований на аудиті митного оформлення, є загальновизнаним інструментом міжнародної торгівлі. Ефективна система митного аудиту дозволяє адміністрації спростити митні процедури для пришвидшення випуску товарів та скоротити терміни оформлення, при цьому належний контроль за документами може здійснюватися на етапі імпорту. Положення міжнародних угод (наприклад, угода про асоціацію ЄС) також

зобов'язують Україну застосовувати сучасні методи митного контролю, такі як аналіз ризиків, контроль після оформлення та усі можливі функції аудиту.

Порівняно з іншими сферами митної реформи, лише невеликий відсоток опитаних компаній вважає питання аудиту після митного оформлення актуальними для них. Згідно з коментарями компаній, бізнес наразі не бачить ніякого зв'язку між спрощенням випуску товарів та проведенням перевірки документів органами Державної митної служби. Це не є актуальним, оскільки компанії вже досить прозоро і доступно викладають інформацію.

На думку компаній, основними проблемами нинішнього стану пост-аудиту є:

1. Єдиною метою проведення документальних перевірок Головним управлінням Державної фіскальної служби є накладення додаткового оподаткування. Компанії стверджують, що аудитори часто не враховують суть операції, орієнтуючись лише на її форму, намагаючись накласти додаткові оподаткування будь-якою ціною.

2. Документальні перевірки зосереджені виключно на сплаті податків, а не на дотриманні митного законодавства в цілому. Митні органи не використовують потенціал після оформлювальної перевірки для передачі частини митних формальностей, не пов'язаних зі стягненням податків (наприклад, перевірка документів, що додаються до митної декларації, застосовують нетарифні заходи) до етапу пост-аудиту.

Проблеми поточного стану аудиту після оформлення, озвучені компаніями-членами, є досить зрозумілі. Проте дані опитування вкотре свідчать про те, що на сьогоднішній день в Україні пост-митний аудит не виконує свою основну функцію сприяння торгівлі. До тих пір, поки не зміниться підхід державних органів до мети післяввізних перевірок, пост-митний аудит залишатиметься суто фіскальний захід.

У той же час, відповідно до найкращої міжнародної практики, перевірки на основі аудиту мають скоротити час митного оформлення, а не використовувати їх як додатковий інструмент контролю поверх засобів контролю, що застосовуються для випуску товарів.

Більше того, запровадження післяввізного контролю неможливе без одночасного запровадження інших правових принципів, тісно пов'язаних з пост-митним аудитом, таких як управління ризиками, спрощення та автоматизація митних процедур, взаємодія між службами митного оформлення та аудиторами з метою зменшення обсягу контролю за відпуском товарів.

Опитування показує, що бізнес-спільнота вважає пріоритетними такі напрямки реформування митниці:

1. Автоматизація митних процедур та розвиток концепції «електронної митниці».
2. Удосконалення митних формальностей та систем управління ризиками.
3. Забезпечення доступності інформації з митних питань.
4. Реформування процедур оскарження рішень митних органів.
5. Удосконалення процедури сплати митних зборів.

Не менш важливу роль у досягненні ефективності пост-митного аудиту відіграє кадрове забезпечення. Відповідно, для оцінювання ефективності пост-митного аудиту за цим критерієм автори запропонували 4 коефіцієнти щодо рівня кваліфікації, стабільності кадрового складу, його результативності, а також абсолютної (кінцевої) результативності (відношення сплачених до бюджету сум донарахованих платежів до кількості посадових осіб). Для коефіцієнтів результативності не встановлено нормативних значень, оскільки вважаємо, що коефіцієнти є значущими при розгляді у динаміці.

Виокремлено нагальну необхідність в оновленні процедур застосування системи управління ризиками. Відповідно, ДФС повинна підвищити роль сучасних електронних технологій у державній митній справі, не обмежуючись процедурами електронного декларування товарів та електронного документообігу. Встановлено, що першим етапом цього процесу має стати перелік ризиків, індикаторів та порядку їх визначення, що необхідні для визначення ризикових об'єктів у митній сфері. Також встановлено, що застосування та поєднання різних форм пост-митного контролю викликають потребу у розробленні системи відбору підприємств для здійснення перевірочних заходів після митного оформлення на базі системи аналізу та

управління ризиками. З урахуванням наведеного в ході виконання дослідження було розроблено систему індикаторів визначення рівня ризиковості суб'єкта ЗЕД та виявлено митні ризики для цілей пост-митного контролю, запропоновано підходи до оцінювання рівня митного ризику, що дозволяють визначати пріоритетні об'єкти для цілей пост-митного аудиту та застосовувати заходи неаудиторського характеру.

Встановлено, що залежно від мети та завдань пост-митного аудиту окремого суб'єкта економічної діяльності зазначені форми аудиторської документації можуть заповнюватися паралельно з чинними формами акта (довідки) документальної планової/позапланової виїзної перевірки з питань дотримання митного законодавства, що особливо актуально для уповноважених економічних операторів та суб'єктів ЗЕД, які мають великі обсяги зовнішньоекономічної торгівлі.

Практичне впровадження пропозицій щодо розвитку механізмів здійснення пост-митного аудиту в Україні збільшить фіскальну ефективність вітчизняної системи митного контролю, сприятиме досягненню цільових показників реалізації щодо дерегуляції та розвитку підприємницької діяльності, фіскальної реформи, у частині забезпечення сервісного обслуговування платників податків та зосередження контролю на фіскальних ризиках.

Отримані результати у разі їх упровадження у практичну діяльність дозволяють покривати ризикові зони діяльності суб'єктів ЗЕД, ідентифікувати митні ризики, допомагати у проведенні пост-митного аудиту та підвищенні його якості, оцінювати ефективність пост-митного аудиту.

Список використаної літератури

1. International convention on the simplification and harmonization of customs procedures, [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/instrumentan/pf_revised_kyoto_conv.aspx (дата звернення: 25.10.2021).
2. Митний кодекс України №4495-VI від 13.03.2012р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17/page13> (дата звернення: 25.10.2021).

3. Про Державну фіскальну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2014. № 236. URL: <http://zakon2.rada> (дата звернення: 25.10.2021).

Яненко Катерина Юріївна,

студентка групи ММБ-20-1

Навчально-науковий інститут економіки,

оподаткування та митної справи

Науковий керівник: **Лепеха Марина Олександрівна,**

старший викладач кафедри митної справи

ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ МИТНОГО ПОСТАУДИТУ В УКРАЇНІ

Нині постає питання щодо підвищення ефективного використання митного постаудиту на території України. Як засіб митного контролю, постаудит ініціюється Кіотською конвенцією та Рамковими стандартами й забезпечує баланс між регуляторним контролем та спрощенням торгівлі. Відповідно до Кіотської конвенції [1], постаудит – це форма митного контролю, яку здійснюють митні органи для перевірки правильності та достовірності даних, зазначених у митних деклараціях, через вивчення бухгалтерських документів, рахунків, систем управління бізнесом після завершення митного оформлення.

Постаудит має особливе значення в управлінні та є головною частиною у майбутньому покращенні діяльності митних органів. Після випуску товарів контроль здійснюється безоплатно у формі перевірки документів підрозділом митного контролю та інспекції. Ефективність та результативність митної постаудиторської перевірки залежить від якості її організації, планування та методологічної бази.

Для того, щоб досконаліше розвинути та ефективно використовувати митний постаудит в Україні необхідно вирішити деякі питання, які перешкоджають скоординованому та чіткому його виконанню.

По-перше, це питання співпраці суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та митниці. Стягнення тарифів, контроль за точністю розрахунків, своєчасністю та повнотою платежів є однією з найважливіших функцій митного органу, не менш важливими є й інші функції: створення сприятливих умов торгівлі, сприяння транзиту, запобігання та боротьба з контрабандою, боротьба з митними правопорушеннями тощо.[2] Адміністративним органам митної служби необхідно звернути на це увагу, оскільки в останні роки фінансова функція митних органів є пріоритетною в бюджеті держави, тобто митним органам необхідно розуміти що основним органом зовнішньоекономічної діяльності є так зване «споживання послуг», то в ринкових умовах необхідно створити найсприятливіші умови для споживачів.

По-друге, слід зазначити, що у постаудиті персонал митних органів здійснює всі необхідні перевірки. Внаслідок цього існує недостатність професійних знань працівників митниці в митному постаудиті. На мою думку, для вирішення цієї проблеми необхідно систематично проводити професійні тренінги та курси для працівників митниці. За допомогою цього можливе підвищення ефективності проведення митного постаудиту.

По-третє, найчастіше вдаються до правопорушень суб'єкти бізнесу, які здійснюють ЗЕД в Україні. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності повинні дотримуватися норм і правил порядку декларування товарів, які повною мірою передбачають забезпечення достовірних нарахувань та своєчасну сплату тарифів. Можна зазначити, що під такими ознаками розуміють митну вартість заниженого або завищеного товару, неправильне визначення країни походження товару, неправильний код товару. Крім того, суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності часто надають недостовірну інформацію про місцезнаходження, що фактично заважає посадовим особам митниці проводити постаудитну перевірку, що може призвести до затримок або не перевірки документів. Найпоширенішою перешкодою митних перевірок є ненадання компанією документів в електронному вигляді. На жаль, багато суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності взяли на озброєння такий прийом. Тому необхідно створити умови, за яких можна встановити «здорові» відносини між

посадовими особами митниці та суб'єктами, які перетинають український кордон.

Унаслідок того, що постаудит є сучасним напрямком діяльності митниць, то існує проблема низького матеріального забезпечення митного аудитора.

Умовно кажучи, фінансові та банківські документи юридично доступні для посадових осіб митних органів. Також постає традиційне для України питання корупції, адже при виявленні порушень підприємства не завжди притягуються до відповідальності [3]. Для уникнення цього негативного явища необхідно посилити контроль за діяльністю працівників митних органів та за можливістю створити більш жорстку систему покарань за порушення закону.

Підсумовуючи, можна сказати, що постаудиторська діяльність України має певні проблеми, і вирішення цих проблем підвищить економічну безпеку країни.

Список використаної літератури

1. International convention on the simplification and harmonization of customs procedures, 18.05.1973. World Customs Organization. – URL: http://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/instrumentan/pf_revised_kyoto_conv.aspx
2. Шереметинська О. В., Кравець Ю. Т. Особливості проведення митного постаудиту в Україні // Ефективна економіка. – 2016. – №3. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4829>
3. Губіна І. С. Митний пост-аудит у системі митного контролю: проблеми нормативно-правового регулювання. Вісник Академії митної служби України. Сер. : Економіка. – 2012. – № 1. – С. 38-43. – URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vamsue_2012_1_8.pdf

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

«МИТНИЙ FORUM»

**Матеріали круглого столу
(засідання студентського товариства
кафедри митної справи)**

10 листопада 2021 р.

Відповідальний за випуск – Сушкова О.Є.

Форматування та комп'ютерна верстка – Сушкова О.Є.

Матеріали подано у авторській редакції.

**Відповідальність за зміст матеріалів, їх відповідність вимогам чинного
правопису і достовірність фактів та статистичних даних несуть автори.**